

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΞΑ' | ΤΕΥΧ. Α' | ΙΩΑΝ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ. 72.18.308 | 15 ΙΟΥΝΙΟΥ 1984 | ΑΡΙΘ. 12

Η ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΤΟΥ ΜΑΚ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ Κ. ΙΟΥΣΤΙΝΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (24-29.5.84)

Οί Προκαθήμενοι τῶν δύο Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν Ρουμανίας καὶ Ἑλλάδος Μακαριώτατοι κ. κ. Ἰουστῖνος καὶ Σεραφεῖμ στὴν αἴθουσα τοῦ θρόνου στὴν Ἱ. Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν φωτογραφούμενοι κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Μακ. Πατριάρχου ἡ στὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο τὴν Παρασκευὴ 25 Μαΐου στὰ πλαίσια τῆς ἐπίσημου ἐπισκέψεως τοῦ πρώτου στὴν Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος (24-29.5.84).

“ΚΑΙΝΟΥΡΙΟΣ ΚΡΙΚΟΣ ΣΤΗ ΧΡΥΣΗ ΑΛΥΣΙΔΑ,,

(Η ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΕΙΣ ΕΛΛΑΔΑ ΤΟΥ ΜΑΚ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ)

Τὸ παρὸν φύλλο τῆς «Ἐκκλησίας» εἶναι ἀφιερωμένο στὴν ἐπίσημη ἐπίσκεψι τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ρουμανίας κ. Ἰουστίνου καὶ τῆς ἐκλεκτῆς συνοδείας Αὐτοῦ στὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος. Γι' αὐτὸ στίς ἐπόμενες σελίδες δημοσιεύονται ἀφ' ἑνὸς τὸ Χρονικὸ τῆς ἐπισκέψεως, πὺ καταρτίσθηκε ἀπ' τὸν Διευθυντὴ τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν κ. Ἱ. Μ. Χατζηφώτη κι ἀφ' ἑτέρου μερικὲς Παρατηρήσεις καὶ Χρονικά, πὺ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον εἴτε συναρτῶνται πρὸς τὴν ἐπίσκεψι αὐτῆ, εἴτε πρὸς τὴν Ἐκκλησία τῆς Ρουμανίας. Γιὰ τὸν ἴδιο λόγο ὡς κύριο ἄρθρο τοῦ παρόντος φύλλου καταχωροῦνται μερικὲς ἐπισημάνσεις, πὺ ἀναφέρονται στὴ σημασία τῆς ἐπισκέψεως καὶ σὲ μερικὰ ἀπὸ ὅσα ἔγιναν ἢ ἐλέχθησαν καὶ ἀκούσθησαν κατὰ τὴ διάρκεια αὐτῆς.

Ἐν πρώτοις πρέπει γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ νὰ τονισθῆ ὅτι ἡ ἀνταλλαγὴ ἐπισκέψεων μεταξὺ τῶν Προκαθημένων ἢ ἄλλων ἡγετικῶν στελεχῶν τῶν ἐπὶ μέρους Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν ἀποτελεῖ ἀναβίωσι τῆς παλαιο-χριστιανικῆς πράξεως, κατὰ τὴν ὁποία, — ὡς ἰδιαίτερα τονίζει ὁ Harnack—, ἡ σύσφιγξις τῶν σχέσεων τῶν ἐπὶ μέρους Ἐκκλησιῶν ἐπιτυγχανόταν μὲ τὴν προσωπικὴ ἐπαφὴ καὶ τὰ ταξίδια ἐξεχουσῶν χριστιανικῶν προσωπικοτήτων. Ἡ ἐπαφὴ αὐτῆ ἀφύπνιζε τὸ αἶσθημα τῆς ὁλότητος καὶ τῆς ἐνότητος, ἔφερε κοντὰ ἐκείνους, πὺ ζοῦσαν σὲ μακρυνούς τόπους, πυροδοτοῦσε καὶ ζωοποιοῦσε αἰσθήματα ἀδελφικά, σφυρηλατοῦσε ἀρρήκτους δεσμούς ἀμοιβαίας ἀγάπης καὶ καλ-

λιεργοῦσε τὴ συνείδησι, ὅτι, — ὅπως τονίζεται στὸν Ποιμένα τοῦ Ἑρμᾶ (Παραβ. ΙΧ, 17) κι ὅπως ὑπεμνήσθη ἀπ' τὸν Μακ. Πατριάρχου Ρουμανίας κ. Ἰουστίνου στὴν προσφώνησί του κατὰ τὴ Δοξολογία, πὺ ἔγινε γιὰ τὴν ἀφιξί του —, ὅλοι οἱ Ὁρθόδοξοι πιστοί, παρὰ τὴν ποικιλομορφία τῶν τοπικῶν ἐθιμικῶν ἰδιοτυπιῶν, ἔχουν καὶ πρέπει πάντοτε νὰ διατηροῦν «μῖαν φρόνησιν», «ἕνα νοῦν», «μῖαν πίστιν» καὶ «μῖαν ἀγάπην». Κι ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ στὴν προσφώνησί του πρὸς τὸν Μακ. Πατριάρχου Ρουμανίας κατὰ τὸ τέλος τῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Θ. Λειτουργίας ἐν τῷ Ἱ. Καθεδρικῷ Ναῷ τῶν Ἀθηνῶν τόνισε χαρακτηριστικῶς: «Κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς ὁ Θεὸς ἐκάλεσε διὰ τοῦ Παναγίου Πνεύματος πάντας εἰς ἐνότητα καὶ διὰ τοῦτο ἡ ἀνὰ τὸν κόσμον Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ἀδιακρίτως φυλῆς καὶ γλώσσης, συμπίπτει εἰς τε τὴν δογματικὴν διδασκαλίαν καὶ ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν. Ἐναγκαλιζόμεθα ἡ μιὰ Τοπικὴ Ἐκκλησία τὴν ἄλλην ὡς ἀδελφὴν καὶ δυνάμεθα τὴν ἱεράν ταύτην στιγμήν ἐν τῷ προσώπῳ τῆς ὑμετέρας πεφιλημένης ἡμῖν Μακαριότητος νὰ ἐκφράσωμεν τὴν ἄδολον καὶ εἰλικρινῆ ἀγάπην μας πρὸς τὸν ὀρθόδοξον εὐσεβῆ λαὸν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας, ἣν θεοφιλῶς πηδαλιουχεῖτε ἀπὸ τοῦ σωτηρίου ἔτους 1977».

Οἱ λαοὶ τῶν δύο ὁμοδόξων Ἐκκλησιῶν συνενώνονται ἀπὸ ἀναρίθμητα κοινὰ στοιχεῖα. Ἡ κοινὴ ὀρθόδοξος πίστις, — ἡ ὁποία, ὡς ἐτονίσθη ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν Μακ. Προ-

καθημένων, ἀνάγεται εἰς τοὺς χρόνους τῶν περιουσιῶν μεγάλων Ἀποστόλων εἰς τὰς περιοχὰς τῶν χωρῶν μας καὶ ἐποτίσθη ὑπὸ τοῦ πνεύματος μεγάλων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας—, ὠδήγησε τὰς δύο Ἐκκλησίας νὰ ἔχουν «ἐν τῇ κοινῇ αὐτῶν πορεία καὶ ἐν τοῖς ἀγῶσιν αὐτῶν νὰ παρουσιάσουν νέφος ἀγίων, ἡρώων, μαρτύρων, ἐναρέτων κληρικῶν καὶ ταπεινῶν μοναχῶν, αἱ μορφαὶ τῶν ὁποίων λαμπρύνουν τὴν καθ' ὅλου ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν» (Προσφώνησις Μακ. Ἀρχιεπ. κ. Σεραφείμ κατὰ τὸ τέλος τῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Θ. Λειτουργίας).

Ἡ ἰδία ὀρθόδοξος πίστις ὠδήγησεν ἐπίσης τοὺς δύο ὁμοδόξους λαοὺς εἰς τὸ «νὰ ἐνώσουν πολλάκις, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἱστορίας των, τὰς τύχας των διὰ τὴν ὑπεράσπισιν τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας» (Ἀντιφώνησις Μακ. Πατριάρχου κ. Ἰουστίνου κατὰ τὴ Δοξολογία). Γι' αὐτὸ ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφείμ κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ γεύματος τόνισε χαρακτηριστικῶς: «Τίς δύναται γὰ λησμονήσῃ τοὺς χαλεποὺς καιροὺς τῆς δουλείας τῶν ὀρθοδόξων λαῶν μας εἰς τὸν αὐτὸν κατακτητὴν, ὅτε καὶ ἀνεπτύχθησαν ἀπὸ κοινοῦ προσπάθειαι ἀποτινάξεώς του; Οὐ μόνον ἐνεφάνισαν τότε τὴν αὐτὴν προσδοκίαν διὰ τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν αὐτὴν προσήλωσιν εἰς τὴν πίστιν, δι' ἧς ἐνεδυναμώθησαν καὶ ἐξηγέρθησαν κατὰ τοῦ τυράννου, ἀλλὰ καὶ συνεργασίαν ἀνέπτυξαν καὶ ὁμοῦ ἠγωνίσθησαν... Ὁταν ἐχρειάσθη ἡ Ἐκκλησία ἠυλόγησε τὰ ὄπλα διὰ τὴν εὐδόωσιν τοῦ ἐθνικοαπελευθερωτικοῦ Ἀγῶνος. Ὁ Μητροπολίτης Ἰασίου Βενιαμὴν πρῶτος ἠυλόγησεν ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν τὴν σημαίαν τοῦ Ὑψηλάντου, ἣτις ἔφερεν ἐπὶ τῆς μιᾶς ὄψεως τὸ σύμβολον τοῦ Σταυροῦ μετὰ τῶν εἰκόνων τῶν Ἀγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης καὶ ἐπὶ τῆς ἐτέρας τὸν ἐκ τῆς στάκτης ἀναγεννώμενον φοίνικα. Ἐν συνεχείᾳ δὲ ὥρικσε

τοὺς ἄνδρας τοῦ στρατηγοῦ καὶ γενικοῦ ἐφόρου τῆς ἀρχῆς, ὁ ὁποῖος ὀλίγον πρὶν εἶχε κυκλοφορήσει προκήρυξι μετὰ τὸν τίτλον: Μάχου ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος».

Ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Μακ. Πατριάρχου Ρουμανίας καὶ τῆς συνοδείας αὐτοῦ ἔδωκεν ἐπὶ πλέον ἀφορμὴν γιὰ νὰ τονισθῇ στίς προσφωνήσεις καὶ ἀντιφωνήσεις ἢ συμβολὴ τῶν δύο Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν στὴν καθ' ὅλου πνευματικὴ καὶ πολιτιστικὴ ἀνάπτυξι τοῦ ἑλληνικοῦ καὶ ρουμανικοῦ λαοῦ. Γιὰ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ρουμανίας ἐτόνισεν ἰδιαίτερα ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφείμ: «Ἐυεργετικὴ ὑπῆρξεν ἡ παρουσία της καὶ εἰς τὴν ἐξομάλυνσιν τῶν προβλημάτων τοῦ κοινωνικοῦ βίου. Γνωρίζομεν τὴν ἴδρυσιν σχολείων, τὴν καλλιέργειαν τῶν Γραμμάτων, τῶν Τεχνῶν καὶ τῶν Ἐπιστημῶν ὑπὸ τῶν ἀνωτέρων, ἀλλὰ καὶ κατωτέρων στελεχῶν τῆς Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας» (Προσφώνησις στὴν Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Θ. Λειτουργία). Ἐπειδὴ ἀνάλογη εἶναι ἡ συμβολὴ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ στὴν ἀνάπτυξι τῆς ἑλληνικῆς πνευματικῆς ζωῆς, ἐξηγεῖται γιὰτί, ὡς ἀνέφερεν ὁ Μακ. Πατριάρχης κ. Ἰουστίνος, «ὁ ρουμάνος ἀρχαιολόγος Vasile Parvan, μέλος τῆς Ἀκαδημίας τῆς Ἑλλάδος, βεβαίωσι ὅτι ἡ Ρουμανία καὶ ἡ Ἑλλάς ἔχουν οἰκοδομήσει τοὺς οἴκους των ἐκ τῶν ἰδίων λίθων τῆς Ἱστορίας. Τόσον ἡμεῖς, ὅσον καὶ οἱ Ἕλληνες αἰσθανόμεθα ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ ὡς «ζῶντες λίθοι» (Α' Πέτρ. 2,5). Ὁ κοινὸς οἶκος ἡμῶν εἶναι ἡ Ἐκκλησία, ἡ ὁποία ἔχει κεφαλὴν τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν» (Ἀντιφώνησις στὸ γεῦμα τῆς Ἰ. Μ. Πεντέλης). Ἡ συμβολὴ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας στὴν πολιτιστικὴ ἀνάπτυξι τῶν λαῶν μας ἐξήρθη τόσον στὴν προσφώνησι πρὸς τὸν Πατριάρχην τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθν. Παιδείας καὶ Ἐρευνητικῶν καὶ Ἀπ. Κακλαμάνη, ὁ ὁποῖος χαρακτήρισε τὴν Ἐκκλησίαν «ὡς μιὰ ἀπ' τὶς

πιό μεγάλες πνευματικές δυνάμεις στὸν κόσμο», ὅσον καὶ στὴ σχετικὴ προσφώνησι τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν κ. Γ. Καψῆ, ὁ ὁποῖος τόνισε, ὅτι «ἡ Ἑλλάδα σκύβει στὶς ρίζες της. Καὶ μιὰ ἀπὸ τίς σπουδαιότερες ρίζες της εἶναι ἡ Ἐκκλησία».

Ὁ δυναμισμὸς αὐτὸς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐξηγεῖ, γιὰτι καὶ οἱ δύο Προκαθήμενοι ὑπέμνησαν ἐπίσης, ὅτι τεραστία εἶναι καὶ πρέπει νὰ εἶναι ἡ συμβολὴ τοῦ ὀρθοδόξου πνεύματος ὄχι μόνον στὴν πνευματικὴ καὶ πολιτιστικὴ ἀνάπτυξι τῶν ὀρθοδόξων λαῶν, ἀλλὰ καὶ στὴν ἀντιμετώπισι τῶν καθημερινῶν ὑπαρξιακῶν καὶ κοινωνικῶν προβλημάτων, στὴν ἀνάπτυξι τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων, στὴν καταπολέμησι τῆς κοινωνικῆς ἀδικίας καὶ τῶν φυλετικῶν διακρίσεων, στὴν προώθησι τῶν προσπαθειῶν γιὰ τὴν εὐημερία, εὐτυχία καὶ συνεργασία ὅλων τῶν λαῶν, στὴν ἀποσόβησι τοῦ ὀλοκαυτώματος τοῦ πυρηνικοῦ πολέμου, στὴν πραγματοποίησι τῆς ὑφέσεως καὶ τοῦ ἀφοπλισμοῦ καὶ στὴν ἐγκατάστασι τῆς ἀληθινῆς καὶ σταθερῆς εἰρήνης στὸν κόσμον.

Ἐπίσης πρέπει ἰδιαίτερα νὰ ἐξαρθῇ ἡ κοινὴ διαπίστωσις, ὅτι ἡ Ρουμανικὴ Ἐκκλησία καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἔχουν γενικῶς κοινὸς στόχους γιὰ ὅλα τὰ ζητήματα. «Ἔχομεν, — εἶπε ὁ Μακ. Πατριάρχης—, τὰς ἰδίας ἀπόψεις εἰς τὰ οἰκουμενικὰ προβλήματα· εἴμεθα εἰς τὴν προπαρασκευὴν τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου· ἐργαζόμεθα ἀπὸ κοινοῦ εἰς τοὺς διαλόγους μετὰ τῶν ἄλλων Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν· συνεργαζόμεθα εἰς πάντας τοὺς παγκοσμίους χριστιανικοὺς ὀργανισμοὺς» (Ἀντιφώνησις εἰς τὸ γεῦμα τῆς Ἱ. Μονῆς Πεντέλης).

Ἡ συνεργασία αὐτὴ ἐξηγεῖται καὶ ἐκ τῆς στενωτάτης θεολογικῆς συνεργασίας τῶν δύο Ἐκκλησιῶν καὶ χωρῶν, ἡ ὁποία, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ἐκδηλώνεται στὴν ἀνταλλαγὴ

καθηγητῶν καὶ φοιτητῶν τῆς Θεολογίας. Χαρακτηριστικὸ παράδειγμα εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Μακ. Πατριάρχης κ. Ἰουστίνος, ὁ ὁποῖος διετέλεσε φοιτητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καί, κατὰ τὴ διατύπωσι τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Σεραφεῖμ, «ἔζησε τὴν ζωὴν τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας καὶ ἐγεύθη καὶ κατέστη μύστης τῆς ἑλληνικῆς θεολογίας» (Προσφώνησις στὴ Δοξολογία) καὶ ἐξελίχθηκε σὲ λαμπρὸ θεολόγο καὶ πανεπιστημιακὸ καθηγητὴ, ὁ ὁποῖος στὸ παρελθὸν συμμετέσχε ἐνεργῶς σὲ διορθοδόξους καὶ οἰκουμενικοὺς διαλόγους. Κατὰ τὴν ἐπίσκεψι τοῦ Μακ. Πατριάρχου κ. Ἰουστίνου καὶ τῆς συνοδείας του στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ὁ Κοσμήτωρ αὐτῆς, Θεοφ. Ἐπίσκοπος Ἀνδρούσης κ. Ἀναστάσιος, ἐξῆρεν ἰδιαίτερα τὸ γεγονός, ὅτι «ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ σεμνύνεται καὶ ἀγάλλεται, διότι ἔχει τὴν ἐξαιρετικὴν τιμὴν νὰ ὑποδέχεται τὸν παλαιὸν ἐκλεκτὸν φοιτητὴν αὐτῆς Ἰουστίνον Μωυσέσκου, τὸν ἀριστοῦχον τοῦ ἔτους 1934, τὸν ἀνακηρυχθέντα τὸ ἔτος 1937 Διδάκτορα τῆς Σχολῆς μὲ τὸν βαθμὸν Ἄριστα· νὰ δεξιούται αὐτὸν μετὰ πεντηκονταετίαν ὡς Πατριάρχην Ρουμανίας, ὡς ἓνα τῶν διαπρεπεστέρων Ἱεραρχῶν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, προσωπικότητα διεθνοῦς φήμης, ἀκτινοβολίας καὶ κύρους».

Τὸ ξεκίνημα τοῦ Μακ. Πατριάρχου Ρουμανίας κ. Ἰουστίνου ἐκ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν βρίσκει τὴν ἐλπιδοφόρο συνέχειά του καὶ σὲ ἄλλους Ρουμάνους τροφίμους τῆς Σχολῆς αὐτῆς, ὅπως στὸν συμμετασχόντα στὴ συνοδεία τοῦ Μακ. Πατριάρχου ἐκλεκτὸ Βοηθὸ αὐτοῦ Θεοφ. Ἐπίσκοπο Τιργοβιστίου κ. Βασίλειο Κοστίν, ὁ ὁποῖος εἶναι Διδάκτωρ τῆς ἰδίας Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Πρύτανης τοῦ Θεολογικοῦ Πανεπιστημιακοῦ Ἰνστιτούτου Βουκουρεστίου καὶ Διευθυντῆς τοῦ

Γραφείου 'Εξωτερικῶν Σχέσεων τῆς 'Εκκλησίας τῆς Ρουμανίας.

Τὴν οἰκουμενικὴ συνεργασία τῆς 'Εκκλησίας τῆς Ρουμανίας μὲ τὴν 'Εκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ὑπέμνησε καὶ ἡ συμμετοχὴ στὴ Συνοδεία τοῦ Μακ. Πατριάρχου τοῦ Σεβ. Συνοδικοῦ Μητροπολίτου 'Αρντεάλ (Τρανσυλβανίας) καὶ 'Αντωνίου, ὁ ὁποῖος εἶναι διακεκριμένος καὶ γνωστός στοὺς διεθνεῖς οἰκουμενικοὺς κύκλους θεολόγος, πού ἐκπροσωπεῖ ἐπάξια καὶ δυναμικὰ τὴν 'Εκκλησίαν τῆς Ρουμανίας στὶς διορθόδοξες καὶ διεκκλησιαστικὲς συναντήσεις καὶ ἔχει ἐπομένως φιλικὲς σχέσεις μὲ τὰ μέλη τῶν ἑλληνικῶν ἀντιπροσωπειῶν.

Γενικὰ ὁ Μακ. Πατριάρχης Ρουμανίας καὶ 'Ιουστίνος καὶ τὰ μέλη τῆς ἐκλεκτῆς συνοδείας αὐτοῦ, στὴν ὁποία συμμετεῖχαν ἐπίσης καὶ οἱ διακεκριμένοι Σεβ. Συνοδικοὶ Μητροπολίτες Μολδαβίας καὶ Σουτσιάβας καὶ Θεόκτιστος καὶ 'Ολτενίας καὶ Νέστωρ, ὅπως καὶ δυὸ διάκονοι, ἀπ' τὴν ἐκβολὴν τοῦ Δουνάβεως καὶ τὰ Καρπάθια ὄρη ἔφεραν στὴν Ἑλλάδα τὶς δροσερὲς πνοὲς μιᾶς πολὺ ζωντανῆς 'Ορθοδόξου 'Εκκλησίας. Ἡ 'Εκκλησία αὐτή, ἂν καὶ βρίσκεται ὑπὸ δυσμενεῖς ἐξωτερικὲς συνθῆκες, ἔχει κατορθώσει νὰ εἶναι σεβαστὴ ἀπ' τὸ θεωρητικὰ ἄθρησκο κράτος, νὰ κατατάσῃ συνεχῶς στὶς τάξεις τοῦ ἱεροῦ κλήρου, ὁ ὁποῖος κατὰ τὸ πλεῖστον ἀποτελεῖται ἀπὸ θεολόγους, πλήθη νέων στελεχῶν, νὰ ἔχῃ στὴ διάθεσί της πολλοὺς ναοὺς, οἱ ὁποῖοι γεμίζουν ἀσφυκτικὰ ἀπὸ ἐκκλησιαζομένους πιστοὺς, νὰ συντηρῇ καὶ νὰ ὀδηγῇ σὲ ἀνθησιθαυμάσια μοναστήρια μὲ πολλὰ ἑκατοντάδες μοναχῶν ἀμφοτέρων τῶν φύλων, νὰ προάγῃ τὴ θεολογικὴ ἐπιστήμη στὰ ἐξαιρέτα Θεολογικὰ Πανεπιστημιακὰ 'Ινστιτοῦτα Βου-

κουρεστίου καὶ Σιμπιού, νὰ ὀργανώσῃ πολλὰ «θεολογικὰ σεμινάρια» καὶ «σχολὲς ἱεροψαλτῶν», νὰ ἔχῃ πολλὰς ρουμανικὲς ἐκκλησιαστικὲς κοινότητες στὸ ἐξωτερικὸ ('Αμερικὴ, Εὐρώπη, Αὐστραλία, Ν. Ζηλανδία, Βουλγαρία, Ἰσραὴλ κ.λπ.), νὰ καλλιεργῇ τὶς ἐκκλησιαστικὲς τέχνες καὶ νὰ ἐκδίδῃ ἀναρίθμητα θεολογικὰ καὶ ἐκκλησιαστικὰ περιοδικὰ καὶ ἐκκλησιαστικὰ βιβλία.

Τὸ γενικὸ συμπέρασμα εἶναι, ὅτι ἡ παρουσία στὴν Ἑλλάδα τῆς Α. Μακαριότητος τοῦ Πατριάρχου Ρουμανίας καὶ 'Ιουστίνου καὶ τῆς ἐκλεκτῆς συνοδείας αὐτοῦ καὶ ἡ ἐπαφὴ τους μὲ τὸν Μακαριώτατο 'Αρχιεπίσκοπο 'Αθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος καὶ Σεραφεῖμ, μὲ τὰ Σεβ. μέλη τῆς 'Ιεραῆς Συνόδου καὶ ἄλλους Ἑλληνας Ἱεράρχας, μὲ τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας, μὲ τὸν Πρωθυπουργό, μὲ ἄλλους ἐκπροσώπους τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ ἰδίως μὲ τὴν Ἡγεσίαν τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ἐπιστημῶν, μὲ τοὺς καθηγητὰς καὶ πολλοὺς σπουδαστὰς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ τῆς Ριζαρείου Σχολῆς, μὲ τοὺς ἡγουμένους καὶ μοναχοὺς τῶν ἱ. μονῶν Πετράκη καὶ Πεντέλης καὶ μὲ μεγάλη μερίδα τοῦ Χριστεπωνύμου πληρώματος (κλήρου καὶ λαοῦ) εἶναι τῷ ὄντι νέος λαμπρὸς σταθμὸς τῆς Ἱστορίας τῶν ἐπὶ μέρος 'Ορθόδοξων Ἐκκλησιῶν καὶ Λαῶν. Συμφώνως πρὸς τὴ διατύπωσι τοῦ Μακ. Πατριάρχου καὶ 'Ιουστίνου προσετέθη «ἓνας καινούριος κρίκος στὴ χρυσῇ ἀλυσίδα» τῶν ἀδελφικῶν δεσμῶν τους.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ΧΡΟΝΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΕΠΙΣΚΕΨΕΩΣ ΤΟΥ ΜΑΚ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΤΗΣ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ Κ. ΙΟΥΣΤΙΝΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

(ΠΕΜΠΤΗ 24 — ΤΡΙΤΗ 29 ΜΑΪΟΥ 1984)

Μέσα σέ ἀτιμόσφαιρα ειλικρινούς αγάπης, αδελφούνης και κοινής ομολογιακής πίστεως πραγματοποιήθηκε από την Πέμπτη 24 ως την Τρίτη 29 Μαΐου ή επίσημη επίσκεψη του Μακ. Πατριάρχη της Ρουμανίας κ. Ιουστίνου στην Εκκλησία της Ελλάδος, μετά από πρόσκληση του Μακ. Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Σεραφείμ και της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας μας. Επρόκειτο για την πρώτη επίσκεψη του Προκαθημένου της Εκκλησίας της Ρουμανίας από την ανάδειξή του στον πατριαρχικό θρόνο, ή οποία ήλθε να ενισχύσει ακόμη περισσότερο τους στενούς δεσμούς ανάμεσα στις δυο Εκκλησίες και τους δυο ορθόδοξους λαούς.

1. Υποδοχή στον Αερολιμένα.

Τόν Μακ. Πατριάρχη κ. Ιουστίνου συνόδευσαν στο ταξίδι του στην Ελλάδα οι Σεβ. Συνοδικοί Μητροπολίτες Μολδαβίας και Σουτσιάδας κ. Θεόκτιστος, Αρχιεπίσκοπος (Τρανσυλβανίας) κ. Αντώνιος, Ολτενίας κ. Νέστωρ, ό Θεοφ. Επίσκοπος Τιργουσιτίου κ. Βασίλειος, Βοηθός του Πατριάρχη και Γραμματέας της Μονίμου Συνόδου, καθώς και δυο διάκονοι. Στόν Ανατολικό Αερολιμένα του Έλληνικού, όπου τό άεροπλάνο της «Tarom» (πτήση 203), πού έφερε τόν Μακ. Πατριάρχη και τή συνοδεία του από τό Βουκουρέστι, προσγειώθηκε τό άπόγευμα της Πέμπτης 24 Μαΐου, στις 4 και 25', τόν Προκαθήμενο της Εκκλησίας της Ρουμανίας και τήν ακολουθία του υποδέχθηκαν ό Μακ. Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Σεραφείμ, ό Αντιπρόεδρος της Δ.Ι.Σ. Σεβ. Μητροπολίτης Τριφυλίας και Ολυμπίας κ. Στέφανος, οι Σεβ. Συνοδικοί Μητροπολίτες Αιτωλίας και Ακαρνανίας κ. Θεόκλητος, Έλασσώνος κ. Σεβαστιανός, Βερροίας και Ναούσης κ. Παύλος, Σισανίου και Σιατίστης κ. Αντώνιος, Φιλίππων, Νεαπόλεως και Θάσου κ. Προκόπιος, Νέας Κρήνης και Καλαμαριάς κ. Προκόπιος, ό Σεβ. Μητροπολίτης Κίτρους κ. Βιργνάδας, Πρόεδρος της Συνοδικής Επιτροπής Διορθοδόξων και Διαχριστιανικών Σχέσεων, ό Σεβ. Μητροπολίτης Νέας Σμύρνης κ. Χρυσόστομος, στην περιφέρεια του οποίου ανήκει τό άεροδρόμιο, ό Σεβ. Μητροπολίτης Περιστερίου κ. Χρυσόστομος, Διευθυντής του Διορθοδόξου Κέντρου, ό Σεβ. Μητροπολίτης Μεσογαίας και Λαυρεωτικής κ. Αγαθόνικος, ό Πανος.

Άρχιμ. π. Ιάκωβος Παπαθανασίου - Γκίνης, Αρχιγραμματέων της Ιεράς Συνόδου, ό Πανος. Αρχιμ. π. Δημήτριος Μπεκιάρης, Πρωτοσύγκελλος της Ι. Αρχιεπισκοπής Αθηνών, ό Γραμματέας της παραπάνω Συνοδικής Επιτροπής Πανος. Αρχιμ. π. Δαμασκηνός Βράκας, ό συνεργάτης της ίδιας Επιτροπής Αιδ. Πρωτοπρεσβύτερος π. Στέφανος Αβραμίδης, ό Διευθυντής της «Εκκλησιαστικής Αληθείας» κ. άλλοι υπηρεσιακοί παράγοντες. Επίσης κλιμάκιο διπλωματικών του Υπουργείου των Έξωτερικών με επικεφαλής τόν Υφυπουργό κ. Γιάννη Καφή, διπλωματικοί υπάλληλοι της Ρουμανικής Πρεσβείας στην Αθήνα με επικεφαλής τόν Πρόσβου κ. Έκομπέσκου κ.λπ. Εόθις άμέσως μετά τήν κάθοδο του Πατριάρχη άπό τό άεροπλάνο, τόν έναγκαλίσθηκε ό Μακ. Αρχιεπίσκοπος κ. Σεραφείμ, ό οποίος τόν συνόδευσε να επιθεωρήσει τμητικό άγχημα σμηνιτών, ένώ ή φιλαρμονική της Αεροπορίας άνέκρουε σχετικό έμβατήριο, και στη συνέχεια του συνέστησε τούς επισήμους, πού περίμεναν να τόν υποδεχθούν και τούς Σεβ. Μητροπολίτες και λοιπούς κληρικούς. Μετά σχηματίστηκε μεγάλη πομπή αυτοκινητών με επικεφαλής μοτοσικλετιστές της Τροχαίας και περιπολικό της Αστυνομίας Πόλεων, ή οποία μέσω της παραλιακής λεωφόρου Φαλήρου και της λεωφόρου Συγγρού κατευθύνθηκε στο ξενοδοχείο της «Μεγάλης Βρετανίας» στην πλατεία Συντάγματος, όπου κατέλυσε ό Πατριάρχης και ή συνοδεία του.

2. Δοξολογία για τήν άφιξη του Μακ. Πατριάρχη.

Στις 6 μ.μ. έφθανε στόν Ι. Καθεδρικό Ναό Ευαγγελισμού της Θεοτόκου Αθηνών ή ίδια πομπή, ένώ κρούονταν χαρμόσυνα οι κώδωνές του. Μέσα στόν Ι. Ναό τόν Μακ. Πατριάρχη κ. Ιουστίνου και τή συνοδεία του άνέμεναν κ. άλλοι Μητροπολίτες, οι δοηθοί Επίσκοποι του Αρχιεπισκόπου Αθηνών, ό Υφυπουργός Έθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων κ. Στέλιος Παπαθεμελής, πάρα πολλοί κληρικοί και πλήθος κόσμου. Έψάλη δοξολογία προεξάρχοντας του Μακ. Πατριάρχη, πού πήρε θέση στόν θρόνο, ένώ ό Μακ. Αρχιεπίσκοπος με τούς Σεβ. Συνοδικούς στάθηκε μπρός στην Ωραία Πύλη. Στο τέλος της

δοξολογίας ὁ Μκκ. Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας μας κ. Σεραφεῖμ προσφώνησε τὸν Πατριάρχη ὡς ἑξῆς:

«Μακαριώτατε Πατριάρχα Ρουμανίας, Μητροπολίτα Οὐγγροβλαχίας καὶ Ἀρχιεπίσκοπε Βουκουρεστίου κύριε Ἰουστίνε,

Τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πόθος διακαῆς καὶ ἐπιθυμία ἦτο νὰ ἴδῃ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα εὐθὺς ἅμα τῇ ἀναρροῇσει Ἀυτῆς εἰς τὸν περίπλοτον Πατριαρχικὸν Θρόνον τῆς ἀδελφῆς Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς.

κορυφῆν τῆς ἀδελφῆς Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ διότι ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης ἔζησε τὴν ζωὴν τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας καὶ ἐγενῆθη καὶ κατέστη μύστις καὶ τῆς ἑλληνικῆς θεολογίας.

Δὲν ἐπιθυμοῦμεν ὅμως νὰ μακρογορήσωμεν τὴν στιγμήν αὐτήν, διότι καὶ ὁ χρόνος «συνεσταλμένος ἐστὶν» καὶ ἡ ὄρα ἀκατάλληλος καὶ ἡ κόπωση ἐνδεχομένως αἰσθητή, ἀλλὰ καὶ διότι περισσότερο θὰ λεχθῶσιν εἰς ἄλλας ἐνκαιρίας κατὰ τὸν χρόνον τῆς παρουσιότης σας ἐνταῦθα. Ἐπαναλαμβάνοντες τὴν ἐκδήλωσιν ἀγάπης καὶ τῆς ἐκ παύτης χαρᾶς, ἀπευθύ-

Ὁ Μκκ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεῖμ ὑποδέχεται τὸν Μκκ. Πατριάρχη κ. Ἰουστίνο στὸ ἀεροδρόμιο. Παρακολουθεῖ ὁ Ὑφυπουργὸς Ἐξωτερικῶν κ. Γιάννης Καψῆς.

Καὶ ἰδοὺ ἐκπληροῦνται σήμερον ἡ ἐπιθυμία αὐτὴ καὶ χαίρομεν χαρὰν μεγάλην διὰ τοῦτο, τόσον ἡμεῖς προσωπικῶς ὡς καὶ ἡ περὶ ἡμᾶς Ἱερά Σύνοδος, ἡ σεπιτὴ Ἱεραρχία ἡμῶν καὶ σύμπας ὁ Ἱερός Κλήρος καὶ ὁ εὐσεβὴς λαὸς τῆς Ἀγιοιότης ἡμῶν Ἐκκλησίας.

Οἱ δεσμοὶ οὕτινες συνδέουν τὰς δύο Ἐκκλησίας εἶναι καὶ παλαιοὶ καὶ στενοὶ ὡς ἐπιμαρτυροῦν ἡ ἱστορία ἀμφοτέρων τῶν Ἐκκλησιῶν.

Γίνονται ὅμως στενότεροι καὶ αἰσθητότεροι μετὰ τὴν παρουσίαν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εἰς τὴν

νομεν πρὸς Ὑμᾶς καὶ τὴν συνοδείαν Ὑμῶν τὸ «ὡς εὖ παρόντητε» μετὰ τὸν ἀνοσιτάσιμον παῖνα «Χριστὸς Ἀνέστη».

Ἀντιφωνῶντας ὁ Μκκ. Πατριάρχης τῆς Ρουμανίας κ. Ἰουστίνος εἶπε:

«Μακαριώτατε,

Ἀπαντῶντες εἰς τὴν πρόσκλησιν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ἡμεῖς οἱ ἐκπρόσωποι τῆς Ὁρθοδόξου Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας, ἤλθομεν εἰς τὴν χώραν Ὑ-

μῶν, ὅπως πλησίον τῶν ἐκπροσώπων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος προσευχθῶμεν ὁμοῦ καὶ κοινωνήσωμεν εἰς τὸ αὐτὸ Ἱερόν Βῆμα τῶν Ἀρχόντων Μυστηρίων τοῦ Σώματος καὶ Αἵματος τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἠλθομεν ἐνταῦθα ἵνα ἀσπασθῶμεν ἀλλήλους μετὰ τοῦ ἀδελφικοῦ ἀσπασμοῦ τῆς εἰρήνης καὶ τῆς μεταξὺ ἡμῶν ἀγάπης. Ἠλθομεν ἵνα ἀνασωγονήσωμεν τὰ μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν λαῶν μας αἰσθήματα φιλίας. Ἠλθομεν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ἵνα θέσωμεν καινούργιον κρῖνον εἰς τὴν χρυσὴν ἄλυσον τῶν μεταξὺ ἡμῶν, μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν, καὶ τῶν χωρῶν ἡμῶν ἀδελφικῶν δεσμῶν.

Ἐκ βάθους καρδίας εὐχαριστοῦμεν τὸν Μακαριώτατον Σεραφεῖμ καὶ τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας - μέλη τῆς Διαρκoῦς Ἱεράς Συνόδου διὰ τὴν ἀδελφικὴν πρόσκλησιν ἣν ἀπεύθυνον ἡμῖν ἵνα ἐπισκεφθῶμεν τὴν ἀδελφὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος καὶ διὰ τὴν θερμὴν ὑποδοχὴν ἣν ἐπεφυλάξατε εἰς ἡμᾶς.

Μακαριώτατε, Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται,

Ἡ ἐπίσκεψις ἡμῶν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ἐντάσσεται εἰς τὰ πλαίσια τῶν ἀγαθῶν καὶ ἀ-

δελφικῶν δεσμῶν ὅτινες ἀνέκαθεν ὑπῆρχον μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν, συγκληρονόμων τῆς αὐτῆς πίστεως καὶ τῆς αὐτῆς Ἀποστολικῆς παραδόσεως.

Οἱ δεσμοὶ οὗτοι ἀδελφoσύνης καὶ ἀμοιβαίας ἐπιμετήσεως ἐξεδηλώθησαν εἰς τὰς ἀνταλλαγὰς ἐπισκέψεων μεταξὺ τῶν Προκαθημένων τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν Ἐκκλησιῶν, εἰς τὰς διαφόρους ἐπαφὰς τῶν ἐπιλέκτων ἀντιπροσώπων αὐτῶν καθὼς καὶ εἰς τὰς διαφόρους μορφὰς ὄλικῆς καὶ πνευματικῆς ἀλληλοβοηθείας, εἰς δυσκόλους διὰ τὴν μίαν ἢ διὰ τὴν ἄλλην τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν ἱστορικὰς ἐποχὰς.

Αἱ συνανήσεις ἡμῶν συνεχίζονται, ἐξάλλου, μίαν παλαιὰν παράδοσιν ὑπάρχουσαν ἤδη εἰς τὴν πρώτην Ἐκκλησίαν· ἐκείνην τῆς διατηρήσεως τῆς ἐνότητος τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐνότητος τοῦ μυστικοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς καλλιιεργείας τῆς συνειδήσεως ὅπως πάντες οἱ χριστιανοὶ ἔχωσιν αἴαν φρόνησιν, ἕνα νοῦν, μίαν πίστιν καὶ μίαν ἀγάπην».

Ἦθελον προσθέσει τὸ γεγονός διὸ οἱ ἀδελφικοὶ δεσμοὶ τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν συγκλίνουν, κατὰ εὐτυχῆ τρόπον μετὰ τῶν σχέσεων φιλίας ὅτινες ἀνέκαθεν ὑπῆρχον καὶ ὑπάρχουσι σήμερον ἐπίσης μετα-

Ὁ Μακ. Πατριάρχης κ. Ἰουστίνος χοροστατεῖ στὴ δοξολογία γιὰ τὴν ἀφιξὴ του στὸν Ἱ. Καθεδρικὸ Ναὸ Ἐθαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου τῶν Ἀθηνῶν.

ξὺ τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ τοῦ Ρομανικοῦ λαοῦ. Δύο λαῶν οὔτινες, πολλάκις, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ιστορίας των, ἤνωσαν τὰς τύχας των εἰς τὸν ἀγῶνα διὰ τὴν υπεράσπισιν τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἐθνικῆς των ἀνεξαρτησίας.

Σήμερον δέ, ἐπιμῶντες τὰς ἀνάγκας τῶν πιστῶν ἡμῶν, τῶν λαῶν ἡμῶν καὶ γενικῶς ολοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος, αἱ Ἐκκλησίαι ἡμῶν εὐρίσκονται εἰς θέσιν ἵνα ἐκπληρώσουν τὴν σημερινήν των ἀποστολήν. Αὗται φέρουν τὴν συμβολήν των εἰς τὰς προσπάθειάς τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν λαῶν διὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν τῆς πυρηνικῆς ἀπειλῆς, διὰ τὴν πραγμα-

ῆμῶν συναντιῶνται ὄχι μόνον εἰς τὴν υπεράσπισιν τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν διακονίαν τῶν λαῶν ἡμῶν.

Ὑφαίνουσα τὰ νήματα τῆς υπάρξεώς της μετὰ τῶν νημάτων τῆς ζωῆς τοῦ λαοῦ εἰς τοὺς κόλπους τοῦ ὀποίου ζεῖ, ἡ Ἐκκλησία ἦτο πάντοτε παρούσα ἐν μέσῳ τῶν χριστιανῶν ὑποστηρίζουσα τὰς ἐπιδιώξεις, τὰς προσπάθειάς καὶ τὰς πράξεις αὐτοῦ. Τὰ ἕνρηλά ἰδανικά τῶν πιστῶν της ἐγένοντο καὶ ἰδανικά τῆς Ἐκκλησίας. Αἱ νίκαι καὶ αἱ ἡτται ἦσαν κοιναὶ διὰ τὴν χώραν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν.

Ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Μακ. Πατριάρχου κ. Ἰουστίνου στὴν Ἱ. Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν.

τοποίησιν ἀποπυρηνικοποιημένης ζώνης εἰς τὰ Βαλκάνια, διὰ τὴν ἐγκατάστασιν μιᾶς σταθερᾶς εἰρήνης ἐν τῷ κόσμῳ.

Ὡς Ἐκκλησίαι, αἱ ὁποῖαι ὑπηρετήσαν πάντοτε τοὺς λαοὺς εἰς τοὺς κόλπους τῶν ὁποίων ἐγεννήθησαν καὶ ζοῦν, ὡς Ἐκκλησίαι αἱ ὁποῖαι ἐταύτισαν τὰς ἐπιδιώξεις καὶ τὰ ἰδανικά των μετὰ τῶν ἐπιδιώξεων καὶ τῶν ἰδανικῶν πᾶν πνευματικῶν των υἰδῶν, δηλαδὴ τῶν πιστῶν των, αἱ Ἐκκλησίαι ἡμῶν συνειδητοποιοῦν τὸ ἱερόν των καθήκον τῆς υπερασπίσεως τῆς ζωῆς τῶν πιστῶν των. Συνεπῶς αἱ Ἐκκλησίαι

κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Ὀθωμανικῆς κυριαρχίας, ἰδιαίτερος, εἰς τὰ Βαλκάνια ἢ συμβίωσις τοῦ ἔθνους μετὰ τῆς Ἐκκλησίας ἐφανερώθη περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλην περίοδον τῆς ιστορίας μας. Οἱ υπερασπισταὶ τῆς χώρας ἐμφανίζονται κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους καὶ ὡς υπερασπισταὶ τῆς χριστιανοσύνης.

Ὁ Ἰάνκου ἐκ Χοννετιόφρας ἐπὶ παραδείγματι ἔμεινε εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Τρανσυλθανίας ὡς «ἥρωας τῆς χριστιανοσύνης». Εἰς τὴν Μολδαβίαν παρέμεινε εἰς τὴν μνήμην τοῦ λαοῦ μέγας καὶ ταυτοχρόνως ἅγιος ὁ Στέφανος. Κατὰ τὴν ἐπὶ 47 ἔτη, 2

Ο Μακ. Πατριάρχης κ. Ίουστίνος συνοδευόμενος από τόν Μακ. Αρχιεπίσκοπο κ. Σεραφείμ επισκέπτεται τὸ Καθολικὸ τῆς Ἱ. Μονῆς Πετράκης.

μήνας καὶ 3 εβδομάδας ἡγεμονίαν του ἔκτισε 44 ἐκκλησίας καὶ διεξήγαγε 36 πολέμους διὰ τὴν ὑπεράσπισιν τῆς πατριδος καὶ τῆς πίστεως. Διὸ καὶ ὠνομάσθη ὄχι μόνον πατριάρχης πατριδος ἀλλὰ καὶ ἡρώας τῆς χριστιανοσύνης καὶ ἀθλητῆς τοῦ Χριστοῦ.

Μακαριώτατε, Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται,

Ἐν τῷ προσώπῳ τῆς Μακαριώτητος Ὑμῶν καὶ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν καὶ τῶν ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ παρόντων κληρικῶν καὶ πιστῶν χαιρετίζομεν ἀδελφικῶς δλόκληρον τὸ εὐσεβέστατον πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας Ὑμῶν ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ ρομανικοῦ λαοῦ καὶ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας αὐτοῦ.

Δεόμεθα πρὸς τὸν Πανάγαθον καὶ Παντοδύναμον Θεὸν ὅπως πέμψῃ ἐφ' ἡμᾶς, εἰς τὴν ἀδελφικὴν ταύτην σύναξιν, τὴν ἐδλογίαν τοῦ Ἀνασιάντου Σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα ἐπισκοπία καὶ ἐπισφραγισμὸς μετὰ τῆς χάριτος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος τὴν συνάντησιν ἡμῶν ταύτην. Καλῶς σᾶς εὐρόχημα ἐἰς τὴν ὄραϊαν καὶ φιλόξενον χώραν Ὑμῶν».

Ἡ ἀντιφώνηση ἐγένε ἀπὸ τὸν Μακ. Πατριάρχη στὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα. Ἐδῶ πρέπει νὰ σημειωθεῖ ὅτι ὁ Μακ. εἶναι ἀπόφοιτος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ ἀριστοῦχος Διδάκτωρ τῆς.

3. Στὴν Ἱερὰ Σύνοδο.

Τὸ πρωὶ τῆς Παρασκευῆς 25 Μαΐου, στὶς 9.15', ὁ Μακ. Πατριάρχης τῆς Ρουμανίας κ. Ίουστίνος μαζί μὲ τὴ συνοδεία του ἐπισκέφθησαν τὸν Μακ. Αρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφείμ στὴν Αρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν. Στὴν εἴσοδο τοὺς ἀνέμελλαν οἱ βοηθοὶ ἐπίσκοποι Θεοφ. Εὐρύπου κ. Βασίλειος καὶ Ἀχελῶου κ. Εὐθύμιος, ὁ Πρωτοσύγκελλος Πανσ. Ἀρχιμ. π. Δημήτριος Μπεκιάρης, ὁ Γεν. Αρχιερατικὸς Ἐπίτροπος Αἰδ. Πρωτοπρεσβύτερος π. Κωνσταντῖνος Ἀγδρουλάκης, οἱ ἰδιαίτεροι Γραμματεῖς τοῦ Μακ. Αρχιεπισκόπου Αἰδ. Πρωτοπ. π. Σπυρίδων Βλαντίκας καὶ Ζήσης Πιτσαρῆς, ὁ Διευθυντὴς Νεότητος Παν. Αρχιμ. π. Ἀγαθόνικος Φατούρος κ. ὁ Διευθυντὴς τοῦ Γραφείου Τύπου καὶ Δημοσίων Σχέσεων. Τὸν Μακ. Πατριάρχη συνόδευσαν ἀπὸ ἑλληνικῆς πλευρᾶς ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κίτρους κ. Βαρνάβας, ὁ Αρχιμ. π. Δαμασκηνὸς Βράκας κ. ὁ Αἰδ. Πρω-

τοπρεσβύτερος π. Στέφανος Ἀβραμίδης. Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος περίμενε στὸ τέλος τῆς κλίμακας ποὺ ὀδηγεῖ στὸν πρῶτο ὄροφο. Προσφέρθηκαν γλυκά, καφέδες καὶ ἀναψυκτικά καὶ ἀνταλλάχθηκαν ἐνδιαφέρουσες ἀπόψεις μέσα σὲ μιὰ ζεστή ἀτμόσφαιρα. Ἡ μικρὴ αὐτὴ δεξίωση ἔγινε στὴν αἴθουσα τοῦ θρόνου.

Στὴ συνέχεια σχηματίσθηκε πομπὴ αὐτοκινήτων μὲ ἐπικεφαλὴς μοτοσικλετιστὲς καὶ περιπολικὸ, ἡ ὁποία κατευθύνθηκε στὴν Ἱερὰ Μονὴ Πετράκη, ἔπου ἀνέμενε ἡ Ἀδελφότητα τῆς Ἱ. Μονῆς μὲ ἐπικεφαλὴς τὸν Καθηγούμενὸ τῆς Πανσο. Ἀρχιμ. π. Χρυσόστομο Ρουμελιώτη.

Ἀπὸ τὴν ἀφιξὴ τοῦ Μακ. Πατριάρχου κ. Ἰουστίνου στὸ Συνοδικὸ Μέγαρο. Τὸν περιβάλλουν ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεῖμ, ὁ Σεβ. Κίτρου κ. Βαρνάβας, ὁ Σεβ. Πατρῶν κ. Νικόδημος καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Ρουμανίας στὴν Ἀθήνα.

Τὸ ἱστορικὸ μοναστήρι ἦταν θαυμάσια στολισμένο μὲ βυζαντινές, ἐλληνικὲς καὶ ρουμανικὲς σημαίες. Ἀμέσως μόλις φάνηκε ἡ πομπή, οἱ κώδωνες τῆς Ἱ. Μονῆς ἄρχισαν νὰ χτυποῦν χαρμόσυνα.

Ἀφοῦ προσκύνησαν ὁ Πατριάρχης καὶ ἡ συνοδεία του στὸ Καθολικὸ τῶν Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν τὸ καὶ συνοδικὸ παρεκκλήσιο, ἔπου ἐψάλη ἡ ψῆμη τοῦ Μακ. Πατριάρχου, ὁ ὅποιος καὶ εὐλόγησε τὸν κλήρο καὶ λαὸ, ποὺ εἶχε συγκεντρωθεῖ, ἀνέβηκαν στὸν δεῦτερο ὄροφο τοῦ Συνοδικοῦ Μεγάρου, ἔπου ἀνέμεναν τὰ μέλη τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ

πραγματοποιήθηκε κοινὴ συνεδρία τῶν Ἱ. Συγόδων τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ὑπὸ τὴν προεδρία τῶν δύο Προκαθημένων τους. Καλωσορίζοντας τὸν Μακ. Πατριάρχην στὴν Ἱερὰ Σύνοδο ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεῖμ εἶπε:

Μακαριώτατε Πατριάρχα Ρουμανίας, Τοποτηρητὰ τῆς Καισαρείας καὶ Καππαδοκίας, Μητροπολίτα Οὐγγροβλαχίας καὶ Ἀρχιεπίσκοπε Βουκουρεστίων, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἀγαπητὲ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ Κύριε Ἰουστίνε, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἐν Κυρίῳ κατὰσπαζόμενοι ὑπερόδιστα προσαγορεύομεν.

Μακαριώτατε,

Σὰς ὑποδεχόμεθα σήμερον μετὰ τῆς συνοδείας σας ἐν πνευματικῇ χαρᾷ καὶ ἀγαλλιάσει ἐν τῇ ἱερᾷ ταύτῃ αἰθούσῃ, ἔπου τὸ Διοικητικὸν Σῶμα τῆς καθ' ἡμᾶς Ἁγιοτάτης Ἐκκλησίας μελετᾷ καὶ ἀποφαινεται ἐπὶ πάντων τῶν διοικητικῶν θεμάτων αὐτῆς, ἔτι δὲ μὲ ἀνύστακτον διαφέρον, κατὰ τοὺς Ἁγίους καὶ Ἱεροῦς Κανόνας, περιφρουρεῖ τὰ Νάμια τῆς πανσέπτου ἡμῶν Ὁρθοδοξίας.

Ὑπὸ τὸ γενικὸν πνεῦμα τῆς ἐννοίας ταύτης, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος δεξιού-

ται ἐπιαῦθα Ἠγάτην ἐν Χριστῷ Ἀδελφόν, τὸν Προκατήμενον τῆς Ἀδελφῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας, παράλληλον φρουρὸν τῆς αὐτῆς πίστεως καὶ συνεπῶς γνώστην καὶ αἰσικιστὸρφορὸν ἐπὶ ἀναλόγων εὐθύνων καὶ προδλημάτων.

Ἀποτελεῖ ὅμως δι' ἡμᾶς, ἡ παροῦσα εὐκαιρία, πηγὴν ἰδιαίτερας συγκινήσεως, τὸ διι συμμαχηταὶ τῆς Ὁρθοδοξίας συναντιῶνται ἐπὶ τὸ αὐτό, ὡς (... ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς...) (Πράξ. 2,1) καὶ συναμιλοῦν «τὴν αὐτὴν γλῶσσαν», ὅπως ἐν τῇ Γενεθλίῳ ἐκεῖνη ἡμέρᾳ τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ὅπου (... ἤκουον εἰς ἕκαστος τῇ ἰδία διαλέκτῳ...) (Ἐ.ἀ., 2,6), κατανοοῦντες τῇ γλώσσῃ τοῦ Παναγίου Πνεύματος, ἀλλήλων τὴν ἀγάπην καὶ τὰς ἀνάγκας.

Ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ταύτην, Μακαριώτατε Ἁγίε Ρουμανίας, κατὰ τὴν ἱερωτάτην ταύτην στιγμήν, ὡς ἡ Ὑμετέρα Μακαριότητα καὶ οἱ πόδες ὑμῶν πατοῦν ἐπὶ τοῦ Ὑπερώου τούτου τῆς ἡμῶν Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, οὕτω καὶ ἡ Μειριότης ἡμῶν μετὰ τῆς περὶ ἡμᾶς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, αἰσθανόμεθα ὡς συνενοχοῦμενοι πνευματικῶς μετ' Ὑμῶν, τῶν περὶ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα Σεβασμιωτάτων Ἀρχιερέων καὶ τοῦ εὐλαβοῦς Ὑμῶν Κλήρου καὶ τοῦ εὐσεβοῦς Ρουμανικοῦ Λαοῦ, ἐν τοῖς Δώμασι τοῦ Σεπιτοῦ ἀδελφοῦ Ρουμανικοῦ Πατριαρχείου, ὡς ἐν τῷ κοινοῦ ὄντι ἡμῶν καὶ Ὑμῶν. Καὶ τοῦτο, Μακαριώτατε Ἁγίε Ἀδελφέ, εἶναι τὸ ὑπέροχον μνηστροῦδες δῶρον τῆς ἐν τῷ Ἀνασιάντι Κυρίῳ ἡμῶν κοινῆς Πίστεως καὶ Ἀγάπης, κατὰ τὴν οὐράνιον ἐκεῖνην συμβίωσιν, κατὰ τὴν ὁποῖαν (... πάντες δὲ οἱ πιστεύοντες ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ εἶχον ἅπαντα κοινά...) (Ἐ.ἀ., 44).

Ὅθεν, Μακαριώτατε Ἁγίε Ρουμανίας, ὑπὸ τὴν ἀδιάλυτον ταύτην καὶ ἀσάλευτον ἐνότητα Πίστεως καὶ Ἀγάπης, τῆς ἐν τῷ Θείῳ Δομήτορι Ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας, χαιρετίζομεν τὴν ἱστορικὴν ἐπίσκεψιν τοῦ πεπνυμένου Πνευματικοῦ Ἠγάτου τῆς Ἀδελφῆς Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν σὺν Ὑμῖν, ἐν ἐλπίδι ἀδραμιαίας τῆς παρ' ἡμῖν φιλοξενίας καὶ διαμονῆς Ὑμῶν.

Δι' ὃ καὶ ἐν διαπύρῳ ἐν Κυρίῳ Ἀγάπῃ καλωσορίζοντες Ὑμᾶς οἶς ἀπευθύνομεν τὸ

“Ὡς εὐ παρῆσθητε”.

Στὴν προσφώνησιν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Σεραφεῖμ, ὁ Μακ. Πατριάρχης τῆς Ρουμανίας κ. Ἰουστίνος ἀπάντησε ὡς ἑξῆς:

«Μακαριώτατε,

Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται, μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ ἀντιπροσωπεῖα τῆς Ὁρθοδόξου Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας ἔχει σήμερον δι' ἄλλην μίαν φορὰν τὴν

εὐκαιρίαν νὰ εὐρεθῇ ὁμοῦ μετὰ τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος καὶ τῶν μελῶν τῆς Διακοῦς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἐπιτρέψατέ μου, ὅπως ἐγὼ προσωπικῶς, ἀλλὰ καὶ ἐξ ὀνόματος τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν: Θεοπίστου τῆς Μολδαβίας καὶ Σουτζεάβας, Ἀγωνίου τοῦ Ἀρδεάλου, Νέστορος τῆς Ὀλτενίας, τοῦ Θεοφιλεστάτου Βασιλείου Τιγοροδιστεάνου (Τιγοροδιστίου), Πατριαρχικοῦ βοηθοῦ Ἐπισκόπου, οἱ ὁποῖοι συνοδεύουν ἡμᾶς, ὡς καὶ ἐξ ὀνόματος ἀπάντων τῶν Ἱεραρχῶν καὶ Κληρικῶν καὶ τῶν πιστῶν τῆς Ὁρθοδόξου Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας νὰ διαβιβάσω τῇ Μακαριότητι Ὑμῶν, τοῖς Σεβασμιωτάτοις Μητροπολίταις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, πᾶσι τοῖς κληρικῶσι καὶ τοῖς πιστοῖς τῆς Ὁρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, ἕνα ἐγκάρδιον χαιρετισμόν, πλήρη ἐκτιμήσεως καὶ ἀγάπης ἐν τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ.

Εὐχαριστοῦμεν Ὑμᾶς δι' ἄλλην μίαν φορὰν διὰ τὴν τιμὴν καὶ τὴν ὑποδοχὴν, τὰς ὁποίας ἐπεφυλάξατε ἡμῖν, ὡς ἐπίσης διὰ τὴν ἰδιαίτεραν προσοχὴν, τὴν ὁποῖαν δεικνύετε εἰς τὴν ἐπίσκεψιν ἡμῶν εἰς τὰς Ἀθήνας.

Μακαριώτατε,

Ἡ ἐπίσκεψις ἡμῶν ἀποτελεῖ πρωτίτως μίαν ἀπόδειξιν τῶν καλῶν δεσμῶν καὶ πῶν ἀδελφικῶν σχέσεων, αἱ ὁποῖαι ὑπῆρξαν καὶ ὑπάρχουν πάντοτε μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ρουμανικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Δεύτερον, αἱ σχέσεις αὗται ἔχουν ὡς σκοπὸν μίαν στενωτέραν συνεργασίαν διὰ τὴν συζήτησιν καὶ ἐπίλυσιν τῶν οπουδαίων προβλημάτων, τὰ ὁποῖα ἀπασχολοῦν τὰς Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας, ὅπως εἶναι αἱ σχέσεις αὐτῶν μετὰ τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν καθὼς καὶ τὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα ἀπασχολοῦν τὴν σύγχρονον ἀνθρωπότητα. Τοιαῦτα προβλήματα ἀπετέλεσαν δι' ἡμᾶς ἀδιάκοπον ἀπασχόλησιν, δεδομένου διι αἱ σχέσεις ἡμῶν μετὰ τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν οὐδέποτε διεκόπησαν. Ὅταν ὁμιλῶ περὶ πῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν ἔχω ὑπ' ὄψιν πρωτίτως τὴν Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν μετὰ τῆς ὁποίας ἡ Ρουμανικὴ Ἐκκλησία διετήρησε εὐλωρινεῖς ἀδελφικὰς σχέσεις, ἴσως στενωτέρας παρ' ὅτι μετὰ ὁποιασδήποτε ἄλλης Ἐκκλησίας. Αἱ σχέσεις αὗται ἀνέρχονται ἀνὰ τοὺς αἰῶνας ἕως τὸν καιρὸν τῆς γεννήσεως τοῦ λαοῦ ἡμῶν καὶ τῆς ἀποδοχῆς ὑπ' αὐτοῦ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας. Εἰς ἄλλους λαοὺς, τὰ δύο ταῦτα γεγονότα εἶναι διαφορετικά, εἰς ἡμᾶς ὅμως στενωτῶς συνδεδεμένα. Διότι ἡ γέννησις τοῦ λαοῦ ἡμῶν συμπίπτει μετὰ τὴν ἀποδοχὴν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ χριστιανισμοῦ.

Εἶναι ἀληθές, διι οἱ πρόγονοι ἡμῶν εἶναι Δακωρομαῖοι ἦτοι οἱ ἐκρωμανισθέντες Δάκες· οἱ Δάκες, ὁ τότε ἀπόχθων πληθυσμὸς ἐπὶ τῆς σημερινῆς γῆς τῆς Ρουμανίας καὶ οἱ Ρωμαῖοι, τὰ νικηφόρα στρα-

Στιγμιότυπο από την κοινή συνεδρία των 'Ι. Συνόδων των 'Εκκλησιών Ρουμανίας και 'Ελλάδος υπό την προεδρία των Μακ. Πατριάρχη κ. 'Ιουστίνου και 'Αρχιεπισκόπου κ. Σεραφείμ.

τεύματα, τὰ ὁποῖα ἤρχοντο ἐκ τῆς Ρώμης. Τὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ πληθυσμοῦ ἦτο, βεβαίως, δακικόν, ἀλλὰ οἱ νικηταὶ ἐπέβαλον τὴν γλῶσσαν καὶ τὸν πολιτισμὸν αὐτῶν. Ἀκόμη καὶ ὁ ἀσκητὸς ἡμῶν χριστιανισμὸς ἦτο λατινικῆς προελεύσεως. Ἡ ἀρχαία ἐκκλησιαστικὴ ἡμῶν γλῶσσα ἀποτελεῖ πρὸς τοῦτο μίαν βεβαίαν ἀπόδειξιν.

Εἶναι ἐξ ἴσου ἀληθές, ὅτι ἰδιαιτέρως εἰς τὰς δακικὰς πόλεις εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Μαύρης Θαλάσσης εὐοίκοι καὶ πολλοὶ Ἕλληνες. Αἱ παλαιαὶ ἐπιγραφαί, αἱ ἱστορικαὶ πηγαὶ καὶ ἄλλα πολυπληθῆ ἀρχαιολογικὰ εὐρήματα, ὡς ἐπίσης τὰ ὀνόματα τῶν ἁγίων ἢ ὀρισμένων ἱεραρχῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης μαρτυροῦν ἀναμφισβητήτως τὴν ἀλήθειαν ταύτην. Συνεπῶς, αἱ σχέσεις ἡμῶν μετὰ τοῦ ἑλληνικοῦ κόσμου εἶναι ὑπεράνω πάσης ἀμφιβολίας.

Εἰς τὴν πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολήν, ὁ Ἀπόστολος Παῦλος λέγει, ὅτι ἐκήρυξε πρὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ ἕως τὴν Ἰλλυρίαν, ἧτοι ἕως πλησίον τῶν συνόρων τῆς σημερινῆς Ρουμανίας, ἀνήκουσαν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εἰς τὸ Ρωμαϊκὸν κράτος. Ἀλλὰ ὁ Ἀπόστολος ἡμῶν εἶναι ὁ Ἀπόστολος Ἀνδρέας. Αὐτὸς ἐκήρυξε

τὸ εὐαγγέλιον ἐν τῇ χώρᾳ ἡμῶν ἰδιαιτέρως εἰς τὰς ἀκτὰς τοῦ Εὐξείνου Πόντου. Τὰ ἔργα τῶν ποδῶν αὐτοῦ διατηροῦνται ἕως τῶν ἡμερῶν ἡμῶν, εἰς τὰς λογοτεχνικὰς παραδόσεις, εἰς τοπωνυμίας καὶ εἰς τὰ ἀρχαιολογικὰ εὐρήματα.

Ἐπειδὴ, ὡς γνωστὸν, περὶ μίας ὁργανωμένης ἐκκλησίας δύναται τις νὰ ὀμιλήσῃ διὰ αὐτὴ ἔχει ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῆς ἐπισκόπους, τότε ἡ ὑπαρξίς τῆς ἐκκλησίας ἡμῶν πιστοποιεῖται κατὰ τὸν Γ' αἰῶνα διότι, κατὰ τὸ ἔτος 290 μνημονεύεται εἰς ἐπίσκοπος, ὀνόματι Εὐαγγελικός. Ἄλλος ἐπίσκοπος εἶναι παρὼν εἰς τὴν σύνοδον τῆς Νικαίας, τὸ ἔτος 325. Μετὰ ταῦτα αἱ πληροφορίες περὶ τῶν ἐπισκόπων γίνονται πλουσιώτεραι. Στενὰς σχέσεις μετὰ τῆς χώρας ἡμῶν εἶχον ὁ Μέγας Βασίλειος καὶ ὁ ἱερός Χρυσόστομος. Ἐν γένει δύναται τις νὰ εἴπῃ, ὅτι αἱ ἐκκλησιαστικαὶ ἡμῶν σχέσεις μετὰ τῶν Ἑλλήνων ἦσαν πολὺ στεναί, ἀφοῦ ἡ Ἐκκλησία εὐρίσκετο ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Αὗται ἐξεδηλώθησαν καθ' ὅλην τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν.

Ἀφήνοντες κατὰ μέρος τοὺς καιροὺς, ὅτινες προηγήθησαν τῆς ὁργανώσεως τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν ὡς

Πατριαρχείου, αναφέρονται επί τη εὐκαιρία ταύτη, ὅτι τὸ ἔτος 1927, ὁ πρῶτος Πατριάρχης τῆς Ὁρθοδόξου Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας, Miron Cristea, ταξιδεύων εἰς τοὺς Ἱεροὺς Τόπους, ἐπραγματοποίησε μίαν ἐπίσημον ἐπίσκεψιν εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ ἐγένετο δεξιὸς μετὰ τιμῆς καὶ ἐγκαρδιότητος ὑπὸ τοῦ διαπρεποῦς Ἀρχιεπισκόπου τῶν Ἀθηνῶν καὶ πάσης τῆς Ἑλλάδος Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς Ἱεραῆς Συνόδου, ὑπὸ τῶν κληρικῶν καὶ τῶν ποιτῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἐκτοσε ὁ Πατριάρχης Μύρων ὑπεγράμμισε τὴν ἀνάγκην συγκλήσεως μίας πανορθόδοξου Συνόδου, ἣ ὅποια θὰ ἐμελέτα ἅπαντα τὰ προβλήματα, τὰ ὅποια ἐνδιαφέρουν τὴν Ὁρθοδοξίαν. Συγχρόνως, ὑπεγράμμισε τὸ γεγονός, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἔχει τὸ καθήκον νὰ ἀντιλήσῃ ἐκ πῆς ἑλληνικῆς γραμματείας, γεγραμμένης εἰς τὴν ἑλληνικὴν «τὸ ζωτικὸν ὕδωρ» ἐκ τοῦ ὁποίου νὰ ποτισθοῦν ἅπασαι αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι τοῦ κόσμου.

Ἐπενθυμίζομεν, ἐπίσης, ὅτι ὁ προκατόχος ἡμῶν, ὁ Πατριάρχης Ἰουστινιανὸς ἐπεσκέφθη τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὸ διάστημα μεταξὺ 30 Ἀπριλίου καὶ 5 Μαΐου 1971 ἐπ' εὐκαιρία τῶν ἐγκαινίων τοῦ Διορθοδόξου Κέντρου τῆς Ἱεραῆς Μονῆς Πεντέλης καὶ ἄλλων ἐκκλησιαστικῶν ἰδρυμάτων τῶν Ἀθηνῶν. Οἱ ἐκπροσώποι τῆς Ὁρθοδόξου Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας μὲ ἐπικεφαλῆς τὴν ταπεινότητά μου, ὡς Μητροπολίτου Μολδαβίας καὶ Σουζιάβας, συμμετείχαν εἰς τὰς ἱερεῖς πανορθόδοξους διασκέψεις τῆς Ρόδου, κατὰ τὰ ἔτη 1961, 1963 καὶ 1964, συνειργάσθησαν καρποφόρως μετὰ τῶν ἐκπροσώπων τῶν ἄλλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν κατὰ τὴν διαπραγματέυσιν διορθοδόξων καὶ διαχριστιανικῶν τινῶν προβλημάτων.

Ἐπ' εὐκαιρία τῆς ἀνακηρύξεως ὠρισμένων Ρουμάνων ἀγίων καὶ τοῦ ἐορτασμοῦ τῶν 70 χρόνων τῆς αὐτοκεφαλίας τῆς Ὁρθοδόξου Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας, τὸν Ὀκτώβριον 1955, μία ἀντιπροσωπεῖα ἀποτελουμένη ἀπὸ Ἱεράρχας τῆς Ὁρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ἐπεσκέφθη τὴν Ὁρθόδοξον Ρουμανικὴν Ἐκκλησίαν.

Ἐπενθυμίζομεν, ἐπίσης, τὴν ἐπίσκεψιν τὴν πραγματοποιηθεῖσαν εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ρουμανικὴν Ἐκκλησίαν ὑπὸ μίας ἀντιπροσωπεῖας τῆς Ὁρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν πρῶτον Ἀρχιεπίσκοπον, τὸν Ἰούνιο τοῦ 1968.

Τὴν Ὁρθόδοξον Ρουμανικὴν Ἐκκλησίαν ἐπεσκέφθησαν ἀντιπροσωπεῖαι τῆς Ὁρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὸ ἔτος 1975, ἐπ' εὐκαιρία τῆς ἡμιεκατονταετηρίδος τοῦ Ρουμανικοῦ Πατριαρχείου, τοῦ ἐορτασμοῦ τῶν 90 χρόνων ἀπὸ τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ αὐτοκεφάλου τῆς Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας, καί, ἐπίσης, τῆς ἐνθρονίσεως ἡμῶν κατὰ τὴν 19 Ἰουνίου 1977.

Αἱ ἐπαφαὶ αὐταὶ διετήρησαν ἄσβεστον τὴν φλό-

γαν τῆς φιλίας μεταξὺ τῶν ἐκκλησιῶν ἡμῶν καὶ ἐνεδυνάμωσαν τοὺς δεσμοὺς μεταξὺ τῶν χωρῶν ἡμῶν.

Τελευταίως οἱ ἀδελφικοὶ καὶ φιλικοὶ δεσμοὶ μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ἐκδηλώνονται πολυπλεύρως, δι' ἀνταλλαγῆς εἰσηγητικῶν ἐπιστολῶν μεταξὺ τῶν Προκαθημένων τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ἐπ' εὐκαιρία τῶν μεγάλων ἐορτῶν τῶν Χριστουγέννων καὶ τοῦ Πάσχα, διὰ τῶν ἀμοιβαίων ἐπισκέψεων, διὰ τῆς συμμετοχῆς εἰς διάφορα διαχριστιανικὰ συνέδρια καὶ συσκέψεις, διὰ τῶν ὁμιλιῶν τῶν καθηγητῶν τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν, δι' ἀμοιβαίας ἀνταλλαγῆς τῶν φοιτητῶν Ρουμάνων καὶ Ἑλλήνων, εἰς τὰς θεολογικὰς σχολὰς τοῦ Βουκουρεστίου, τῶν Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης. Μνημονεύομεν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ τὴν καρποφόρον συνεργασίαν, ἣ ὅποια ὑπάρχει μεταξὺ τῶν Ἱεραρχῶν καὶ τῶν θεολόγων τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν, ἐν ὅψει τῆς προετοιμασίας τῶν θεμάτων, τὰ ὅποια θὰ συζητηθοῦν εἰς τὴν Ἀγίαν καὶ Μεγάλην Πανορθόδοξον Σύνοδον.

Μακαριώτατε,

Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται,

Ἐυδοισκόμενοι μεταξὺ Ὑμῶν, ἐν τῇ ἐορταστικῇ ταύτῃ ἀμωσφαίρᾳ, ἔχομεν τὴν πεποίθησιν, ὅτι ἡ ἐπίσκεψις ἡμῶν θὰ συμβάλῃ εἰς τὴν ἐμβάθυνσιν καὶ σύσφιξιν ἀκόμη περισσότερο τῶν δεσμῶν ἡμῶν ἀδελφικῆς καὶ εἰλικρινοῦς φιλίας, δεσμῶν οἱ ὅποιοι ὑπῆρξαν πάντοτε μεταξὺ τῶν Ὁρθοδόξων ἡμῶν Ἐκκλησιῶν, μεταξὺ τοῦ Ρουμανικοῦ καὶ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ἐκφράζομεν δι' ἄλλην μίαν φορὰν τὰς πλέον θερμὰς ἡμῶν εὐχαριστίας, διὰ τὴν ἐξάριστον ὑποδοχὴν, τὴν ὁποίαν ἐπεφύλαξατε ἡμῖν καὶ ἀσπαζόμεθα Ὑμᾶς μετὰ θερμῆς καὶ ἀδελφικῆς ἀγάπης ἐν Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, ὃ πρόβει τιμῆ, δόξα καὶ προσκύνησις εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

Στὴ συνέχεια ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἐπέδωκε στὸν Μακ. Πατριάρχη τὸ ἀνώτατο παράσημο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὸν μεγαλόσταυρο τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, στοὺς Σεβ. Συνοδικοὺς Μητροπολίτες Μολδαβίας, Ἀργετᾶλ καὶ Ὀλτενίας καὶ στὸν Θεοφ. Ἐπίσκοπο Τυργοστίου τὸ χρυσοῦ μετᾶλλιο τοῦ Ἀποστόλου Παύλου καὶ στοὺς δύο Ρουμάνους Διάκονους τῆς συνοδείας τὸ ἀργυρὸ μετᾶλλιο τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Ἀντίστοιχη παρασημοφόρησις ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ρουμανίας δὲν ἐγένε, γιὰτὶ δὲν ἔχει καθ' ἐρώσει παράσημα.

Μετὰ παρατέθηκε δεξίωσις στὴν αἴθουσαν τελετῶν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, στὴν ὁποία προσήλθαν ἐκπὸς ἅπ' τὰ μέλη τῶν δύο Ἱ. Συνόδων καὶ ἄλλοι Ἱεράρχες, οἱ Γραμματεῖς τῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν, ὁ Πρόεδρος τῆς Ρουμανίας κ. Ἐκομπέσκου, ὁ Δεσφύτης τοῦ περιοδικοῦ «Ἐκκλησία» Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Εὐάγγελος Θεοδώρου, ὁ Ἐπιστημονικὸς συνεργάτης τοῦ Ἰδρυματος Βυζαντινῆς Μουσικολογίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Ἄμ. Ἐπίκουρος Καθηγητῆς τοῦ Πανεπι-

στημίου Ἀθηνῶν κ. Γρηγόριος Στάθης, ὁ Διευθυντής τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» κ.λπ.

4. Στὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας καὶ στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ Ἀθηνῶν.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς Παρασκευῆς 25 Μαΐου, στὶς 6, ὁ Μακ. Πατριάρχης μὲ τὴ συνοδεία του μαζί μὲ τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο κ. Σεραφεῖμ, τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Κίτρους κ. Βαρνάβα, τὸν Ἀρχιμ. π. Δαμασκηνὸ Βράκκα, τὸν Πρωτοπρεσβύτερο π. Στέφανο Ἀδραμιδῆ καὶ τὸν Διευθυντὴ τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» ἐπισκέφθη-

καὶ μάλιστα τῶν Ὁρθοδόξων, στὶς εἰρηνικὲς σχέσεις με-
ταξὺ τῶν λαῶν, στὴν πρόοδο καὶ στὴν ἀμβλυνση τῶν
κοινωνικῶν προβλημάτων εἶναι ἀνυπολόγιστη. Ὑστερα
ὁ κ. Ὑπουργὸς ἀναφέρθηκε στὶς σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ
Πολιτείας τὶς ὁποῖες χαρακτήρισε ἀριστες, ὑπογράμμισε
τὸν ἀλληλοσεβασμὸ πὸ ἐπικρατεῖ σ' αὐτὲς καὶ ἐξῆρε
τὸν δυναμισμὸ, πὸ διακρίνει τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο
κ. Σεραφεῖμ, ὁ ὁποῖος ἰσορροπεῖ μὲ τὸν δυναμισμὸ, πὸ
χαρακτηρίζε: τὴν Κυδέρνηση.

Ὁ κ. Ὑπουργὸς πρόσφερε στὸν Πατριάρχῃ καὶ τὰ
μέλη τῆς Ρουμανικῆς Ἀντιπροσωπείας θαυμάσια ἀντί-

Ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψη τοῦ Μακ. Πατριάρχῃ τῆς Ρουμανίας κ. Ἰουστίνου στὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας. Διακρίνονται ὁ Ὑπουργὸς
κ. Ἀπ. Κακλαμάνης καὶ ὁ Ὑφυπουργὸς κ. Στ. Παπαθεμελῆς.

καν στὸ γραφεῖο του στὸ Ὑπουργεῖο, τὸν Ὑπουργὸ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ὁρησκευμάτων κ. Ἀπόστολο Κακλαμάνη, παλιὸ γνώριμο τοῦ Πατριάρχῃ ἀπὸ ἐπίσκεψή του στὸ Βουκουρέστι. Παρίστατο καὶ ὁ Ὑφυπουργὸς κ. Στέλιος Παπαθεμελῆς. Ἡ συνάντηση ἔγινε μέσα σὲ ἐξαιρετικὰ ἐγκάρδια ἀτμόσφαιρα, ἔγινε ἀξιόλογη συζήτηση, προσφέρθηκαν ἀναψυκτικά, καφὲς καὶ παγωτὰ καὶ ἀνταλλάχθηκαν δῶρα. Ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν Πατριάρχῃ ὁ κ. Κακλαμάνης χαρακτήρισε τὴν Ἐκκλησία ὡς μιὰ ἀπὸ τὶς πὸ μεγάλες πνευματικὲς δυνάμεις στὸν κόσμο, πράγμα πὸ ὀφείλει: γὰ παραδεχθεῖ ὁ οἰοσδήποτε εἶτε πιστεύει: εἶτε ὄχι. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ συμβολὴ τῶν Ἐκκλησιῶν,

γραφα ἀρχαίων ἑλληνικῶν ἔργων τέχνης φιλοτεχνημένα
στὸ εἰδικὸ ἐργαστήριο τοῦ Ἐθνικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μου-
σείου καὶ ὁ Πατριάρχῃ πρόσφερε στὸν κ. Ὑπουργὸ ἐξαι-
ρετικῆς τέχνης μεγάλο ἀγγεῖο μὲ παραδοσιακὰ ρουμα-
νικὰ θέματα.

Μετὰ τὴν ἐπίσκεψη σχηματίσθηκε πομπὴ αὐτοκινή-
των, στὴν ὁποία πῆραν μέρος τόσο ὁ κ. Κακλαμάνης
ὅσο καὶ ὁ κ. Παπαθεμελῆς, πὸ κατευθύνθηκε στὴ Θεολο-
γικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν στὴν Πανεπι-
στημιούπολη Ζωγράφου. Στὴν πύλη ἀνέμεναν ὁ Κοσμη-
τωρ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀνδρούσης κ. Ἀναστά-

σιος Γιαννουλάτος, οι Πρόεδροι του Τμήματος Θεολογίας Καθηγητής κ. Σάββας Άγουρίδης και του Τμήματος Ποιμαντικής Καθηγητής κ. Νικόλαος Νησιώτης, Όμότιμοι και Τακτικοί Καθηγητές, άλλα μέλη του διδακτικού της προσωπικού και πολλοί σπουδαστές. Πρώτα έγινε ξεγύμναση στον χώρο έξω από το κτίριο της Σχολής και μετά υποδοχή του Πατριάρχη στην αίθουσα συνεδριάσεων της Σχολής. Έκει προσφωνώντας τον Μακ. Πατριάρχη ο Θεοφ. Επίσκοπος Άνδρούσης κ. Άναστάσιος είπε:

Μακαριώτατε και Αγιώτατε Πατριάρχα της Όρθοδόξου Ρουμανικής Έκκλησίας, Μητροπολίτα Ούγγροβλαχίας, Τοποτηρητή Καισαρείας της Καππαδοκίας και Αρχιεπίσκοπε Βουκουρελαίου, Κύριε ΙΟΥΣΤΙΝΕ,

Μακαριώτατε Αρχιεπίσκοπε Άθηνών και πάσης Ελλάδος και Ποιμενάρχα μας, Κύριε ΣΕΡΑΦΕΙΜ,

Έξοχώτατοι κύριοι Έπουργοί,

Σεπτή χορεία των Αγίων Ίεραρχών,

Άγαπητοί κύριοι Συνάδελφοι,

Καθηγηταί και Φοιτηταί,

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!

Η Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου Άθηνών σεμνύεται και αγάλλεται σήμερα, διότι έχει την εξαιρετική τιμή να υποδέχεται τον παλαιόν εκλεκτόν φοιτητήν αυτής Ίουστίνου Μαυρόσκου, τον άριστούχον του έτους 1934, τον άνακηρυχθέντα το έτος 1937 διδάκτορα της Σχολής με τον βαθμόν άριστια να δεξιοῦται αὐτὸν μετὰ πενήκονταετιάν, ὡς Πατριάρχη Ρουμανίας, ὡς ἓνα τῶν διαπρεπεστέρων Ίεραρχῶν τῆς Όρθοδόξου Έκκλησίας, προσωπικότητα διεθνούς φήμης, ακινοβολίας και κύρους.

Άσφαλῶς, εἰς τὴν συγκίνησιν και χαρὰν τῆς ὁμηγύρευς αὐτῆς συμμετέχουν και αἱ ψυχαὶ τῶν παλαιότερων καθηγητῶν τῆς Σχολῆς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, βλέπουναι τὸν δυναμικόν, φλογερὸν φοιτητῆν τῶν, τὸν ὁποῖον ἠγάπησαν και εἰς τὸν ὁποῖον μετέδωσαν ὄχι πολὺ τιμὸν ἀπὸ τὴν σοφίαν και τὴν πείραν τῶν εἶχον, να ἐπιστρέφει και πάλιν, διαπρεπῆς ἐπισκέπτης, εἰς τὴν τροφὸν Σχολήν.

Η Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου Άθηνών κατὰ τὴν διαδοχὴν τῶν γενεῶν παραμένει ζῶν οργανισμὸς, με συνέχειαν και ἐνότητα και μνήμην, ὅστις, ἐξελισσόμενος δυναμικῶς, ἐξακολουθεῖ να ἀναπτύσσεται εἰς τὴν αὐτὴν παράδοσιν και τὸν αὐτὸν πό-

Ο Μακ. Πατριάρχης κ. Ίουστίνος στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ Άθηνῶν, ὅπου τὸν ὑποδέχθησαν ὁ Κοσμητῶρ, οἱ Καθηγητῆς και πολλοὶ σπουδαστές. Τὸν συνοδεύουν ὁ Μακ. Αρχιεπίσκοπος κ. ὁ Έπουργὸς Παιδείας.

θον διακονίας τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Θεολογίας. Μὲ ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον, παρακολουθεῖ τὴν ἐξέλιξιν, τὴν πνευματικὴν ἀνοδὸν καὶ τὴν προσφορὰν ὄλων τῶν ἀποφοίτων τῆς, χαίρουσα μὲ τὴν χαρὰν τῶν καὶ αἰσθανομένη τὰς δοκιμασίας τῶν. Ὅπως εἶναι γνωστὸν, ἑκατοντάδες ἐπίσκοποι τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας, οἱ ὁποῖοι διακονοῦν εἰς διάφορα μέρη τοῦ κόσμου, ἑκατοντάδες καθηγηταὶ Ἀνωτάτων Ἐκπαιδευτικῶν Ἰδρυμάτων καὶ χιλιάδες ἱερεῖς καὶ καθηγηταὶ μέσης ἐκπαίδευσεως ἔχουν ἀντλήσει ἐκ τῶν θεολογικῶν αὐτῆς γαμμάτων. Ἀπὸ τὴν δρᾶσιν πυχιούχων τῆς Σχολῆς αὐτῆς ἔχουν ἀναβλύσει σοβαρὰ ἀνα-

Βασοβίας, ὡς Καθηγητὴς τοῦ αὐτοῦ μαθήματος εἰς τὴν θεολογικὴν Σχολὴν Succanas καὶ (ἀπὸ τοῦ 1949 - 1956) τοῦ Θεολογικοῦ Ἰνστιτούτου τοῦ Βουκουρεστίου, διακονήσατε τὰ θεολογικὰ γράμματα καὶ γενικώτερον τὴν ὀρθόδοξον σκέψιν μὲ πρωιοτυπία καὶ δύναμιν πνευματικὴν.

Ἀκολουθῶς, ὡς Μητροπολίτης Ἀργιτέας, ὡς Ἀρχιεπίσκοπος Ἰασίου καὶ Μητροπολίτης Μολδαβίας, καὶ κατὰ τὴν τελευταίαν ἐπίσειαν ὡς Προκαθήμενος τῆς προσφιλοῦς Ὁρθόδοξου Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας, τόσον εἰς τὸν χῶρον τῆς ἀμέσου εὐθύνης Σας,

Ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Ἀνδρούσης κ. Ἀναστάσιος, Κοσμητὸρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν προσφωνεῖ τὸν Μακ. Πατριάρχη κ. Ἰουστίνου κατὰ τὴν ἐπίσημήν του σ' αὐτὴν.

νεωρικὰ προσπάθειαι ἐντὸς τῆς Ὁρθοδοξίας — εἰς τὸν χῶρον τοῦ μοναχισμοῦ, τῆς ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς ἱεραποστολῆς, τῆς κοινωνικῆς διακονίας.

Καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ἡμίσεος αἰῶνος ἀπὸ τῆς ἀποφουθήσεώς σας, Μακαριώτατε, γνωρίζομεν καλῶς ὅτι ἐτιμήσατε μὲ μοναδικὸν τρόπον τὴν πανεπιστημιακὴν αὐτὴν Σχολὴν. Εἰς τὰς διαδοχικὰς ἀνοδικὰς φάσεις τῆς ἐπιστημονικῆς Σας σταδιοδρομίας, ὡς Καθηγητὴς εἰς τὸ Σεμινάριον «Μητροπολίτης Νήφων», ὡς Καθηγητὴς τῆς Καινῆς Διαθήκης εἰς τὴν ὀρθόδοξον θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου τῆς

ἴσον καὶ ὡς ἡγετικὴ μορφή εἰς τὰς Πανορθόδοξους Διασκέψεις καὶ ὡς διακεκριμένη προσωπικότης εἰς τὴν Οἰκουμενικὴν Κίνησιν, ἔχετε πάντοτε προσφέρει ὠρίμους καὶ πολυτίμους καρπούς, συνδυάζοντες σθερεὰν θεολογικὴν γνώσιν καὶ σπανίαν ἰκανότητα διοικητικῶν χειρισμῶν, πείραν καὶ προφητικὴν ἐνδρασην, πιστότητα εἰς τὴν παράδοσιν καὶ δημιουργικὴν ἀνησυχίαν.

Ὅταν ἀναλογιζόμεθα τὴν προσφορὰν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εἰς τὴν καθ' ὅλον Ὁρθοδοξίαν, αἰσθανόμεθα βαθυτάτην εὐγνωμοσύνην εἰς τὸν Θεόν

δι' ὅσα θαυμαστά εἰργάσατο δι' Ὑμῶν, ἰδιαιτέρων δὲ συγκίνησιν σήμερον, διότι κατὰ τὴν πρώτην αὐτὴν ἐπίσημον ἐπίσκεψίν Σας εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὡς Προκαθήμενος τῆς Ὁρθοδόξου Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας, μᾶς τιμᾶτε μὲ τὴν εὐλογημένην παρουσίαν Σας.

Εὐλαβῶς δεόμεθα νὰ ἀνακαινίζεσθε ὡς ἀετοὺ ἢ νεότης» Ὑμῶν καὶ ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν νὰ ἀκτινοβολήτε φῶς καὶ ἐλπίδα Ἀνασιτάσεως, πνοῆν καὶ δύναμιν Πεντηκοστῆς. «Ἐδωράνθητε ἐπὶ Κύριον καὶ ἀγαλλιᾶσθε».

Παρακαλοῦμεν, Μακαριώτατε, ἐδγηθῆτε νὰ ἀξιῶν ἡ Θεὸς καὶ τὴν Θεολογικὴν μας Σχολήν, —τὴν Σχολήν Σας!— ἀδιακόπως ἀνανεουμένη καὶ ὁρθῶς ἀντιμετωπίζουσα τὰ ποικίλα προβλήματα, καὶ τὰς προκλήσεις τῆς ἀνησυχῶν ἐποχῆς μας, νὰ συνεχίσει τὴν συμβολὴν τῆς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν θεολογικὴν ἐπιστήμην, προσητοιμάζουσα διακόνους «τοῦ Εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ μακαρίου Θεοῦ», ἀξίους νὰ ἀκολουθήσουν τὸν εὐλογημένον ἀγῶνα Σας διὰ μίαν ζῶσαν Ὁρθοδοξίαν, ἢ ὅποια θὰ κηρύττει καὶ θὰ ζῆ τὴν ἐν Χριστῷ Ἀνασιάντι ἀγάπην, ἐλευθερίαν καὶ δικαιοσύνην, τὴν ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ συνεχῆ μεταμόρφωσιν, τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, τῆς κοινωνίας, τῆς κτίσεως ὁλοκλήρως».

Ἀμέσως μετὰ ὁ Θεοφ. ἐπιφύλαξε στὸν Μακ. Πατριάρχη μιὰ συγκινητικὴ ἐκπληξή. Τοῦ παρουσίασε τὸ μητρώο τῆς Σχολῆς, ὅπου εἶναι καταχωρισμένο τὸ ὄνομά του ὡς σπουδαστῆ, πτυχιούχου καὶ διδάκτορα καὶ τοῦ πρόσφερε σὲ ἀνάμνηση τῆς ἐπισκέψεώς του στὴν τροφὴ Σχολῆς δερματόδετους μὲ χρυσὰ τυπωμένο τ' ὄνομά του τοὺς τελευταίους τόμους τῆς Ἐπιστημονικῆς Ἐπετηρίδας τῆς Σχολῆς καὶ τὸ ἔργο «Οἱ Θεσχυροὶ τοῦ Ἁγίου Ὁρους». Ὁ Μακ. Πατριάρχης, ὁ ὁποῖος πρόσφερε καλλιτεχνικὰς ἐκδόσεις γιὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴ τέχνη στὴ Ρουμανία ἀπάντησε ὡς ἑξῆς:

«Θεοφιλέστατε Κύριε Κοσμητορ,

Κύριοι Καθηγηταί,

Ἀγαπητοὶ φοιτηταί,

Μετὰ θαθείας συγκινήσεως διέβην τὴν εἴσοδον τοῦ ἰδρύματος τούτου τῆς θεολογικῆς ἐπιστήμης. Τὸ κτίριον τοῦτο εἶναι θεβαίως νέον, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ εἶναι ἀμετάβλητον ἀπὸ πολλὸν καιρὸν. Εὐρισκόμενος νῦν ἐδῶ, ἐγὼ αισθάνομαι ὅτι εὐρίσκομαι εἰς τὸ παλαιὸν Πανεπιστήμιον τῶν Ἀθηνῶν. Τοιοῦτοτρόπως ζῶ ἀκόμη μίαν φορὰν ἐκεῖνα τὰ πέντε χρόνια κατὰ τὰ ὅποια καθημερινῶς κατηύθυνον τὰ δῆματά

Ὁ Μακ. Πατριάρχης κ. Ἰουστίνος στὸ παρεκκλήσιο τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

μου πρὸς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν, ἵνα ἀκούσω τὰς παραδόσεις τῶν Καθηγητῶν μου.

Μολονότι διήλθον πολλὰ ἔτη ἔκτισε, αἱ εἰκόνες τῶν ἐν Ἀθήναις διδασκάλων μου οὐκ ἠφανίσθησαν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν μου, ἡ δὲ μνήμη αὐτῶν, ὡς μεγάλων θεολόγων τῆς Ὁρθοδοξίας, παρέμεινε ἄσβεστος εἰς τὸν νοῦν μου. Τὰ ὄνόματά των εἶναι ἐγγεγραμμένα διὰ χρόνων γραμμάτων ὄχι μόνον εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς θεολογίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ εἰς ἐκείνην τὴν Θεολογίαν ὀλοκλήρου τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ γενικῶς τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου.

Οἱ: Χρῆστος Ἀνδροῦτος, Γρηγόριος Παπαμιχαήλ, Ἀμίλκας Ἀλιβιζάτος, Κωνσταντῖνος Δουδουιώτης, Δημήτριος Μπαλάνος, Βασίλειος Στεφανίδης, Γεώργιος Σωτηρίου, Νικόλαος Λούβαρης, Παναγιώτης Μπρατοιώτης καὶ Βασίλειος Βέλλας, εἶναι ὄνόματα, τὰ ὁποῖα τιμοῦν τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος καὶ τὰς Ὁρθόδοξους Ἐκκλησίας. Μερικοὶ ἐξ αὐτῶν ὑπῆρξαν ὑπουργοί, οἱ δὲ περισσότεροι ἀκαδημαϊκοί.

Ὡς ἀποδέκτης τῶν φρονικῶν των χαρισμάτων καὶ τῶν διδασκαλικῶν των προσπαθειῶν, ἄς μοῦ ἐπιτραπεῖ, σήμερον, νὰ ἐκφράσω τὴν εὐγνωμοσύνην μου ἀπέναντι αὐτῶν καὶ νὰ τοῖς ἀποτίσω φόρον τιμῆς.

Ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τῶν Ἀθηνῶν διεδορατίσεν σπουδαῖον ῥόλον καὶ εἰς τὴν διατήρησιν καὶ ἐνδυνάμωσιν τῆς μεταξὺ πάντων τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν θεολογικῆς ἐνότητος. Ἐπιπλέον δέ, αὕτη προσεῖλκεσεν θεολόγους προσερχομένους ἐξ ἐτέρων χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν. Οἱ νέοι τοῦτοι ἀπέκτησαν, διὰ τῶν σπουδῶν των εἰς τὴν Σχολὴν ταύτην μίαν καλλιτέραν κατανόησιν καὶ συμπάθειαν διὰ τὴν Ὁρθόδοξίαν, γεγονός τὸ ὁποῖον συνέβαλεν εἰς τὴν διευκόλυνσιν τῆς μεταξὺ τῶν χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν προσεγγίσεως.

Μετ' ἐξαιρετικῆς χαρᾶς ὑπογραμμίζω τὸ γεγονός ὅτι, σήμερον, μεταξὺ τῶν ἀνωτάτων Θεολογικῶν ἰδρυμάτων Ρουμανίας καὶ Ἑλλάδος ὑπάρχον πολυπλευροὶ δεσμοί. Οἱ Ρουμάνοι καθηγηταὶ ὁμιλοῦν συγχρόνως εἰς τὰς Θεολογικὰς Σχολὰς τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Θεσσαλονίκης, οἱ δὲ Ἕλληνες Καθηγηταὶ εἰς τὰ Θεολογικὰ Ἰνστιτούτα τοῦ Βουκουρεστίου καὶ τοῦ Σιμπίου. Ὑπάρχον ἀμοιβαῖαι ἀνταλλαγῆαι Ρουμάνων καὶ Ἑλλήνων θεολόγων φοιτητῶν, ἀνταλλαγῆαι θεολογικῶν δημοσιευμάτων καὶ ἄλλαι συνεργασίαι.

Δειγματολογικῶς θὰ ὑπενθυμίσω ὅτι κατὰ τὰ τελευταῖα 10 ἔτη εἰς τὸ Πανεπιστημιακὸν Θεολογικὸν Ἰνστιτούτιον τοῦ Βουκουρεστίου ἐσπούδασαν 10 Ἕλληνες φοιτηταί, ταυτοχρόνως δὲ εἰς τὰς Θεολογικὰς Σχολὰς τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Θεσσαλονίκης εἰδικεύθησαν 8 νέοι Ρουμάνοι Θεολόγοι. Πάντα ταῦτα ἀπεδείχθησαν ἐξαιρετικῶς χρήσιμα δι' ἀμφοτέρους τὰς Ἐκκλησίας ἡμῶν συμβάλλοντα οὐσιαστικῶς εἰς τὴν πρόοδον τῆς Ὁρθόδοξου Θεολογίας καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς. Ὑπάρχον βεβαίως καὶ ἄλλαι δυνατότη-

τες συνεργασίας αἱ ὁποῖαι πρέπει νὰ ἀξιοποιηθοῦν εἰς τὸ μέλλον.

Δεόμεθα τῷ Παναγὰθῳ Θεῷ ἵνα δωρήσῃ τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τῶν Ἀθηνῶν τὴν χάριν καὶ τὴν εὐλογίαὶν Αὐτοῦ ἵνα δυνηθῇ νὰ ἐκκληρώσῃ πάντοτε τὴν ἀποστολὴν αὐτῆς εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας».

Μετὰ ὁ Πατριάρχης ξεναγήθηκα στὴ Β.δελιοθήκη, τίς αἰθούσας διδασκαλίας, τὸ ἀμφιθέατρο καὶ τὸ παρεκκλήσιο τῆς Σχολῆς, ἔπου ἐψάλη ἡ ψῆμη του κ: ἐκείνη τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν. Ἦ ἐπίσκεψή ἐκλείσει μὲ μικρὴ δεξίωση στὸ Γραφεῖο τοῦ Κοσμητοῦ τῆς Σχολῆς. Τὸ βράδυ ὁ Ὑπουργὸς Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Ἀπόστολος Κακλαμάνης ἐκτὸς προγράμματος παρέθεσε δείπνο στὸν Μακ. Πατριάρχη καὶ τὴ συνοδεία του, στὸ ὁποῖο παρακλήθησαν ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεῖμ, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κίτρους κ. Βαρνάβας, ὁ Κοσμητὼρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, ὁ Καθηγητὴς κ. Νικόλαος Νησιώτης, Πρόεδρος τοῦ Τμήματος Ποιμαντικῆς, ὁ Πρωτοπρεσβύτερος π: Στέφανος Ἀδραμιδῆς, ὁ Νομικὸς Σύμβουλος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κ. Γ. Λιλιῆς κ: ὁ διευθυντὴς τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας». Ἐκτὸς ἀπὸ τὸν κ. Κακλαμάνη, παρίσταντο κ: οἱ Ὑφυπουργοὶ κ. Πέτρος Μώραλης καὶ κ. Στέλιος Παπαθεμελῆς, ὁ Γεν. Γραμματεὺς τοῦ Ὑπουργείου Καθηγητῆς κ. Κώστας Μπέης κ: ὁ Διευθυντὴς Ἐτεροδόξων καὶ Ἐτεροθρήσκων κ. Κ. Θεοδωρόπουλος. Καὶ πάλι: δόθηκε ἡ εὐχαίρια γιὰ τὴν ἀνταλλαγὴ χρησίων ἀπόψεων.

5. Στὴ Ρουμανικὴ Πρεσβεῖα.

Τὸ Σάββατο 26 Μαΐου, ἀπὸ τίς 7.30 ὠς τίς 9.30 μ.μ. παρέθεσε δεξίωση πρὸς τιμὴν τοῦ Πατριάρχου τῆς Ρουμανίας κ. Ἰουστίνου ὁ Πρέσβυς τῆς Ρουμανίας κ. Ἐκονπέσκου στὸ παραδοσιακὸ μέγαρο τῆς Ρουμανικῆς Πρεσβείας στὸ Παλιὸ Ψυχικό. Σ' αὐτὴν προσῆλθαν ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Πατριάρχη καὶ τὴ συνοδεία του, ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Σεραφεῖμ, ὁ Σεβ. Συνοδικὸς Μητροπολίτης Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας κ. Στέφανος, Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας κ. Θεόκλητος, Βερροίας καὶ Ναούσης κ. Παῦλος, Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. Προκόπιος, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κίτρους κ. Βαρνάβας, Πρόεδρος τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Διορθόδοξων καὶ Δι:αχριστιανικῶν Σχέσεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κορίνθου κ. Παντελεῖμον, τακτικὸ μέλος τῆς Ἰδίας Σ.Ε., ὁ Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Βλάσιος Φειδᾶς, τακτικὸ μέλος τῆς Ἰδίας Σ.Ε., οἱ ἄλλοι: Μητροπολίτες Σεβ. Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς κ. Ἀγαθόνικος, Μεγάρων καὶ Σαλαμίνος κ. Βερβολομαῖος, Πειραιῶς κ. Καλλίνικος, Περιστερίου κ. Χρυσόσταμος, ὁ Σεβ. Ἀντιπρόσωπος τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας στὴν Ἀθήνα Μητροπολίτης Νουβίας κ. Συνέσιος, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἰερᾶς Συνόδου Παν. Ἀρχιμ. Ἰάκωβος Παπαθανασίου - Γαίνης, ὁ Πρωτοσύγγελλος τῆς Ἰ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν Παν. Ἀρχιμ. Δημήτριος Μπεκιάρης, ὁ Ἀρχιμ. Δαμασκηνὸς Βράκας κ: ὁ Πρωτοπρεσβύτερος Στέφανος Ἀδραμιδῆς, ὁ διευθυντὴς τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας», τὸ προσωπικὸ τῆς

Οι Μακ. Πατριάρχης κ. Ίουστίνος και ο Αρχιεπίσκοπος κ. Σεραφείμ προεξάρχουν στην πατριαρχική και συνοδική Θεία Λειτουργία, που τελέσθηκε στον Ί. Καθεδρικό Ναό Ἀθηνών.

Ρουμανικής Πρεσβείας, ο Πρόεδρος κ. Γεώργιος Μαύρος, ο πρέσβυς Ἐθνοτυπίας τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν κ. Ἡλιόπουλος κ. ο παλαίμαχος κ. Ναούμ, δημοσιογράφοι, πνευματικοὶ ἄνθρωποι: κ.λπ.

Προσφέρθηκε μεταξύ ἄλλων καὶ γλυκὸ κοκκινέλι: ἀπὸ τὰ πατριαρχικά ἀμπέλια τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας. Ἦταν μιὰ πολὺ ἐγκάρδια καὶ ἀνεπιτήδευτη συνάντηση, γιὰ τὴν ἐπιτυχία τῆς ὁποίας πολλὲς φροντίδες κατέβαλε ὁ ἐπὶ τῆς Ἐθνοτυπίας γ' γραμματέας τῆς Ρουμανικῆς Πρεσβείας στὴν Ἀθήνα κ. Νικολάε Ντομίτρου.

6. Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Θεία Λειτουργία καὶ ἐπίσημο γεῦμα στὴν Ί. Μονὴ Πεντέλης.

Τὸ πρωὶ τῆς Κυριακῆς 27 Μαΐου τελέσθηκε στὸν Ί. Καθεδρικό Ναό Ἀθηνῶν Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Θεία Λειτουργία, στὴν ὁποία προέστησαν οἱ Μακ. Προκαθήμενοι τῶν δύο Ἐκκλησιῶν καὶ ἔλαβαν μέρος οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Μολδαβίας καὶ Σουτσιάδας κ. Θεόκτιστος, Ἀργετᾶλ κ. Ἀγώνιος, Ὀλτενίας κ. Νέστωρ, Κίτρους κ. Βαργάδας, Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας κ. Στέφανος, Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρ-

νανίας κ. Θεόκλητος, Βερροίας καὶ Ναούσης κ. Παῦλος, Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. Προκόπιος κ. ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Τριγοβιστίου κ. Βασίλειος. Ἡ Θεία Λειτουργία ἔγινε στὴν ἑλληνικὴ καὶ τὴ ρουμανικὴ γλῶσσα καὶ μεταδόθηκε δὲ ἀόκληρη, ὡς τις 11 π.μ., πρὸ διάρκειας, ἀπὸ τὸ Α' Πρόγραμμα τῆς Ραδιοφωνίας τῆς ΕΡΤ 1. Τὸ βράδυ στὶς 9 τὸ Τηλεοπτικὸ Δίκτυο τοῦ ἴδιου Σταθμοῦ μετέδωσε κινηματογραφημένα στιγμιότυπα καὶ ρεπορτάζ ἀπὸ τὴ Θεία Λειτουργία στὸ δελτίο εἰδήσεων. Ἀρίστη ἐντύπωση προκάλεσε ὁ θυζαντινὸς χορὸς τοῦ Ί. Καθεδρικοῦ Ναοῦ Ἀθηνῶν, ὁ ὁποῖος ὑπὸ τὴ διεύθυνση τοῦ Πρωτοψάλτη κ. Σπ. Περιστέρη ἀπέδωσε στὴ ρουμανικὴ μὲ ἐξαιρετικὴ ἀπόδοση τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη» κ.κ. Ὁ Ναὸς ἦταν κατὰ μέτρον ἀπὸ κόσμον.

Στὸ τέλος τῆς Θείας Λειτουργίας ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφείμ προσφώνησε τὸν Μακ. Πατριάρχη κ. Ίουστίνου μὲ τὰ ἑξῆς:

«Μακαριώτατε Πατριάρχα τῆς ὁμοδόξου Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας, Μητροπολίτα Οὐγγροβλαχίας καὶ Ἀρχιεπίσκοπε Βουκουρεστίου, τῆς ἐμῆς μειοψηφίας ἀγαπητὴ ἐν Χριστῷ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργῷ Κύριε Ίουστίνε,

Κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς ὁ Θεὸς ἐκάλεσε διὰ τοῦ Παναγίου Πνεύματος πάντας εἰς ἐνότητα καὶ διὰ τοῦτο ἢ ἀνὰ τὸν κόσμον Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ἀδιακρίτως φυλῆς καὶ γλώσσης, συμπίπτει εἰς τε τὴν δογματικὴν διδασκαλίαν, τὸ τελετουργικὸν μέρος καὶ τὴν ἐν γένει θεοκεντρικὴν καὶ ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν. Ἐναγκαλιζόμεθα ἢ μία τοπικὴ Ἐκκλησία τὴν ἄλλην ὡς ἀδελφὴν καὶ δυνάμεθα τὴν ἱερὰν ταύτην στιγμήν ἐν τῷ προσώπῳ τῆς ὑμετέρας πεφιλημένης ἡμῖν Μακαριότητος νὰ ἐκφράσωμεν τὴν ἄδολον καὶ εὐλικρινῆ ἀγάπην μας πρὸς τὸν ὁμόδοξον εὐσεβῆ λαὸν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας, ἣν θεοφιλῶς πηδαλιονχεῖτε ἀπὸ τοῦ σωτηρίου ἔτους 1977.

Ἄγιε Ἀδελφέ, κοινὴ τυχάνει ἢ προσπάθεια καὶ κοινὸς εἶναι ὁ ἄγων τῶν δύο Ἐκκλησιῶν μας. Στρατευόμενοι αὐταὶ ἐν Χριστῷ, οὐκ ἔστιν ἡμῶν τὴν Ἀνάστασιν ἐσπιάζομεν εἰσεῖτι, πορεύονται τὸν δρόμον, ὃν διήνοιξε ὁ Θεὸς Δομήτωρ τῆς Ἐκκλησίας, ὅστις ὁδηγεῖ εἰς τὸν εὐαγγελισμὸν τῶν ἀνθρώπων, τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν σωτηρίαν. Ἐν τῇ κοινῇ αὐτῶν πορεία καὶ ἐν τοῖς ἀγῶσι αὐτῶν, ἔχουν νὰ παρουσιάσουν αἱ Ἐκκλησίαι μας νέφος Ἁγίων, ἡρώων, μαστύρων, ἐναρτίων κληρικῶν καὶ ταπεινῶν μοναχῶν, αἱ μορφαὶ τῶν ὁποίων λαμπρύνουν τὴν καθόλου ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν. Ἀπὸ τῆς διελεύσεως τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ἐκ τῶν χωρῶν ἡμῶν καὶ τῆς καθιδρύσεως τῶν πρώτων χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν μέχρι τῶν ἐσχάτων χρόνων ἢ Ἁγιωτάτη ἀδελφὴ Ἐκκλησία τῆς Ρουμανίας δὲν ἔπαυσε νὰ ἀναδεικνύη ἀξίους ὁμολογητὰς καὶ μάρτυρας τῆς ἀμωμητοῦ πίστεώς μας. Ἦδη, πρὸ τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου ἀφθονοῦν ἔορσεν τὸ αἷμα κληρικῶν τε καὶ λαϊκῶν. Ἐπιφανεῖς Ἐπίσκοποι διέλαμψαν ἔκτισε ἐν τῷ στερεώματι τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ διεκρήθησαν εἰς τὰς Οἰκουμενικὰς Συνόδους. Γνωστοὶ τυχάνουν, ἐξ ἄλλου, οἱ δεσμοὶ τοῦ Ἁγιωνύμου Ὁρους τοῦ Ἄθου μετὰ τοῦ ρουμανικοῦ μοναχισμοῦ, ἐνῶ κατὰ τὴν περιόδον τῆς Τουρκοκρατίας στενοτέρα κατέστη ἢ ἐπαφὴ τῶν λαῶν μας καὶ ἀλληλένδετος ἢ ἱστορία των. Καὶ πρὸ τοῦ Ἀδιοκεφάλου τοῦ 1885 καὶ μετ' αὐτὸ οἱ ἄγῳνες διὰ τὴν πίσιν ἐχάρισαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ρουμανίας διακεκομμένους ἐκκλησιαστικοὺς ἄνδρας, ἐνῶ εὐεργετικὴ ὑπῆρξε ἢ παρουσία τῆς καὶ εἰς τὴν ἐξομάλυνσιν τῶν προβλημάτων τοῦ κοινωνικοῦ βίου. Γνωρίζομεν τὴν ἴδρασιν σχολείων, τὴν καλλιέργειαν τῶν Γραμμάτων, τῶν τεχνῶν καὶ τῶν ἐπιστημῶν ὑπὸ τῶν ἀνωτέρων, ἀλλὰ καὶ κατωτέρων σιελχῶν τῆς Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας. Δὲν μᾶς διαφεύγει τὸ λαμπρὸν ἐπίπεδον τῶν θεολογικῶν σχολῶν καὶ ἰνστιτούτων, ἢ λειτουργία γεραρῶν μονῶν, ἢ ἀνίδρυσις περικαλλῶν Ἱερῶν Ναῶν καὶ ἄλλων χριστιανικῶν μνημείων, διὰ τὴν ἀνέγερσιν τῶν ὁποίων εἰργάσθησαν καὶ Ἕλληνες καλλιτέχναι ἐκ Τήρων. Ἀλλὰ καὶ ἐπ' ἐσχάτοις αἱ ἀνταλλαγαὶ ἐπισκέψεων μεταξὺ τῶν Προκαθημένων τῶν δύο Ἐκκλησιῶν μας ὑπογραμμίζουν τοὺς ἀδελφικοὺς δεσμοὺς αὐτῶν.

Ἀνεκλάλητος εἶναι, θεβαιωθῆτε, Μακαριώτατε, ἢ χαρὰ καὶ ἐμοῦ καὶ τῶν Ἁγίων ἀδελφῶν μου καὶ

σύμπαντος τοῦ χριστιανικῶν πληρώματος, ἐνῶ αἰσθημάτων ψυχικῆς εὐφορίας πληροῦν τὰς καρδίας μας, διότι μετὰ τὴν σημερινὴν ἐπίσκεψιν Ὑμῶν καὶ τῆς τιμίας σας συνοδείας συμβάλλετε, ἀποδεχθέντες τὴν ἀδελφικὴν μας πρόσκλησιν, εἰς τὴν συνέχισιν τῆς παραδόσεως αὐτῆς καὶ εἰς τὴν ἐπιπεραιτέρω σύσφιγξιν τῶν ὑφισταμένων ἀρίστων σχέσεών μας. Καὶ κατέστη ἢ χαρὰ αὐτὴ σήμερον κατὰ τὴν πανηγυρικὴν ταύτην θείαν λειτουργίαν καὶ εὐχαριστίαν, πανευφρόνους ἀγαλλίασις διότι κοινωνήσαντες διὰ τοῦ κοινοῦ ποιηρίου τῆς πίστεως ὠδηγήθημεν εἰς πλήρη ἔνωσιν ἐν Χριστῷ Ἀναστάτι.

Δὲν ὑπάρχει ἰερωτέρα καὶ καλύτερα στιγμή ἀπὸ αὐτὴν, ἀγαπητέ μοι Πατριάρχα. Οὐτε μεγαλύτερα εὐτυχία. Ἐδλογητὸν τὸ ὄνομα τοῦ Ἁγίου Θεοῦ, ποῦ μᾶς ἠξίωσε νὰ λάβωμεν τὰ ἄχραντα δῶρα καὶ μυστήρια του. Ἡμεῖς εἰς ἔνδειξιν αὐτῆς τῆς χαρᾶς, αὐτῆς τῆς ἀγάπης, αὐτῆς τῆς ἀδελφότητος, ἐγκαρδίως προσφέρομεν καὶ τὰ ὑλικά αὐτὰ δῶρα εἰς ἀνάμνησιν τῶν πνευματικῶν καὶ εἰς ἐπιβεβαίωσιν ὅλων τῶν ἀνωτέρων.

Ταπεινὰ εἶναι θεβαίως τὰ δῶρα ταῦτα καὶ ἀνάξια τῆς ὑμετέρας ἀγάπης, θεβαιωθῆτε ὅμως, Μακαριώτατε, ὅτι σὰς προσφέρονται μετὰ εὐλικρινῆ αἰσθημάτων, τὰ ὁποῖα ἄς ἀνισταθμίσουν τὸ ὀλίγον καὶ μικρὸν τῆς προσφορᾶς. Θεωρήσατε, ὡστόσο, πολλὴν καὶ μεγάλην τὴν συμβολικὴν αὐτῶν σημασίαν. Ἀκολουθοῦν τὴν πλήρη, ὡς προεῖπον, διὰ τοῦ κοινοῦ ποιηρίου, ἔνωσιν ἡμῶν ἐν Χριστῷ Ἀναστάτι καὶ δι' αὐτὸ σὰς παρακαλῶ νὰ τὰ δεχθῆτε μετὰ τῶν πλέον ἐγκαρδίων εὐχῶν ὑπὲρ ὑγείας κατ' ἄμφω καὶ μακροημερεύσεως τῆς ὑμετέρας φίλης Μακαριότητος καὶ ὑπὲρ τῆς παρὰ Κυρίου σταντιλήφσεως καὶ βοηθείας πρὸς τὸ ποίμνιον ὑμῶν, ἵνα δι' αὐτῶν ὁδηγεῖται εἰς νομὰς σωτηρίους. Ἀμήν!)

Στὸν Μακ. Πατριάρχη κ. Ἰουστίνου ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεῖμ πρότερος ποιμαντορικὴ ράβδος, στοὺς Σεβ. Μητροπολίτες καὶ τὸν Θεοφ. Ἐπίσκοπο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας ἐγκόλπικα, στοὺς συγγενεὺς Διὰκόνους σταυροὺς στήθους. Ἀντιφωνῶντας ὁ Μακ. Πατριάρχης εἶπε:

Μακαριώτατε,

Σεβασμιώτατοι,

Ἀγαπητοὶ κληρικοὶ καὶ εὐσεβεῖς χριστιανοί,

Ἐπιτρέπατέ μοι, πρωτίστως, ὅπως ἐν ὀνόματι τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας, διαδιθάσω πρὸς τοὺς Ἱεράρχας, τὸν κληρὸν καὶ τὸν εὐσεβέστατον λαὸν τῆς Ἑλλάδος —μετὰ τῶν ὁποίων ἐνώσαμεν τὴν σκέψιν ἡμῶν εἰς προσευχὴν, εἰς τὴν ἱερὰν καὶ θείαν ταύτην Λειτουργίαν— ἔναν ἀδελφικὸν χαιρετισμὸν καὶ τὰς θεομότερας ἢ-

μῶν εὐχάς, ὑπὲρ τῆς πνευματικῆς καὶ ὕλικῆς προκοπῆς πάντων Ὑμῶν.

Ἐπιτρέψατέ μου ἐπίσης, ὅπως εὐχαριστήσω διὰ τὴν θεομὴν ὑποδοχὴν διὰ τῆς ὁποίας περιεβάλατε ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἰδιαίτερον προσοχὴν, τὴν ὁποίαν ἐπιδεικνύετε εἰς τὴν ἐπίσκεψιν ἡμῶν.

Πρέπει νὰ ὁμολογήσω, ὅτι ἐβαδίσαμεν μετὰ ἀπεράντιον χαρᾶς τοὺς τόπους αὐτοὺς, τοὺς ὁποίους ἐνόητε ἐβάδισαν οἱ πόδες ἁγισμένων Ἀποστόλων, ἀγομένων ὑπὸ ἀποστολικῷ ζήλου, διὰ τὴν διάδοσιν τῆς διδασκαλίας καὶ τοῦ φωτὸς τοῦ Χριστοῦ.

Μακαριώτατε,

Ἡ ἐπίσκεψις ἡμῶν ἐγγράφεται ἐν τῷ φυσικῷ πλαισίῳ τῶν καλῶν παραδοσιακῶν σχέσεων τῶν ὑφισταμένων μετὰ τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν λαῶν ἡμῶν καὶ ἔχει ὡς σκοπὸν τὴν στερέωσιν τῶν δεσμῶν αὐτῶν καὶ τὴν πλέον σιετὴν συνεργασίαν εἰς τὰ ζητήματα, τὰ ὁποῖα ἰδιαίτερος ἀπασχολοῦν τὸν σύγχρονον κόσμον.

Εἶναι πασίγνωστον τὸ γεγονός, ὅτι ἀπὸ τῶν πα-

λαιοτάτων καιρῶν μετὰ τῆς Ρουμανικῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μετὰ τὸ Ρουμανικὸν καὶ Ἑλληνικὸν λαὸν ὑπῆρξαν στενοὶ δεσμοί. Οἱ δεσμοὶ αὐτοὶ ἦσαν πολυπληθεῖς καὶ ἐστηρίχθησαν πάντοτε ἐπὶ τῆς τιμῆς καὶ τοῦ ἀμοιβαίου σεβασμοῦ, καὶ ἐνεργώθησαν ὑπὸ κοινῶν ἰδανικῶν. Περὶ αὐτῶν ἀνεφέρθημεν ἰδιαίτερος κατὰ τὴν συνάντησιν ἡμῶν μετὰ τῶν μελῶν τῆς Διαρκούς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς εὐσεβεστάτης Ἐκκλησίας Ὑμῶν πρὸ δύο ἡμερῶν. Τώρα, κατὰ τὴν πνευματικὴν αὐτὴν σύναξιν, δὲν θὰ ἀναφερθῶμεν πλέον εἰς αὐτοὺς τοὺς δεσμοὺς ἡμῶν. Ἐπιθυμοῦμεν ὅμως νὰ ὑπογραμμίσωμεν τὸ γεγονός, ὅτι οἱ ἀδελφικοὶ αὐτοὶ δεσμοὶ συνεχίσθησαν καὶ ἐνεβάθυναν ἕως τῶν ἡμερῶν ἡμῶν διὰ τῶν ἐπισηκέψεων, τὰς ὁποίας ἀμοιβαίως ἐπραγματοποίησαν οἱ Ἱεράρχαι τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν, διὰ τῆς κοινῆς συμμετοχῆς εἰς διάφορα συνέδρια καὶ συσκέψεις.

Μακαριώτατε,

Ἀγαπητὸν ἀκροατήριον,

Μολοντοῦ ἀποτελοῦμεν διαφορετικὰς τοπικὰς Ἐκκλησίας, ἅπαντες ἡμεῖς συγκροτοῦμεν τὴν Μίαν τοῦ

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφείμ προσφωνεῖ τὸν Μακ. Πατριάρχη κ. Ἰουστίνου κατὰ τὴν πατριαρχικὴ καὶ συνοδικὴ Θ. Λειτουργία στὸν Ἱ. Καθεδρικό Ναό Ἀθηνῶν.

Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, τὸ μουσικὸν Αὐτοῦ Σῶμα. Καὶ ἐπειδὴ ἡ Ἐκκλησία ἔχει ὡς κεφαλὴν τὸν Χριστὸν καὶ βασιλεύει ἐπὶ τῆς διδασκαλίας Αὐτοῦ, ἡ δραστηριότης τῶν ἐκκλησιῶν ἡμῶν πρέπει νὰ διακατέχεται ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Καθ' ὅσον «εἰ δέ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ» (Ρωμ. 8,10). Τὸ νὰ ζῆ τις ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ σημαίνει νὰ ζῆ ἐν Χριστῷ, σημαίνει νὰ ἀκολουθήσῃ διὰ τῆς διανοίας καὶ τῶν πράξεων τὸν Σωτῆρα Χριστόν, κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ὅστις λέγει: «ἐγὼ... Χριστῷ συνεσταύρωμαι· ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῆ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός. ὁ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀγαπήσαντός με καὶ παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ» (Γαλ. 2,20). Τὸ νὰ ζῆ τις ἐν Χριστῷ σημαίνει νὰ βιώσῃ μίαν καινούργιαν ζωὴν μὴ ἐπισκιαζομένην ὑπ' οὐδενὸς ἀνθρώπινου καὶ πεπερασμένου.

Ἐν τῷ πλαισίῳ τοῦ μουσικοῦ σώματος τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὑπάρχει καὶ θὰ πρέπει νὰ ὑπάρχῃ μία πλήρης ἐνότης τῶν διαφόρων ἰκανοτήτων καὶ κλήσεων, μία ἀπόλυτος καὶ φυσικὴ συνεργασία κατὰ τὸν λόγον τοῦ Ἀποστόλου: «καὶ γὰρ ἐν ἐνὶ πνεύματι ἡμεῖς πάντες εἰς ἓν ὄμα ἐβαπτισθημεν... καὶ πάντες εἰς ἓν Πνεῦμα ἐποιήθημεν. καὶ εἴτε πόσχει ἐν μέλος, συμπάσχει πάντα τὰ μέλη, εἴτε δόξάζεται ἐν μέλος, συγχάριται πάντα τὰ μέλη» (Α' Κορ. 12,13 καὶ 26-27).

Τὸ χαρακτηριστικὸν τῆς ἐν Χριστῷ καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ζωῆς εἶναι ἡ ἀγάπη. Ἐπιτολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν — λέγει ὁ Σωτῆρ ἡμῶν τοῖς ἀποστόλοις αὐτοῦ— ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἐστέ, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις» (Ἰω. 13, 34-35).

Ἡ ἀγάπη περὶ τῆς ὁποίας ὁμιλεῖ ὁ Σωτῆρ ἡμῶν εἶναι ἀπέραντη. Αὐτὴ συμπεριλαμβάνει ὅλους ἐκείνους, οἱ ὅποιοι φέρουν ἐν ταῖς ψυχαῖς των τὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ καὶ ἐκτείνεται ἕως τῆς θουσίας τῆς προσωπικῆς εὐτυχίας, χάριν τῆς τοῦ συνανθρώπου εὐτυχίας. Ἐν ὄνοματι τῆς ἀγάπης αὐτῆς, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ «ἐκένωσε» αὐτὸν ἐκ τῆς οὐρανίου Αὐτοῦ δόξης (Φιλιπ. 2, 7-8) καὶ ἔθυσεν τὴν ζωὴν Αὐτοῦ ὑπὲρ τοῦ κόσμου καὶ τῆς σωτηρίας αὐτοῦ.

Σήμερον, περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλην φροσᾶν, ἡ ἀνθρωπότης ἔχει ἀνάγκην ἀπὸ ἀγάπης, διὰ νὰ θεωρεῖται ἡμῶν τὰς πληγὰς τὰς προκαλούμενας ὑπὸ τῆς ἐχθρας καὶ τοῦ μίσους, τὰ ὅποια ἔσπειραν ἀπὸ τὸν κόσμον ὀδύνην, δυσπιστίαν καὶ θάνατον. Διὰ τοῦτο, ἡμεῖς, ὡς ἀληθῆς τοῦ Θεοῦ, πιστεύομεν ἀκραδάντως καὶ ὁμολογοῦμεν, ὅτι μόνον ἡ ἀγάπη δύναται νὰ ἐπαναποδοθεῖται καὶ ἐπαναφέρει ὀλόκληρον τὴν ἀνθρωπότητα εἰς τὴν πρωτοκοσμικὴν τῆς κατάστασιν.

Ἐν τῷ πνεύματι τῶν οὐρανῶν αὐτῶν, ἡ ζωὴ μᾶς τοικίῃς Ἐκκλησίας δὲν εἶναι καὶ δὲν δύναται νὰ εἶναι ἀδιάφορος διὰ μίαν ἄλλην ἀδελφικὴν ἐκκλη-

σίαν. Ἀκόμη περισσότερο, καθ' ὅσον ἡ σωτηρία — ὁ ὕψιστος δηλαδὴ ἡμῶν σκοπὸς — δὲν πραγματοποιεῖται ἐν τῇ ἀπομονώσει, ἀλλ' ἐν τῇ κοινωνίᾳ καὶ ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὴν σωτηρίαν τῶν πλησίον ἡμῶν.

Μακαριώτατε,

Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἦτο καὶ θὰ εἶναι πάντοτε ἡ ἴδια. Τὴν σταθεροποίησιν αὐτῆν, ἡ ὅποια ἐκτείνεται πέραν τοῦ χρόνου καὶ τοῦ χώρου, τὴν δίδει εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ὁ Σωτῆρ ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ἡ Κεφαλὴ αὐτῆς, καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, τὸ ὁποῖον διαπερνᾷ καὶ ζωοποιεῖ αὐτῆν. Διαφορετικὰ ἦσαν μόνον τὰ προβλήματα, τὰ ὅποια ἐτέθησαν ἐν Αὐτῇ κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν αἰώνων καὶ εἰς τὰ ὅποια ἐκάστοτε ἔδωσε τὴν πρότερον ἀπάντησιν. Διότι ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι μία κλειστὴ ἐνότης, ἐνασχολουμένη ἀποκλειστικῶς μετὰ δογματικῶν προβλημάτων, ἀλλ' εἶναι εἰς ζωντανὸς οργανισμὸς, εὐαίσθητος καὶ ἀνοικτός πρὸς τὸν κόσμον, τοῦ ὁποίου ἀποτελεῖ μέρος. Πάντοτε εἰς τὸν νοητὸν τῶν προβλημάτων τῶν ἐποχῶν τὰς ὁποίας διαπέρασεν, ἡ Ἐκκλησία «οἱ τὶς πᾶσιν ἐγένετο πᾶντι», ἵνα ἅπαντες κερδίσῃ ὑπὲρ τοῦ Κυρίου.

Τὸ πλεον φλέγον πρόβλημα τῶν ἡμερῶν ἡμῶν εἶναι τὸ πρόβλημα τῆς εἰρήνης. Ζῶμεν εἰς μίαν ἐποχὴν μεγάλης ἐπιτάσεως, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐξοδεύονται, κατὰ τρόπον παράλογον, μεγάλα ποσὰ διὰ τὸν ἐξοπλισμὸν, διὰ τὴν καταστροφὴν τῆς ζωῆς μετὰ τῶν πλεον θανατηφόρων ἀτομικῶν καὶ προηρικῶν ὅπλων. Οἱ ἐπιστήμονες ἐκτιμῶν, διὰ τὰ ἤδη συγκυρωθέντα ὅπλα δύναται νὰ καταστρέφουν πολλὰς φροσᾶς τὴν ζωὴν ἐπὶ τῆς γῆς.

Ἡ Ἐκκλησία, ἀκολουθοῦσα τὸ παράδειγμα τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅστις ἦλθεν ἐν τῷ κόσμῳ «ἵνα ζωὴν ἔχη καὶ περισσὴν ἔχη» (Ἰω. 10,10), ὅστις διεκήρυξεν ὡς χρυσοῦν νόμον τὴν πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπην καὶ εἰς ἴσον μέτρον μετὰ τὴν πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπην, καλεῖται ὅπως συμβάλῃ μετὰ τὰς ἰδιόμορφας αὐτῆς μέσα καὶ ἐκ τῆς ἰδίας αὐτῆς θέσεως εἰς τὴν ἐποστήριξιν τῶν προσπαθειῶν τῆς ἀνθρωπότητος διὰ τὴν ὑπεράσπισιν τῆς ζωῆς, διὰ τὴν πραγματοποίησιν ἐνὸς κόσμου ἄνευ ὅπλων, ἄνευ πολέμων, ἄνευ τῆς ἀπειλῆς τῆς βίας, ὡς ἐπίσης νὰ συμβάλῃ εἰς τὴν ἀνάδειξιν τοῦ ἀπρωταγοῦ ἀνθρώπου εἰς τὸν βαθμὸν τῆς ἀξίας αὐτοῦ διὰ τῆς ἀπομακρύνσεως ὁποιοῦδήποτε εἴδους φυλετικοῦ διαχωρισμοῦ καὶ κοινωνικῆς ἀδικίας. Αἱ ἀπανταχοῦ Ἐκκλησίαι καλοῦνται νὰ συνεργασθῶσιν ἐν ἐντατικώτερον διὰ τὴν προώθησιν τοῦ κοινῶν ἀγαθοῦ, τῆς εὐμερείας καὶ εὐτυχίας ἀπάντων τῶν ἀνθρώπων καὶ διὰ τὴν ἐδραίωσιν μιᾶς δικαίας καὶ διαρκούς εἰρήνης ἀπὸ τὸν κόσμον. Εἴμεθα πεπεισμένοι, ὅτι ἐνεργοῦντες κατὰ τὸν τρόπον αὐτὸν ἡμεῖς δὲν πραγματοποιοῦμεν μόνον μίαν ἀνθρωπιστικὴν πράξιν, ἀλλ' ἐπίσης μίαν θεῖαν πράξιν, ἐμπνευσμένην ἐκ τῆς ἰδίας τοῦ Χριστοῦ διδασκαλίας. Διότι διακονοῦντες τοὺς ἀνθρώπους, διακονοῦμεν τὸν Θεόν.

Άναμνηστική φωτογραφία στην Ί. Μονή Πεντέλης μετά τὸ ἐπίσημο γεῦμα, ποὺ παρέθεσε πρὸς τιμὴν τοῦ Μακ. Πατριάρχου κ. Ἰουστίνου ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Μακαριώτατε,

Εὐσεβὲς πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας,

Θὰ ἤθελα ἐν κατακλείδι, νὰ καλέσω ὄλους ἐκεῖνους μετὰ τῶν ὁποίων ἐνώσαμεν τὴν καρδίαν ἡμῶν ἐν προσευχῇ, ἵνα ἰκετεύσωμεν τὸν Πανάγαθον Θεὸν ἵνα διαχύσῃ ἐπὶ πάντας ἡμᾶς τὴν ἀπέραντον Αἰδοῦ ἀγάπην, ἡ ὁποία εἶθε νὰ καρποφορήσῃ πλουσίως εἰς ὄλους ἡμᾶς, εἰς τὰς Ἐκκλησίας, εἰς τοὺς λαοὺς καὶ εἰς ὁλόκληρον τὸν κόσμον, τὸ δῶρον τῆς ἐνότητος, ἀδελφώσεως καὶ εἰρήνης».

Στὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο κ. Σεραφεῖμ ὁ Μακ. Πατριάρχης κ. Ἰουστίνος πρόσφερε ἐγκώλιο καὶ σταυρό, σὲ ὅλα τὰ μέλη τῆς Δ.Ι.Σ. ἐγκόλπια, στὰ ἀρχιερατικά μέλη τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Διορθοδόξων καὶ Διαχριστιανικῶν Σχέσεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος σταυροὺς εὐλογίας καὶ ἐκδόσεις γιὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴ πέγνη στὴ Ρουμανία, στοὺς Ἀρχιερεῖς ποὺ τὸν ὑποδέχθησαν εἰκόνας καὶ δίσκους ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς τῆς Ρουμανίας, ὅπως καὶ σὲ διάφορους ἐκκλησιαστικοὺς παράγοντες. Ἐπίσης πρόσφερε μεγάλη εἰκόνα τῆς Παναγίας στὸν Ἱ. Καθεδρικοῦ Ναὸ Ἀθηνῶν.

Μετὰ ἀπὸ ὀλιγόωρη ἀνάπαυση στὸ κατάλυμά της, ἡ Ρουμανικὴ Ἀντιπροσωπεία μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Πατριάρχην πῆγε στὴν Ί. Μονὴ Κοιμήτρως τῆς Θεοτόκου Πεντέλης, ὅπου ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεῖμ καὶ ἡ Δ.Ι.Σ. παρέθεσαν ἐπίσημο γεῦμα πρὸς τιμὴν τοῦ Πατριάρχου. Ἡ ἄφιξη τοῦ Μακ. Προκαθημένου τῆς Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς συνοδείας του χαίρετίσθηκε μὲ χαρμύσινες κωδωνοκρουσίες. Μετὰ τὸ προσκύνημα στὸ Καθολικὸ τῆς Ί. Μονῆς, οἱ Ρουμάνοι φιλοξενούμενοι ξεκουράσθηκαν γιὰ λίγο στὸ ἀρχονταρικοῦ τοῦ μοναστηριοῦ, ὅπου προσφέρθηκε καφὲς καὶ ἀναψυκτικά καὶ στὴ συνέχεια παρακάθησαν στὸ ἐπίσημο γεῦμα στὸ Διορθόδοξο Κέντρο τῆς Ί. Μονῆς.

Στὸ γεῦμα παρακάθησαν ἐπίσης ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο καὶ τὰ μέλη τῆς Δ.Ι.Σ., οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Κίτρους κ. Βαρνάβας, Κορίνθου κ. Παντελεήμων, ἄλλοι Μητροπολίτες, νέοι Ἱεράρχες, Συνοδικοὶ Γραμματεῖς καὶ ἄλλοι ἐκκλησιαστικοὶ παράγοντες, ὁ Πρόεδρος τῆς Ρουμανίας στὴν Ἀθήνα κ. Ἐκομπέσκου, ὁ Γεν. Γραμματεὺς τοῦ Ὑπουργεῖου Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ἱεροσχευμάτων κ. Κώστας Μπέης, Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, διπλωματικοὶ ὑπάλληλοι τοῦ Ὑπουργεῖου Ἐξωτερικῶν μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Πρόεδρο ἐπι

τῆς Ἐθνοστυπίας κ. Ἡλιόπουλο, ὁ Κοσμητὼρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν Ἐπίσκοπος Ἀγδρούσης κ. Ἀναστασιος, ὁ Πρόεδρος τοῦ «Παραστῶ» καὶ Ὁμότιμος Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Γεράσιμος Κονιδάκης, πολλοὶ Καθηγητὲς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, οἱ Δευθυντὲς τῆς «Ἐκκλησίας» καὶ τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας», οἱ Ἐκκλησιαστικοὶ συντάκτες τῶν ἀθηναϊκῶν ἑφημερίδων κ.λπ.

Στὴν ἐπίσημη προσφώνησή του πρὸς τὸν Πατριάρχη ὁ Μκκ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεὶμ εἶπε τὰ ἑξῆς:

«Μακαριώτατε Πατριάρχα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας,

Καὶ πάλιν ἐπιθυμῶ νὰ διαδηλώσω τὰ αἰσθήματα ἀγάπης καὶ χαρᾶς, ποὺ συνέχουν τόσον ἐμὲ ὅσον καὶ τοὺς Ἁγίους ἀδελφούς μου καὶ τὸ Χριστοπλῶνιμον πληρώμα διὰ τὴν ἐνταῦθα παρουσίαν τῆς ὑμετέρας ἀγαπητῆς μοι Μακαριότητος μετὰ τῆς τιμίας συνοδείας αὐτῆς. Τὴν ἀγάπην καὶ χαρὰν αὐτὴν ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἐκφράσωμεν καὶ μετὰ τὸ παρὸν γεῦμα, ποὺ εἶναι ἐν ἀκόμῃ δεῖγμα αὐτῆς, μετὰ τὴν θεῖαν ἰωσταγωγίαν, τὴν ὁποῖαν ἀπὸ κοινοῦ ἐτελέσαμεν καὶ συνευφρανθήμεν κοινωρησάντες τῶν ἀχράντων ἰωστηρίων τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Βεβαιωθῆτε, Ἄγιε Ἀδελφέ, ὅτι δὲν σᾶς βλέπομεν ἐδῶ ὡς ξένον, ἀλλ' ὡς ὁμογάλακτον καὶ οἰκεῖον, δι' ὃ καὶ τὸ γεῦμα αὐτὸ δὲν ἀποτελεῖ ἐπιδαριλίκεον τιμῆς πρὸς ἓνα διακεκριμένον ἐπισκέπτην μας, ἀλλ' ἐκφρασὴν, μίαν εἰσέτι, ἀδελφωσύνης καὶ ἐνότητος. Ἐμνησθῆτε πρὸς ὀλίγον ἐν τῷ Ἱερῷ Καθεδρικῷ Ναῷ Ἀθηνῶν τῶν κοινῶν ἀγώνων καὶ τῶν ἀρρήκτων δεσμῶν τῶν δύο Ἐκκλησιῶν μας. Ἀλλὰ τίς δύναται νὰ λησμονήσῃ τοὺς χαλεποὺς καιροὺς τῆς δουλείας τῶν ὀρθοδόξων λαῶν μας εἰς τὸν αὐτὸν κατακτητὴν, ὅτε καὶ ἀνεπιύχθησαν ἀπὸ κοινοῦ προσπάθειαι ἀποτινάξεώς του; Οὐ μόνον ἐνεφάνισαν τότε τὴν αὐτὴν προσδοκίαν διὰ τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν αὐτὴν προσήλωσιν εἰς τὴν πίστιν, δι' ἧς ἐνεδυναμώθησαν καὶ ἐξηγήθησαν κατὰ τοῦ τρωάνου, ἀλλὰ καὶ συνεργασίαν ἀνέπτυξαν καὶ ὁμοῦ ἠγωνίσθησαν.

Ἡ ὥρατα χάρις σας, ἐξ ἄλλου, παρέσχε θεομὴν φιλοξενίαν εἰς πολλοὺς Ἕλληνας ἐμπόρους οἱ ὁποῖοι εὐδοκίμησαν ἐκεῖ καὶ ἐβοήθησαν οἰκονομικῶς τὴν ἰδιότητά μας Ἐθνεγεροσίαν, ἐγένοντο δὲ κτήτορες περικαλλῶν ἱερῶν μονῶν καὶ ναῶν. Οὕτω ἐν τῷ προσώπῳ ὑμῶν βλέπομεν πράγματι ἀγαπητὸν καὶ περιπόθητον ἀδελφόν, εἰς δὲ τὴν ἐπισκεψίαν σας ἀποδίδομεν μεγάλην σημασίαν, καθ' ὅσον αὐτὴ ἀναζωπυρῶνει τὰς σχέσεις τῶν δύο ὀρθοδόξων λαῶν μας καὶ ὑπογραμμίζει τὴν καὶ σήμερον συνέχουν τῶν κοινῶν μας ἀγώνων ὡσαύτως ἐν τῇ πίστει καὶ διὰ τὴν διασφάλισιν τῆς ἐλευθερίας καὶ εἰρήνης. Ὅταν ἐχρησιάσθῃ ἡ Ἐκκλησία ἠθλόγησε τὰ ἅλα διὰ τὴν ἐδῶσιν τοῦ ἐθνοστυπείνου Ἀγῶνος. Ὁ Μητροπολίτης Ἰασίου Βενιαμὶν πρωτὸς ἠθλόγησε ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ τῶν Τριῶν

Ἱεραρχῶν τὴν σημαίαν τοῦ Ὑψηλάντου, ἧς ἔφερε ἐπὶ τῆς μίας ὄψεως τὸ σύμβολον τοῦ Στρωροῦ μετὰ τῶν εἰκόνων τῶν Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης καὶ ἐπὶ τῆς ἐτέρας τὸν ἐκ τῆς στάκτης ἀναγεννώμενον φοῖνικα. Ἐν συνεχείᾳ δὲ ὥρμησε πρὸς ἄνδρας τοῦ στρατηγικοῦ καὶ γενικοῦ ἐφόρου τῆς ἀρχῆς, ὁ ὁποῖος ὀλίγον ποῖν εἶχε κυκλοφορήσει προκήρυξιν μετὰ τὸν τίτλον «Μάχου ὑπὲρ Πίστεως καὶ Πατριδοῦ».

Σήμερον καὶ πάλιν ἡ Ἐκκλησία εὐλογεῖ τοὺς ἀγῶνας τῶν λαῶν μας δι' ἔργα προόδου καὶ εἰρήνης, διὰ τὴν ἐν Χριστῷ ζωὴν, ἡ ὁποία μόνη διασφαλίζει τὴν ἀληθῆ εἰρήνην. Πολὺς πράγματι λόγος γίνεσθαι καὶ αὐτὰς ἀπὸ πολλοὺς περὶ αὐτῆς, ὥσπερ οἱ ἰσχυροὶ πόλεμοι καὶ συρροαὶ μαίνονται. Τοῦτο διότι εἰρήνη χωρὶς Θεοῦ δὲν νοεῖται. Εἰρήνη εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Χριστός, τὸν ὁποῖον μόλις γεννώμεν, πάραυτα θὰ ἀπαλλαγῶμεν ἀπὸ κάθε ἄγχος, κάθε πρὸβλημα, κάθε κίνδυνον. Ἄν δὲν γίνῃ αὐτὸ ἀντιληπτόν ἀπὸ τοὺς ἡγέτας τοῦ κόσμου, τότε εἰρήνη δὲν θὰ ὑπάρξῃ. Εἰρήνη δὲν συνάπτεται μετὰ συνθήκας, αἱ ὁποῖαι ἐντὸς ὀλίγου θὰ καταπατηθοῦν. Τὴν εἰρήνην τὴν παρέχει μόνον ὁ Θεός, ὁ Δοτὴρ παντὸς ἀγαθοῦ καὶ ὁ Δομήτωρ τῆς Ἀγίας μας Ἐκκλησίας.

Ἄς εὐχρηθῶμεν, λοιπόν, Μακαριώτατε, τὸ εἰρηνικὸν μήνυμα τῆς Ἐκκλησίας μας νὰ διεισδύσῃ καὶ εἰς ὅτα μὴ ἀκουόντων καὶ νὰ μαλακώσῃ τὰς σκληρὰς καρδίας ὅσων διὰ πολλοὺς καὶ ποικίλους λόγους ἔχασαν τὴν ἐπαφήν των μετὰ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐστερηθήσαν τῆς χάριτος καὶ ἀπώλεσαν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν. Μὲ τὰς σκέψεις αὐτὰς, ἐγείρω, Μακαριώτατε, τὸ ποιήριον πίνων εἰς ὑγείαν τῆς ὑμετέρας ἀγάπης, τῆς συνοδείας ὑμῶν καὶ τοῦ εὐσεβοῦς πληρώματος τῆς ἀδελφῆς Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας καὶ εὐχόμενος τὰ ἀγαθὰ τοῦ Ἁγίου Θεοῦ, ἡ εὐλογία καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος νὰ χορηγοῦνται πλουσίως εἰς τοὺς ὁμοδόξους λαοὺς μας. Ἀμήν!».

Στὴν ἐπίσημη ἀντιφώνησή του ὁ Μκκ. Πατριάρχης τῆς Ρουμανίας κ. Ἰουστίνος εἶπε:

«Μακαριώτατε,

Σεβασμιώτατοι,

Πανασιολογιώτατοι

καὶ ἀξιότιμοι Κύριοι,

Ζῶμεν σήμερον μίαν τῶν σπουδαιότερων ἡμερῶν τῆς ζωῆς ἡμῶν. Ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὁμοῦ εὐρισκόμενοι ἐδώσαμεν μαρτυρίαν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων δι' εἴμεθα ἠνωμένοι διὰ δεσμῶν ἀρρήκτων. Ὅλοι οἱ δοθῶς πιστεύοντες ἀποτελοῦμεν τὴν Μίαν, Ἁγίαν, Καθολικὴν καὶ Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν. Τὴν ἐνότητα αὐτῆς, τὴν ἀγιότητα, τὴν καθολικότητα καὶ τὴν ἀποστολικότητα τῆς ὑποσχόμεθα νὰ τὰς διαφυλάξωμεν μετὰ πολλῆς παρηγορίας. Τὴν δὲ εἰρήνην παντὸς

τοῦ κόσμου θὰ ὑπηρετήσωμεν ὡς τὸν μεγαλύτερον θεῖον θησαυρὸν τοῦ ἀνθρώπου, γνωρίζοντες διὰ ἐκ τῆς εἰρήνης ἐξαοιτάται ἡ ζωὴ ἡμῶν, ἡ ζωὴ ὁλοκλήρου τοῦ κόσμου.

«Μετὰ ἰδιαιτέρας χαρᾶς διαπιστώνομεν ὅτι μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν, τῆς Ρουμανικῆς καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, ὑπῆρχαν πάντοτε σχέσεις ἀδελφικῆς συνεργασίας, δογματικῆς καὶ κανονικῆς ἐνότητος, ὑπῆρχεν ἐνότης «ἐν φρονήματι καὶ συναισθηματι», ἔχοντες τὴν ἰδίαν πίστιν ἐνεργοῦσαν διὰ τῆς ἀγάπης ἐν τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ.

Οἱ πρόγονοι τῶν σημερινῶν Ἑλλήνων, ὅπως καὶ οἱ πρόγονοι τῶν Ρουμάνων Δακωρομαῖοι, ἐδέχθησαν τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας καὶ τῆς εἰρήνης ἀπ' ἐδ-θείας ἀπὸ τοὺς ἁγίους Ἀποστόλους. Οἱ ἄποστολοι τῆς χριστιανοσύνης ἐκήρυσσαν εἰς τὰς Ἀθήνας, τὴν Τόμιν, τὴν Κόρινθον καὶ τὴν Ρώμην.

Αἱ Ὁρθόδοξοι ἡμῶν Ἐκκλησίαι ἐθεμελιώθησαν καὶ συνεχίζουσιν ἵνα ὑπάρχουν καὶ νὰ ἀπεργάζονται τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων ἐπάνω εἰς τὴν ἀποστολικὴν βάση.

Ἡ ἐνότης ἡμῶν ὁμολογεῖται καὶ νῦν ἐφ' ὅσον εὐρισκόμεθα ὁμοῦ εἰς αὐτὸ τὸν μοναστηριακὸν ἴδρυμα, προσήλθομεν καὶ ἡμεῖς ἐνταῦθα, ὡς ἄλλοτε οἱ προσκυνηταὶ τῆς Ἐμμαοῦς ἀπὸ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Δουνάβεως καὶ ἀπὸ τὰ Καρπάθια ὄρη. Ἡ καρδιά ἡμῶν φλέγεται κατὰ τὴν πορείαν τῆς ζωῆς ἡμῶν ἵνα ὑπηρετήσωμεν κατὰ τὸ καλύτερον δυνατὸν ἀπὸ κοινοῦ τὰ σύγχρονα προβλήματα, τὰς ἐκκλησίας καὶ τοὺς λαοὺς ἡμῶν, ὅπως διεπιστάθη ἐκ τῶν συζητήσεων ἡμῶν καὶ ἐκ τοῦ καρποφόρου διαλόγου τῆς ἀδελφικῆς ἡμῶν ἀγάπης. Ἐκ τῶν ἀποστολικῶν καὶ μεταποστολικῶν χρόνων, ἐκ τῆς πατερικῆς ἐποχῆς, οἱ λαοὶ καὶ αἱ ἐκκλησίαι ἡμῶν συνέχισαν τὴν ἰδιόμορφον ζωὴν των παρὰ τὰς πολλὰς ἱστορικὰς δυσκολίας.

Ἀνακαλοῦμεν μετὰ συγκινήσεως τὸ παρελθόν, ἵνα κατανοήσωμεν καλύτερον τὸ παρὸν καὶ ἵνα ἐργασθῶμεν καρποφόρος εἰς τὴν σύγχρονον ἐποχὴν.

Ἀληθῶς ὡς βεβαίως ὁ Ρουμάνος ἀρχαιολόγος Vasile Parvan, μέλος τῆς Ἀκαδημίας τῆς Ἑλλάδος, ἡ Ρουμανία καὶ ἡ Ἑλλάς ἔχουν οἰκοδομήσει τοὺς οἴκους των ἐκ τῶν ἰδίων λίθων τῆς ἱστορίας. Τόσον ἡμεῖς, ὅσον καὶ οἱ Ἕλληνες αισθανόμεθα ἐν τῇ Ὁρθόδοξῳ Ἐκκλησίᾳ ὡς «ζῶντες λίθοι» (Α' Πέτρο. 2,5). Ὁ κοινὸς οἶκος ἡμῶν εἶναι ἡ Ἐκκλησία ἡ ὁποία ἔχει κεφαλὴν τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. Ἡ Μία, Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία.

Εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ὀθωμανικῆς κυριαρχίας εἰς τὰ Βαλκάνια ὁ ἀγώνας ἡμῶν ὑπῆρξε ἀπὸ κοινοῦ, διὰ τὴν υπεράσπισιν τῆς ὀρθοδόξου ἐνότητος ἡμῶν καὶ διὰ τὴν ἀποτίναξιν τοῦ τυραννικοῦ ζυγοῦ. Ἀνακαλοῦμεν μετὰ εὐλαθείας τὴν στιγμὴν αὐτὴν τὰς μάχας τοῦ

Mircea τοῦ Γέροντος, τοῦ Στεφάνου τοῦ Μεγάλου, τοῦ Ἰωάννου τῆς Χουνεδοάρας, τοῦ Μιχαήλ τοῦ Γενναίου, ἀνακαλοῦμεν τοὺς Μεγάλους κήτορας Βασίλειον Λύκον τῆς Μολδαβίας, Ματθαῖον Βασαράθον, Κωνσταντῖνον Μπραγκοβεάνου καὶ τοὺς ἀπογόνους των. Μνημονεύομε ἐπίσης τῶν προσπαθειῶν αἱ ὁποῖαι ἐστέρφησαν ὑπὸ ἐπιτυχίας διὰ τὴν υπεράσπισιν τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τὴν ἀναγέννησιν τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν κρατῶν ἡμῶν κατὰ τὸν περασμένον αἰῶνα.

Ὅπως εἰς τὸ παρελθόν, οὕτως καὶ εἰς τὸ παρὸν, οἱ λαοὶ ἡμῶν ἔχουσι τὴν πολυτίμον συμβολὴν των διὰ τὴν συνεννόησιν, τὴν εἰρήνην καὶ συνεργασίαν εἰς τὰ Βαλκάνια. Ἔχομεν τὰς ἰδίας ἀπόψεις εἰς τὰ οἰκουμενικὰ προβλήματα εἴμεθα μαζὶ εἰς τὴν προπαρασκευὴν τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου ἐργαζόμεθα ἀπὸ κοινοῦ εἰς τοὺς διαλόγους μετὰ τῶν ἄλλων χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν συνεργαζόμεθα εἰς πάντας τοὺς παγκοσμίους χριστιανικοὺς ὁργανισμοὺς.

Χαίρομεν διότι αἱ ἀυτοκέφαλοι ἡμῶν Ἐκκλησίαι ἐκπληροῦν μετὰ εὐλαθείας τὸν ρόλον των διὰ τὴν διατήρησιν ἀκεραιότητος τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ καταβάλλουσι προσπαθείας ἀπὸ κοινοῦ διὰ τὴν διατήρησιν τῆς ὀρθοδόξου ἐνότητος, διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῆς χριστιανικῆς ἐνότητος, ὑποστηρίζουσαι συνάμα τὰς προσπάθειας τῶν λαῶν διὰ τὴν συνεργασίαν, τὴν εἰρήνην, τὴν ἐμπιστοσύνην καὶ τὴν ἀδελφοσύνην.

Μετ' αὐτὰς τὰς μαρτυρίας καὶ τὰς ὁμολογίας ὑψῶνω τὸ ποιῆριον εἰς τιμὴν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κυρίου Σεραφείμ, τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν καὶ ὄλων τῶν ἐνταῦθα παρόντων διὰ τὴν διατήρησιν καὶ ἐμβάθυνσιν τῶν ἀδελφικῶν σχέσεων τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν, διὰ τὴν φιλίαν τῶν λαῶν ἡμῶν, διὰ τὴν ὀλοσχερῇ ἐπικράτησιν τῆς εἰρήνης μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν λαῶν.

Κατὰ τὸν ἐλεύθερον χρόνον τῆς ἐπίσημης ἐπισκέψεώς του στὴν Ἀθήνα ὁ Μακ. Πατριάρχης κ. Ἰουστίνος δὲν παρέλειψε νὰ ἐπισκεφθῆι τὸ κεντρικὸ κτίριο τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ὅπου ἄλλοτε στεγαζόταν ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ καὶ μετὰ συγκίνησιν ν' ἀναπολήρῃε τὰ χρόνια τῶν σπουδῶν του.

7. Ἐπίσημο γεῦμα τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως.

Τῇ Δευτέρᾳ 28 Μαΐου, στὶς 11 π.μ. ὁ Μακ. Πατριάρχης τῆς Ρουμανίας μετὰ τὰ ἀρχιερατικὰ μέλη τῆς συνοδείας του μαζὶ μετὰ τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο κ. Σεραφείμ καὶ τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Κίτρους κ. Βαρνάβα ἐπισκέφθηκε ἐθιμοτυπικὰ τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας κ. Κωνσταντῖνο Καραμανλῆ.

Στὶς 1 τὸ μεσημέρι: ἔκανε ἐπίσκεψιν στὸν ἀρμόδιο γιὰ τὰ θέματα Ἐκκλησιῶν Ὑφυπουργὸ τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Γιάννη Καψῆ, ὁ ὁποῖος στὶς 2 μ.μ. παρέθεσε στὸ ξενο-

δοχείο «Μεγάλη Βρεταννία» επίσημο γεύμα προς τιμήν του Μακ. Πατριάρχη κ. Ίουστίνου. Παρακάθησαν ο Πατριάρχης κ. ή συνοδεία του, ο Μακ. Αρχιεπίσκοπος κ. Σεραφείμ, ο Υπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων κ. Απόστολος Κακλαμάνης, ο Διευθυντής του Πολιτικού Γραφείου του Πρωθυπουργού κ. Χρήστος Μαχαρίτσας, οι Συνοδικοί Μητροπολίτες, ο Σεβ. Μητροπολίτης Κίτρους κ. Βαρνάβας, ο Σεβ. Μητροπολίτης Κορίνθου κ. Παντελεήμων, ο Αρχιεπίσκοπος της Γερμανίας κ. Παν. Αρχμ. Ιάκωβος Παπαθανασίου - Γκίνης, ο Πρωτοσύγκελλος της Γ. Αρχιεπισκοπής Αθηνών Παν. Αρχμ. Δημήτριος Μπεκιάρης, ο Παν. Αρχμ. Δαμιά-

«Είναι εύτυχης συγκυρία, Μακαριώτατε, το ότι ή επίσκεψή Σας στη χώρα μας πραγματοποιείται σε μιιά εποχή, που ή Ελλάδα σκύβει στις ρίζες της. Και μιιά από τις σπουδαιότερες ρίζες της είναι ή Έκκλησία».

Στή συνέχεια ο κ. Υφυπουργός έκανε πρόταση προς τιμήν του Πατριάρχη και του πρόσφερε καλλιτεχνική έκδοση βυζαντινής τέχνης. Απαντώντας ο Μακ. Πατριάρχης κ. Ίουστίνος είπε χρησιμοποιώντας δημοτική γλώσσα:

Ο Μακ. Αρχιεπίσκοπος κ. Σεραφείμ συνομιλεί με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κ. Κ. Καραμανλή κατά την επίσκεψη του Μακ. Πατριάρχη της Ρουμανίας σ' αυτόν.

σκηνός Βράκας, ο Αιδ. Πρωτοπρεσβύτερος Στέφανος Αδραμίδης, τα στελέχη της Διευθύνσεως Έκκλησιών του Υπουργείου Έξωτερικών με επικεφαλής τον Πρόεδρο κ. Διονύσιο Ήενο, ο Διευθυντής Έθνομτυπίας του ίδιου Υπουργείου Πρόεδρος κ. Ηλιόπουλος, ο κ. Νζοΐμ και ο Διευθυντής της «Έκκλησιαστικής Αληθείας».

Προσφωνώντας τον Μακ. Πατριάρχη κ. Ίουστίνο ο Υφυπουργός κ. Γιάννης Καψής έξηρε τή σημασία της επισκέψεώς του στην Ελλάδα για τήν περαιτέρω σύσφιξη των ήδη φιλικών και στενών δεσμών ανάμεσα στη Ρουμανία και τή χώρα μας και παρατήρησε:

«Η επίσκεψη τήν οποία πραγματοποιούμε στη χώρα σας εγγράφεται πάνω στη γραμμή τής επιθυμίας μας να προωθήσουμε όσο το δυνατό περισσότερο τις σχέσεις μεταξύ των ορθοδόξων Έκκλησιών μας, έχοντας τήν πεποίθηση ότι έτσι θα συμβάλουμε συγχρόνως και στην ανάπτυξη και ευβάθυνση των αδελφικών δεσμών μεταξύ των λαών μας, στην πρόοδο των χωρών μας και στη διακονία των προσδοκιών για προσέγγιση, συνεργασία και ειρήνη τής σύγχρονης ανθρωπότητας. Έτσι θα φανούμε αληθινοί διάκονοι των Έκκλησιών μας, διάκονοι των λαών μας και διάκονοι τής ανθρωπότητας στην οποία ζούμε.

Τέτοια χαρακτηριστικά υπάρχουν άμοιβαία τόσο στην Έλληνική όσο και στην Ρουμανική Έκκλησία. Όπως και οι άλλες Ορθόδοξες Έκκλησίες, οι Έκκλησίες μας, σ' όλη τη διαδρομή της πορείας τους, έτόνισαν ιδιαίτερα την υπεράσπιση της Ορθόδοξου πίστεως. Γι' αυτό και ονομάζονται Ορθόδοξες. Από την άλλη μεριά, κατά το μέτρο των πνευματικών και των υλικών αναγκών των πνευματικών τους παιδιών, οι Έκκλησίες μας ανέπτυξαν την εν γένει δραστηριότητά τους στις χώρες τους. Με τα ιδιαίτερα μέσα τους προσέφεραν την συμβολή τους για μια ζωή ελεύθερη και ευχάριστη των πιστών τους. Συγχρόνως έχοντας μέσα στην καρδιά τους αισθήματα αδελφικής αγάπης, οι Έλληνες και οι Ρουμάνοι καλλιέργησαν άκατάπαντα τη φιλία, τη συνεργασία και την αλληλοδοσήθεια, τόσο για την επίλυση των μεγάλων προβλημάτων, όσο και για την αντιμετώπιση των προβλημάτων της καθημερινής ζωής.

Για άληθινούς πολέμους μεταξύ των χωρών μας δεν μπορεί να γίνει λόγος. Αντίθετα ή ειρήνη συνιστούσε πάντοτε το ιδανικό των λαών μας.

Είναι μια μεγάλη χαρά για όλους εμάς όταν διαπιστώνουμε ότι και σήμερα οι σχέσεις μεταξύ των λαών μας αναπτύσσονται μέσα στο πνεύμα των παροδοσιακών σχέσεων φιλίας, όπως και μέσα στη

φροντίδα για κατανόηση και καλή γειτονία στα Βαλκάνια, για ύφεση στην Ευρώπη και δλόκληρο τον κόσμο.

Στις συναντήσεις που έγιναν μέχρι τώρα, ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια, οι ηγέτες των λαών μας έκαναν φανερό το γεγονός ότι είναι αναγκαίο, για το κοινό καλό, να εγκαθιδρυθεί ένα κλίμα εμπιστοσύνης, συνεργασίας και ασφάλειας σ' όλοκληρη τη Βαλκανική ζώνη.

Οι Έκκλησίες μας οι οποίες κηρύττουν τον Σωτήρα Χριστό σαν τον άρχοντα της ειρήνης, αναλαμβάνουν τέτοιες πρωτοβουλίες και υποστηρίζουν με δυναμισμό όλες τις ενέργειες που καλούνται να βοηθήσουν για την ύφεση, την εμπιστοσύνη, τη φιλία, την συνεργασία και την ειρήνη μεταξύ των λαών, όχι μόνο στην Βαλκανική ζώνη, αλλά και σ' όλοκληρο τον κόσμο.

Αέγεται συχνά ότι κάθε εποχή έχει τα προβλήματα της. Μερικές φορές, αρκετά άρτια βέβαια, μια τέλεια ειρήνη απλώνεται από τη μία ήπειρο στην άλλη, δίδοντας στους ανθρώπους την άναπαντα να προσδεύσουν στα γράμματα και τον πολιτισμό, στην υλική τους κατάσταση, στην πνευματική τους πρόοδο, στην αδελφική κοινωνία και κατανόηση άλλες φορές οι

Στιγμιότυπο από την επίσκεψη του Μακ. Πατριάρχη κ. Ιουστίνου στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

κοινωνικές ταραχές ή οι κινήσεις για έθνική απελευθέρωση γεννιούνται ή υιά μετά την άλλη και έτσι δημιουργούν κοινωνικές αναταραχές και συμφορές στη ζωή των ανθρώπων. Παρ' όλα αυτά όμως οι εποχές των πολέμων μεταξύ των λαών είναι οι πιο μεγάλες εποχές. Προς μια τέτοια εποχή, όπως περιγράψαμε, με τρόπο έκούσιο ή άκούσιο κατευθύνεται ένα μεγάλο μέρος της ανθρωπότητας στις μέρες μας.

Καθημερινά ή διεθνής κατάσταση γίνεται όλο και πιο άνησυχιακή. Σε διάφορα μέρη του κόσμου διατηρούνται καταστάσεις άσυνενηνοσίας, εντάσεως και κρίσεως, οι οποίες τείνουν να βαθύνουν χωρίς διακοπές. Ο ανταγωνισμός των εξοπλισμών, ιδιαίτερα των πυρηνικών, έλαβε μία έκταση χωρίς προηγούμενο άπειλότητας όλοκληρη την ανθρωπότητα με τον κίνδυνο της εκρήξεως ενός νέου πολέμου περισσότερο έξαπλωμένου και περισσότερο καταστροφικού από όποιονδήποτε άλλο πόλεμο του παρελθόντος. Μπροστά στην ανθρωπότητα βρίσκεται τώρα ή προοπτική της καταστροφής όχι μόνον όλων των αγαθών που δημιούργησε ο άνθρωπος, αλλά της καταστροφής της ίδιας της ζωής του πλανήτη μας.

Είναι αλήθεια ότι οι χώρες μας ανήκουν σε διαφορετικές συμμαχίες. Μπροστά όμως στις δυο συμμαχίες βρίσκεται ή ίδια προοπτική: ή καταστροφή από τους άτομικούς και πυρηνικούς εξοπλισμούς, περνώντας πρόσφατα στην εγκατάσταση των πυραύλων και από την μια και από την άλλη μεριά του κόσμου. "Ετσι ή ανθρωπότητα έκανε ένα νέο βήμα πιο κοντά στην καταστροφή της. Αντί να κατευθύνεται στο φωτεινό δρόμο της ειρήνης, μερικοί άνθρωποι ή λαοί επιμένουν να βαθίζουν την όδo του σκότους.

Χωρίς άμφιβολία οι λαοί που αγαπούν την ειρήνη εντείνουν και εκείνοι τις δραστηριότητες για παρεμπόδιση της εκρήξεως ενός νέου πολέμου, ενός πολέμου άτομικού και πυρηνικού. Αυτές οι δραστηριότητες έδημιούργησαν μια άτιμωφαιρα ειρήνης σε πολλά μέρη του κόσμου. Αλλά αυτές δεν κατόρθωσαν μέχρι τώρα να έμποδίσουν τον εξοπλισμό των μεγάλων δυνάμεων.

Όπως είναι γνωστό ή πολιτική της ειρήνης, την όποια πραγματοποιεί ή ηγεσία της χώρας με επικεφαλής τον Πρόεδρό της Νικολάε Τσαουσέσκου, έκανε το Ρουμανικό λαό ένα από τους πιο γνωστούς λαούς του κόσμου. Είμαστε βέβαιοι ότι ή Αυτού Έξοχότης ό Πρόεδρος κύριος Κωνσταντίνος Καραμανλής, ό όποιος επισκέφθηκε τη Ρουμανία πολλές φορές, τρέφει τα ίδια αισθήματα για την ειρήνη όχι μόνο μεταξύ της Ελλάδος και της Ρουμανίας, αλλά και μεταξύ των Βαλκανικών κρατών και γενικά όλων των λαών του κόσμου.

Είναι γνωστό ότι οι χώρες μας ανήκουν σε διαφορετικές συμμαχίες. Αλλά ό κίνδυνος ενός πυρηνικού πολέμου είναι τόσο μεγάλος ώστε ή προσπάθεια άποφυγής του ξεπερνά κάθε άλλη ανάγκη ή

άπασχόληση του σημερινού κόσμου. Ο γενικός και όλοκληρωτικός άφοπλισμός είναι ή μεγάλη έπιταγή των καιρών μας.

Συγχαίρουμε επίσης την Αυτού Έξοχότητα τον Πρωθυπουργό κύριο Ανδρέα Παπανδρέου για την σταθερή προσπάθεια και τις γνωστές δραστηριότητές του για την υπεράσπιση της ειρήνης.

Επιθυμούμε να ρυθμιστούν με την όδo των διαπραγματεύσεων όλες οι διενέξεις και να πραγματοποιηθεί όσο το δυνατόν συντομότερα μια νέα διεθνής οικονομική τάξη βασισμένη πάνω σε νέες αρχές. Ο γενικός και όλοκληρωτικός άφοπλισμός να πραγματοποιηθεί χωρίς καθυστέρηση. Η ειρήνη στον κόσμο να μπει μέσα στα φυσικά της δίκαια.

Είναι αλήθεια ότι ή Εκκλησία δεν έχει την δύναμη να ξεκινήσει ή να σταματήσει έναν πόλεμο. Έχει όμως μέσα στην άποστολή της το καθήκον να εκπληρώσει το θέλημα του Θεού μέσα στον κόσμο. Και το θέλημα του Θεού είναι ή διατήρηση της ειρήνης την όποια ό Υιός Του ό αγαπητός, ό Κύριος ήμών 'Ιησούς Χριστός μας την έφερε από Αυτόν, τον Πατέρα όλων μας. Η υπεράσπιση της ειρήνης είναι μια έπιτολή Θεϊκή.

Γι' αυτό έμεις, οι διάκονοι των Εκκλησιών, έχουμε την υποχρέωση να αύξήσουμε τις προσπάθειές μας για να ξυπνήσουμε στις ψυχές των πιστών — και όχι μόνο στις ψυχές των πιστών — αλλά και στις ψυχές όλων των ανθρώπων τη συνείδηση της κοινής ευθύνης και άποστολή στη βασική αξία της ανθρωπίνης ζωής και υπάρξεως. Γι' αυτό εκφράζουμε την θέλησή μας να συνεχίσουμε να είμαστε άλληλέγγυοι με όλους τους ανθρώπους που επιθυμούν το καλό παντού στη μάχη της εκπλήρωσης των προσδοκιών για ειρήνη της ανθρωπότητας.

Ευχαριστώντας σας από τα βάθη της καρδιάς μας για την καλή και γεμάτη άγάπη ύποδοχή την όποια μας επιφυλάξατε, σας παρακαλώ να μου επιτρέψετε να ύψώσω το ποτήρι για την προάθηση και την εμπάθυνση της παραδοσιακής φιλίας μεταξύ του Ρουμανικού και του Έλληνικού λαού, για την ευημερία και συνεχή πρόοδο των χωρών μας, για την διαρκή και δίκαιη ειρήνη σε όλοκληρο τον κόσμο.

Το άπόγευμα ό Μακ. Πατριάρχης με τη συνοδεία του έκανε περίπατο ως το Σούγιο. Τον συνόδευαν ό Σεβ. Μητροπολίτης Κίτρους κ. Βαρνάβας, ό Αρχ.μ. Δαμασκηνός Βράκας, ό Πρωτοπρεσβύτερος Στέφανος Άδραμίδης κ. ό Διευθυντής της «Έκκλησιαστικής Άληθείας», ό όποιος και τον ξεγάγησε στον αρχαιολογικό χώρο του γασού του Ποσειδώνα. Στο Σούγιο τον Μακ. ύποδέχθηκε ό Σεβ. Μητροπολίτης Μεσογαίας και Λαυρεωτικής κ. Άγαθόνικος, στην περιφέρεια του όποιου ανήκει το Σούγιο. Μετά την έπίσκεψη στο μνημείο, ό Σεβ. κ. Άγαθόνικος πρόσφερε άναψυκτικά στο περίπτερο του Σουλίου. Σε άνάμνηση της έπισκέψεως ό Μακ. πρόσφερε στον Σεβ.

Άναμνηστική φωτογραφία από την επίσκεψη του Μακ. Πατριάρχη της Ρουμανίας στο Σούνιο.

εικόνα και δίσκους με ρουμανική εκκλησιαστική μουσική. Κατά την επιστροφή παρατέθηκε στον Μακ. και τη συνοδεία του δείπνο στο κέντρο Ψαρόπουλου στη Γλυφάδα.

8. Τελευταία ημέρα.

Κατά την τελευταία ημέρα της επίσημης επισκέψεώς του στην Έκκλησία της Ελλάδος, ο Μακ. Πατριάρχης της Ρουμανίας κ. Ίουστίνος επισκέφθηκε μαζί με τη συνοδεία του, στις 9 το πρωί τη Ριζάρειο Έκκλησιαστική Σχολή, όπου τον υποδέχθηκαν παραταγμένοι οι σπουδαστές και χαρμόσυνες κωδωνοκρουσίες. Έψάλη δοξολογία στο παρεκκλήσιο της Σχολής και τον Μακ. Πατριάρχη προσφώνησε ο Πρόεδρος του Δ.Σ. της Σχολής και έξι μέρους των διδασκόντων ο κ. Άνδρέας Φυτράκης, Όμότιμος Καθηγητής του Πανεπιστημίου Άθηνων. Έγινε ξενάγηση στους χώρους της Σχολής και παρατέθηκε μικρή δεξίωση.

Μετά τη Ριζάρειο ως το μεσημέρι η Ρουμανική αντιπροσωπεία με επικεφαλής τον Πατριάρχη είχε την ευκαιρία μιιάς ακόμη επαφής με τον Μακ. Αρχιεπίσκοπο κ. Σεραφείμ στην αρχιεπισκοπική κατοικία στο Παλιό Ψυχικό. Προσφέρθηκαν αναψυκτικά, καφές κ.λπ. και άρκετο διάστημα οι επισκέπτες φιλοξενήθηκαν στη δροσε-

ρή θεράντα της αρχιεπισκοπικής κατοικίας. Παρίστατο ο Σεβ. Μητροπολίτης Κίτρους κ. Βαρνάβας, ο Πρωτοπρεσβύτερος Στέφανος Άβραμίδης κ. ο Διευθυντής της «Έκκλησιαστικής Άληθείας».

Στη 1 το μεσημέρι ο Μακ. Αρχιεπίσκοπος κ. Σεραφείμ συνόδευσε τον Πατριάρχη στην επίσκεψή του στο Πολιτικό Γραφείο του Πρωθυπουργού της Ελλάδος κ. Άνδρέα Γ. Παπανδρέου, πού τους υποδέχθηκε με έγκαρδιότητα και σεβασμό. Παρίστατο κι ο Νομικός Σύμβουλος για εκκλησιαστικά θέματα κ. Γιώργος Λαλαός. Ο Μακ. Πατριάρχης διαδίδασε στον Έλληνα ήγγετη τις προσωπικές εύχες του Προέδρου της Ρουμανίας κ. Νικολάε Τσουουσέσκου.

Τό απόγευμα, στις 6.30, λόγω καθυστέρησης της πτήσεως, ο Πατριάρχης με την ακολουθία του επιβιβάσθηκε σε άεροσκάφος της Tarom (πτήση 242) και ανεχώρησε επιστρέφοντας στο Βουκουρέστι. Στο άεροδρόμιο τον κατευόδωσαν ο Μακ. Αρχιεπίσκοπος κ. Σεραφείμ, οι Σεβ. Συνοδικοί Μητροπολίτες Τριφυλίας και Όλυμπίας κ. Στέφανος και Φιλίππων, Νεαπόλεως και Θάσου κ. Προκόπιος, ο Σεβ. Μητροπολίτης Κίτρους κ. Βαρνάβας, Πρόεδρος της Συνοδικής Επιτροπής Διορθόδοξων και Διαχριστιανικών Σχέσεων της Έκκλησίας της

'Αναμνηστική φωτογραφία από την επίσκεψη του Πατριάρχη της Ρουμανίας κ. 'Ιουστίνου στον Πρωθυπουργό της 'Ελλάδος κ. 'Ανδρέα Γ. Παπανδρέου.

'Ελλάδος, ο Σεβ. Μητροπολίτης Κορίνθου κ. Παντελεήμων, τακτικό μέλος της ίδιας Σ.Ε., ο Σεβ. Μητροπολίτης Περιστέριου κ. Χρυσόστομος, Διευθυντής του Διορθόδοξου Κέντρου της 'Εκκλησίας της 'Ελλάδος, ο Πρόεδρος της Ρουμανίας κ. 'Εκαμπέσκου, ο Πρόεδρος κ. Διονύσιος 'Εένος, εκ μέρους του 'Υπουργείου των 'Εξωτερικών και 'Εκκλησιαστικοί υπηρέτες παράγοντες. Και πάλι: ο Μακ. επιθεώρησε τμηματικό όργανο σμηναίων, ενώ παιάνιζε ή φιλαρμονική της 'Αεροπορίας.

Πρέπει γὰρ σημειωθεί ότι χρέη διερμηνέων ἔκαναν ὁ Παν. 'Ιερομόναχος π. 'Αντώνιος Κρίθας κ: ὁ Πρεσβύτερος π. Κωνσταντῖνος Καραϊσαρίδης, πού σπούδασαν ὡς ὑπότροφοι τῆς Ρουμανικῆς 'Εκκλησίας στή Θεολογική Σχολή Βουκουρεστίου, ὁ 'Ιεροδιάκονος π. 'Ηλίας Φραντζέας, πού σπουδάζει στή Πανεπιστήμιο 'Αθηνῶν ὡς ὑπότροφος τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος. Κ: ἀκόμη ὁ Θεοφ. Τριγοβιστίου κ. Βασιλείος, Διδάκτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς 'Αθηνῶν, πού κ: αὐτός σπούδασε ἔδω ὡς ὑπότροφος τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος. Ὅπως τόνισε κ: ὁ Πατριάρχης, ἀνάμεσα στίς δύο 'Εκκλησίες ὑφίσταται πυκνὸ πρόγραμμα ἀνταλλαγῶν.

Καθὼς συντάσσονται οἱ γραμμὲς αὐτές, ἔνα εἶναι: δέ-βαιο, ὅτι ἡ ἐπίσημη ἐπίσκεψη τοῦ Μακ. Πατριάρχη τῆς

Ρουμανίας κ. 'Ιουστίνου στήν 'Εκκλησία τῆς 'Ελλάδος στέφθηκε ἀπὸ πλήρη ἐπιτυχία χάρι στήν ἀριστη συνεργασία τῶν δύο πλευρῶν. Ἐδῶ πρέπει: γὰ ἐξάρουμε ἀπὸ ἑλληνικῆς πλευρᾶς τίς πολύτιμες ὑπηρεσίες πού πρόσφερε γιὰ τὴν ἐπιτυχία αὐτὴ ἡ Συνοδικὴ 'Επιτροπὴ Διορθόδοξων καὶ Διαχριστιανικῶν Σχέσεων τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν εἰδήμονα διακεκριμένο ἱεράρχη μας Σεβ. Μητροπολίτη Κίτρους κ. Βαρονάδα.

Ἡ ἐπίσκεψη προκάλεσε τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Τύπου, πού δημοσίευσε φωτογραφίες καὶ ρεπορτάζ ἀπ' αὐτήν, προέβαλε τίς φιλειρηνικὲς δηλώσεις τοῦ Πατριάρχη κ: ἀφείρωσε ἐγκωμιαστικὰ σχόλια στήν προσωπικότητά του («Καθημερινή», 27 Μαΐου). Ἡ ἐπίσκεψη καλύφθηκε καὶ ἀπὸ τὴν 'Ελληνικὴ Τηλεόραση.

Ἄς σημειωθεί ἀκόμη ὅτι ὁ Μακ. Πατριάρχης ἔκανε στὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο κ. Σεραφεῖμ ἐπίσημη πρόσκληση γὰ ἐπισκεφθεῖ τὴν 'Εκκλησία τῆς Ρουμανίας. Ὁ Μακ. Προκαθήμενος τῆς 'Εκκλησίας μας ἔκανε εὐχαρίστως δεκτὴ τὴν πρόσκληση. Ἡ χρονολογία τῆς ἐπισκέψεως θὰ καθορισθεῖ ἐν εὐθέτῳ χρόνῳ.

I. M. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗΣ

Διευθυντῆς τοῦ Γραφείου Τύπου καὶ Δημοσίῳν Σχέσεων τῆς 'Ι. Ἀρχιεπισκοπῆς 'Αθηνῶν

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

**Ἡ προσωπικότης τοῦ Μακαριωτάτου
Πατριάρχου Ρουμανίας κ. Ἰουστίνου.**

Ὁ ἐπισκεπόμενος τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος Μακαριώτατος Πατριάρχης Ρουμανίας κ. Ἰουστίνος, ὅστις εἶναι ἀριστοῦχος Πτυχιούχος καὶ ἀριστοῦχος Διδάκτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἔχει ἀναδειχθῆ, ὡς ἐτόνισεν ὁ Κοσμήτωρ τῆς Σχολῆς ταύτης Θεοφ. Ἐπίσκοπος Ἀνδρούσης κ. Ἀναστάσιος, εἰς «ἓνα τῶν διαπρεπεσιτέρων Ἱεραρχῶν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, εἰς προσωπικότητα διεθνούς φήμης, ἀκτινοβολίας καὶ κύρους».

Ὁ Μακ. Πατριάρχης «ὡς ἡγετικὴ μορφή εἰς τὰς Πανορθόδοξους Διασκέψεις καὶ ὡς διακεκριμένη προσωπικότης εἰς τὴν Οἰκουμενικὴν Κίνησιν, ἔχει πάντοτε προσφέρει ὀρίμους καὶ πολυτίμους καρπούς, συνδράζων στερεὰν θεολογικὴν γνώσιν καὶ σπανίαν ἱκανότητα διοικητικῶν χειρισμῶν, πείραν καὶ προφητικὴν ἐνόρασιν, πιστότητα εἰς τὴν παράδοσιν καὶ δημιουργικὴν ἀνησυχίαν».

Ἡ «Ἐκκλησία» μετὰ τοῦ Χριστοεπωνύμου πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν μελῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν συνεύχεται, ὅπως ὁ Κύριος δωρηθῆ εἰς τὸν Μακαριώτατον Προκαθήμενον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας ὑγίειαν, ἵνα «ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν ἀκτινοβολῆ φῶς καὶ ἐλπίδα Ἀναστάσεως, προῆν καὶ δύναμιν Πεντηκοστῆς».

**Ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ
τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.**

Ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Μακ. Πατριάρχου Ρουμανίας καὶ τῆς συνοδείας αὐτοῦ εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ἔδωκεν ἀφορμὴν, ἵνα, ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς Ἡγεσίας τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ἐρευνῶν, ἐξαρθοῦν καὶ ἐγκωμιασθοῦν τὸ ἔργον καὶ ἡ ἀποστολὴ τῆς Σχολῆς ταύτης.

Χαρακτηριστικῶς ὁ Μακ. Πατριάρχης, κατὰ τὴν σχετικὴν ἀντιφώνησίν του ἐτόνισεν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἑξῆς: «Ζῶ ἀκόμη μίαν φορὰν ἐκεῖνα τὰ πέντε χρόνια, κατὰ τὰ ὁποῖα καθημερινῶς κατηύθυνον τὰ βήματά μου πρὸς τὴν Θεολογικὴν Σχολήν, ἵνα ἀκούσω τὰς παραδόσεις τῶν Καθηγητῶν μου. Μολονότι διήλθον πολλὰ ἔτη ἔκτοτε, αἱ εἰκόνες τῶν ἐν Ἀθήναις διδασκάλων μου οὐκ ἠφανίσθησαν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν μου, ἡ δὲ μνήμη αὐτῶν ὡς μεγάλων θεολόγων τῆς Ὁρθοδοξίας παρέμεινεν ἀσβεστος εἰς τὸν νοῦν μου... Ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τῶν Ἀθηνῶν διεδραμάτισε σπουδαῖον ρόλον καὶ εἰς τὴν διατήρησιν καὶ ἐν-

δυνάμωσιν τῆς μεταξὺ πασῶν τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν θεολογικῆς ἐνότητος. Ἐπὶ πλέον δὲ αὕτη προσεῖλκεσε θεολόγους προερχομένους ἐξ ἐτέρων Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν...».

Οἱ πατριαρχικοὶ οὗτοι λόγοι ἐπεβεβαίωσαν τὸ ἐν τῇ προσφωνήσῃ τοῦ Κοσμήτορος τῆς Σχολῆς Θεοφ. Ἐπισκόπου κ. Ἀναστασίου λεχθέν, διὰ «ἐκατοντάδες ἐπίσκοποι τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, οἱ ὅποιοι διακονοῦν εἰς διάφορα μέρη τοῦ κόσμου, ἑκατοντάδες καθηγηταὶ Ἀνωτάτων Ἐκπαιδευτικῶν Ἰδρυμάτων καὶ χιλιάδες ἱερεῖς καὶ καθηγηταὶ μέσης ἐκπαιδεύσεως ἔχουν ἀντιλήσει ἐκ τῶν θεολογικῶν αὐτῆς ναμάτων. Ἀπὸ τὴν δρᾶσιν πτυχιούχων τῆς Σχολῆς αὐτῆς ἔχουν ἀναβλύσει σοβαρὰ ἀνανεωτικὰ προσπάθειαι ἐντὸς τῆς Ὁρθοδοξίας — εἰς τὸν χῶρον τοῦ μοναχισμοῦ, τῆς ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς ἱεραποστολῆς, τῆς κοινωνικῆς διακονίας».

Ἐκκλησία καὶ εἰρήνη.

Εἰς τὰς ἀνταλλαγείας προσφωνήσεις καὶ ἀντιφωνήσεις μεταξὺ τῶν Προκαθήμενων τῶν Ἐκκλησιῶν Ρουμανίας καὶ Ἑλλάδος ἐπανειλημμένως ὑπεμνήσθη, διὰ ἡ Ἐκκλησία εὐρίσκειται εἰς τὴν πρωτοπορείαν τῶν ἀγωνιζομένων ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου. Οὕτω, κατὰ τὰ ἰονισθέντα εἰς τὰς ἀντιφωνήσεις τοῦ Μακ. Πατριάρχου κ. Ἰουστίνου, αὐτὸ πλέον φλέγον πρόβλημα τῶν ἡμερῶν ἡμῶν εἶναι τὸ πρόβλημα τῆς εἰρήνης, ἡ ὁποία ἀπειλεῖται ἐκ τοῦ διὰ «μπροστὰ στὶς δύο συμμαχίας ἰσχύεται ἡ ἴδια προοπτικὴ: ἡ καταστροφὴ ἀπὸ τοὺς ἀτομικοὺς καὶ πυρηνικοὺς ἐξοπλισμοὺς» καὶ ἀπὸ «τὴν ἐγκατάστασιν πυραύλων καὶ ἀπὸ τὴ μιά καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ τοῦ κόσμου».

Ἐνώπιον τῆς ἀπειλῆς αὐτῆς πρέπει νὰ διακηρυχθῆ διὰ, ὡς ἰδιαίτερος ἐταρίσθη ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου κ. Σεραφείμ, «μόνη ἡ ἐν Χριστῷ ζωὴ διασφαλίζει τὴν ἀληθῆ εἰρήνην... Εἰρήνη χωρὶς Θεοῦ δὲν νοεῖται. Εἰρήνη εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Χριστός, τὸν ὁποῖον μόλις γεννῶμεν πάσαντα θὰ ἀπαλλαγῶμεν ἀπὸ κάθε ἄγχος, κάθε πρόβλημα, κάθε κίνδυνον. Ἄν δὲν γίνῃ αὐτὸ ἀντιληπτόν ἀπὸ τοὺς ἡγέτας τοῦ κόσμου, τότε εἰρήνη δὲν θὰ ὑπάρξῃ. Εἰρήνη δὲν συνάπτεται μὲ συνθήκας, αἱ ὁποῖαι ἐντὸς ὀλίγου θὰ καταπατηθοῦν. Τὴν εἰρήνην παρέχει μόνον ὁ Θεός, ὁ Δοτὴρ παντὸς ἀγαθοῦ καὶ ὁ Δομήτωρ τῆς Ἀγίας μας Ἐκκλησίας».

Ene Braniste (†)

Εἰς τὸ παρὸν τεύχος, ὅπερ ἀναφέρεται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ρουμανίας, ἔχει τὴν θέσιν τῆς καὶ ἡ μερία τοῦ γεγονότος, διὰ τὴν 18ην Μαρτίου 1984,

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

'Ι. Μητρόπολις Γερμανίας

Τὴν 14ην Μαρτίου τρ. ἔ. ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς τῆς Δυτ. Γερμανίας κ. RAINER BARZEL ἐπισκέφθη τὴν ἐν Βόννη ἔδραν τῆς 'Ι. Μητροπόλεως Γερμανίας, ἐνθα ἐγένετο δεκτὸς ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Αἰγυουσίνου. Κατὰ τὴν ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῶ τελετῇ τῆς ὑποδοχῆς, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γερμανίας, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, εἶπε τὰ ἑξῆς:

«Ἡ ἐπίσκεψίς σας δὲν εἶναι ἀπλῶς δι' ἡμᾶς μεγάλη χαρὰ καὶ τιμὴ τὴν ἐρμηνεύομεν ὡς ἀναγνώρισιν τοῦ ἔργου τῆς Μητροπόλεώς μας, τῶν πολυμῶρων ὑπηρεσιῶν τῶν ἱερέων μας καθὼς καὶ τοῦ μόχθου τῶν πιστῶν τῆς Ἐκκλησίας μας. Συγχρόνως, ἡ παρουσία σας ἐνταῦθα, εἰς τὸ Ὁρθόδοξον Κέντρον μας, εἶναι δι' ἐμὲ ἡ ἀπόδειξις τοῦ ἐνδιαφέροντός σας διὰ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τῆς ἐκτιμῆσεώς σας διὰ τὴν ἐξέχουσαν θέσιν του ἐντὸς τῶν κόλπων τῆς ὅλης Ὁρθοδοξίας ὡς καὶ τῆς σημασίας του διὰ τὴν Χριστιανωσίνην γενικῶς.

μετὰ μακροχρόνιον ἀσθένειαν, ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον ὁ διαπρεπὴς Καθηγητὴς τῆς Λειτουργικῆς καὶ Χριστιανικῆς Τέχνης ἐν τῷ Θεολογικῷ Πανεπιστημιακῷ Ἰνστιτούτῳ τοῦ Βουκουρεστίου πατὴρ ENE BRANISTE. Ἡ νεκρῶσιμος ἀκολουθία ἐτελέσθη τὴν 20ὴν Μαρτίου εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης, παρεκκλήσιον τοῦ Ἰνστιτούτου τούτου, προεξάρχοντος τοῦ Πρωτάρχεως αὐτοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Τιροβόσιου κ. VASILE. Τὸν ἐπικήδειον ἐξεφώνησεν ὁ μέγιστος τοῦδε λέκτορος πατὴρ NICOLAE NECULA, μαθητὴς καὶ διάδοχος εἰς τὴν ἔδραν τοῦ ἀποβιώσαντος. Οὗτος ἀνεκνήρυξθη καθηγητὴς τῆς αὐτῆς ἔδρας τὴν παραμονὴν τῆς κηδείας τοῦ ἐκλιπόντος διακεκριμένου καθηγητοῦ.

Ὁ πατὴρ ENE BRANISTE ἐγεννήθη τὸ 1913 ἐν τῷ χωρίῳ SUSENI. Τὸ 1938 ἔλαβε τὸ πτυχίον τῆς Θεολογίας ἐκ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Βουκουρεστίου. Τὸ 1943 ἀνεκνήρυξθη Διδάκτωρ τῆς Θεολογίας, παρουσιάσας τὴν ἐναίσιμον ἐπὶ διδασκαλίαν διατριβήν: «Ἡ ἐρμηγεία τῆς Θ. Λειτουργίας κατὰ Νικόλαον τὸν Καβάσιαν». Τὸ αὐτὸ ἔτος διωρίσθη βοηθὸς τοῦ καθηγητοῦ PETRE VINTILESCU εἰς τὴν ἔδραν τῆς Λειτουργικῆς. Τὸ φθινόπωρον τοῦ 1950 διωρίσθη ὡς Τακτικὸς Καθηγητὴς εἰς τὴν αὐτὴν ἔδραν, ὑπηρετῶν εἰς αὐτὴν ἐπὶ τριακονταετίαν καὶ πλέον. Κατὰ τὰ ἔτη 1980 - 1982 διετέλεσε Πρωτεύων τοῦ Θεολογικοῦ Πανεπιστημιακοῦ Ἰνστιτούτου τοῦ Βουκουρεστίου. Ὑπῆρξε τὸ κυριώτερον στέλεχος τῆς ομάδος καθηγητῶν, μετὰ τῆς ὁποίας ὁ ἀείμνηστος Πατριάρχης Ρουμανίας Ἰουστινιανὸς ἐπραγματοποίησε τὸ πρόγραμμα τῆς ἀναθεωρήσεως τῆς γλώσσης τῶν λειτουργικῶν βιβλίων

»Ἡ ἐπίσκεψίς σας εἶναι σημαντικὴ ὄχι μόνον διὰ τὸν μικρὸν ἀριθμὸν τῶν Ὁρθόδοξων, οἱ ὅποιοι εἶναι σήμερον θρόαυ ἐδῶ κατὰ τὴν ὑποδοχὴν σας, ἀλλὰ δι' ὅλους τοὺς ἑλληνορθόδοξους συμπολίτας μας εἰς αὐτὴν τὴν χώραν, μετὰ τοὺς ὁποίους συμμεριζόμεθα τὴν φροντίδα διὰ τὴν μορφὴν, τὴν ὁποίαν θὰ λάβῃ ἡ ἔνταξις τῶν ἐπομένων γενεῶν εἰς τὸ νέον των περιβάλλον. Μία τοιαύτη ἔνταξις θὰ πρέπει, καθ' ἡμᾶς, νὰ διαφυλάττῃ τὴν ἐθνικὴν, πολιτιστικὴν καὶ θρησκευτικὴν ἰδιαιτερότητα τῶν παιδιῶν. Μόνον ἔτσι θὰ δυναθῇ, ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει, νὰ ὑπηρετηθῇ τὴν χώραν ἢ ὁποία τὰ ὑποδέχεται καὶ τὴν ἀρμονικὴν ἀνάπτυξιν τῶν λαῶν μας εἰς τὰ πλαίσια τῆς εὐρωπαϊκῆς κοινότητος.

»Ὡς τέκνα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τὸ ὁποῖον ἀνήκει εἰς τοὺς πρωτεργάτας τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως, ὑποχρεώμεθα νὰ ἐργασθώμεν εἰς τὰ πλαίσια μιᾶς ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως, ἡ ὁποία προσφέρει τὴν συνδρομὴν τῆς εἰς τὴν συνένωσιν τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν λαῶν ἐν εἰρήνῃ καὶ ἐλευθερίᾳ, διὰ μίαν ἐνότητα καὶ κοινότητα, ἡ ὁποία ἔχει τὴν προέλευσιν καὶ τὸ τέλος τῆς εἰς τὴν συμφιλίωσιν καὶ κοινωνίαν τῆς ἀνθρωπότητος μετὰ τὸν Τριαδικὸν Θεόν».

καὶ τῆς μορφολογικῆς ἐνοποιήσεως τῆς λατρείας ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Ρουμανίας. Ὁ Καθηγητὴς π. BRANISTE συνεβάλειτο προσωπικῶς εἰς τὴν ἀνατεθεωρημένην ἔκδοσιν ρουμανικῶν λειτουργικῶν βιβλίων, ὡς λ.χ. τῆς Μικρᾶς Ὀκτωήχου (α' ἔκδ. 1959, β' ἔκδ. 1970), τοῦ «Ἐναγγελιοταρίου μετὰ πασχαλείων πινάκων» (1964) κ.λπ.

Ἡ συγγραφικὴ παραγωγὴ του ὑπῆρξε μεγάλη. Τὰ τελευταῖα ἔτη ἐδημοσίευσεν, ὑπὸ μορφὴν ἐγχειριδίων διὰ τὰ Θεολογικὰ Ἰνστιτούτα, δύο ἀντιπροσωπευτικὰ ἔργα «Ἐιδικὴ Λειτουργικὴ» καὶ «Γενικὴ Λειτουργικὴ». Πολλὰ γνωστὰ εἶναι ἐπίσης αἱ ἐξῆς μελέται του: «Σχίσμα καὶ χριστιανικὴ λατρεία» (1954), «Οἱ ἄγιοι Τρεῖς Ἱερόραχοι ἐν τῇ χριστιανικῇ λατρείᾳ» (1958), «Ἐκκλησιαστικὸν λειτουργικὸν ἔτος» (1962), «Προβλήματα καὶ μελέται τῆς Λειτουργικῆς Θεολογίας καὶ τῆς Ἱστορίας τῆς Τέχνης» (1968), «Ἡ λατρεία τῆς Παλαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν Ὁρθόδοξον καὶ τὴν Καθολικὴν» (1968), «Ἡ ὀρθόδοξος λατρεία ἐνώπιον τοῦ συγχρόνου κόσμου» (1974) καὶ πολλὰ ἄλλα.

Ὁ ὑπογράφόμενος, ὁ ὁποῖος ἠτύχησε νὰ συνεργασθῇ μετὰ τοῦ ἐκλιπόντος εἰς μερικὰ συνέδρια, ἔχει σημειώσει τὰ ἐξῆς ἐν τῷ ἔργῳ του «Μαθήματα Λειτουργικῆς» (Τεύχος Α', σελ. 103 - 104): «Διὰ τοῦ ἐξαιρετικοῦ ἔργου τῶν καθηγητῶν S. CANDEA (ἐν SIBIU) καὶ E. BRANISTE (ἐν Βουκουρεστίῳ) ἡ Ρουμανικὴ Λειτουργικὴ ἔφθασεν εἰς τὸ ὕψιστον σημεῖον τῆς ἀναπτύξεώς της».

E. A. Θ.

'Απαντών εις τὰ ἀνωτέρω, ὁ 'Εξοχ. Πρόεδρος κ. BARZEL ἐτόνισεν, μεταξύ ἄλλων:

«'Η ἱστορία δεικνύει ὅτι οἱ λαοὶ τῆς Εὐρώπης, ὑπεράνω ὅλων τῶν διαφορῶν τῶν, κατέστησαν "μία" οἰκογένεια λαῶν διὰ τῆς πίστεως εἰς τὸ Εὐαγγέλιον. 'Η χριστιανικὴ κληρονομία προσφέρει, καὶ σήμερον ἀκόμη, τὸ θεμέλιον διὰ τὴν ἔνωσιν τῆς Εὐρώπης (...). 'Η κοινότης σας προσφέρει εἰς ὅλους ἡμᾶς κάτι ἀπὸ τὸν πνευματικὸν πλοῦτον καὶ τὴν πολιτιστικὴν ποιικιλίαν ποῦ εἶναι εἰς τὴν βάση τῆς εὐρωπαϊκῆς ἐνότητος. 'Υπὸ τὴν ἔνοιαν αὐτὴν εὐχομαι εἰς τὴν ἑλληνορθόδοξον κοινότητα στενοτέραν συνεργασίαν μαζί μας, εἰς τὰ πλαίσια τῆς παραδόσεώς της, ἐν ὅψει τοῦ μεγάλου ἔργου τῆς εὐρωπαϊκῆς ἐνότητος».

'Ιερά Μητρόπολις Αὐστρίας

'Υπὸ τὰς εὐλογίας τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Αὐστρίας κ. Χρυσοστόμου, τὸ παρελθὸν χειμερινὸν ἐξάμηνον (1983 - 1984) ἐδίδαξε στὴν Παπικὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ LINZ ὀρθόδοξον θεολογία ὁ ὀρθόδοξος θεολόγος κ. Γρηγόριος Λαρεντζάκης. 'Ο ἴδιος διδάσκει ὀρθόδοξον θεολογία καὶ στὴν Καθολικὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ GRAZ συνεχῶς ἀπὸ τὸ 1970. 'Απὸ τὸ 1970 ἕως τὸ 1975 ἐδίδαξε παρὰλληλα καὶ στὴν Καθολικὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βιέννης ὀρθόδοξον θεολογία. Τὸ γεγονός αὐτὸ φανεροῦναι τὸ ἀξιανόμοιο ἔντονον ἐνδιαφέρον τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς 'Εκκλησίας διὰ τὴν 'Ορθόδοξον ἡμῶν 'Εκκλησία καὶ θεολογία καὶ συμβάλλει ὡποσδήποτε διὰ τὴν καλλίτερη ἀντικειμενικὴ γνωριμία τῶν 'Εκκλησιῶν.

'Ο κ. Γρηγόριος Λαρεντζάκης εἶναι ἐντεταλμένος 'Υφηγῆτης τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ GRAZ. 'Απόφοιτος τῆς 'Ι. Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης (1965) μετεξεπαιδεύθη εἰς τὰς Θεολογικὰς Σχολὰς τοῦ SALZBURG καὶ τοῦ INNSBRUCK καὶ ἀνηγορεύθη Διδάκτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ INNSBRUCK, ὡς πρῶτος ὀρθόδοξος θεολόγος εἰς τὴν Αὐστρίαν τὸ 1969. 'Ανηγορεύθη καὶ Διδάκτωρ τῆς ὀρθόδοξου Θεολογίας εἰς τὸ Ποιμαντικὸ Τμήμα τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης τὸ 1983. 'Ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς 'Ι. Μητροπόλεως Αὐστρίας εἶναι μέλος τῆς Οἰκουμενικῆς 'Επιτροπῆς τοῦ Αὐστριακοῦ 'Ιδρύματος Ραδιοφωνίας καὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Συμβουλίου τῶν 'Εκκλησιῶν εἰς τὴν STEIERMARK (ἔδρα GRAZ), τοῦ ὁποίου εἶναι καὶ πρόεδρος τὴν περίοδον αὐτῆ. Καὶ ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου συμμετέσχε καὶ σὲ διάφορα συνέδρια τοῦ Συμβουλίου τῶν Εὐρωπαϊκῶν 'Εκκλησιῶν καὶ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν 'Εκκλησιῶν. 'Ο κ. Λαρεντζάκης εἶναι ἀπὸ τὸ 1969 καὶ Σύμβουλος τοῦ Οἰκουμενικοῦ 'Ιδρύματος PRO ORIENTE, τὸ ὁποῖο ἴδρυσε στὴν Βιέννη ὁ 'Αρχιεπίσκοπος τῆς πόλεως αὐτῆς Καρδινάλιος FRANZ KOENIG τὸ 1964, πρὸς προώθησιν τῶν σχέσεων τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς 'Εκκλησίας μετὰ τῶν 'Ανατολικῶν 'Ορθόδοξων 'Εκκλησιῶν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕΡΒΙΑΣ

Εἰς τὸ μήνυμά του ἐπὶ τῇ ἐορτῇ τοῦ Πάσχα ὁ Μακ. Πατριάρχης κ. Γερμανὸς μετὰ τῶν Μελῶν τῆς 'Ιεραρχίας τῆς Σερβικῆς 'Εκκλησίας τονίζει μετὰ τῶν ἄλλων ὅτι εἰς τὴν ἐποχὴν μας «εἰς τὴν ζωὴν τοῦ σερβικοῦ λαοῦ συντελοῦνται τεράστια μεταβολαί... τὸ ὕλικόν ἐπίπεδον αὐξάνει, ἀλλὰ ἡ ἀξιοπρέπεια τοῦ ἀνθρώπου μειοῦται. Αἱ ψυχαὶ καθίστανται κεναί, αἱ ὁδοὶ τοῦ πνεύματος ὀμιχλώδεις καὶ ὅταν καὶ θελήσῃ νὰ ἀκολουθήσῃ τὴν ὁδὸν τοῦ πνευματικοῦ βίου, ὁ ἀνθρώπος μας συχνὰ παρασύρεται εἰς τὴν ὀμίχλην τῆς ἀγνώστου ξενιτειᾶς. 'Ενθυμηθεῖτε μόνον ἐκεῖνους οἱ ὁποῖοι παρεμέλησαν ἢ ἐγκατέλειψαν τὸν ὀρθόδοξον θρησκευτικὸν βίον των, καὶ ὅταν αἰσθανθῶν τὴν πνευματικὴν δίψαν δὲν ἐπανέρχονται εἰς τὴν πνευματικὴν μητέρα των, τὴν ὀρθόδοξον πίστιν, ἀλλὰ παρασύρονται ὑπὸ διαφόρων αἱρετικῶν παραφυάδων αἱ ὁποῖαι τοὺς πολιορκοῦν πνευματικῶς, τοὺς ἐμμεταλλεύονται ὕλικῶς ἢ παραδίδονται εἰς μακρινὰς ἀνατολικὰς ἀσκήσεις καὶ πλάνας, γιόγκι καὶ ὅ,τι ἄλλο, προσθέτοντες εἰς αὐτὰ καὶ τὰ φοβερὰ ναρκωτικά. Αὐτὴ εἶναι ἡ ὁδὸς πρὸς τὴν πνευματικὴν κατὰπτωσιν, τὸν νευρικὸν κλονισμόν καὶ τὴν ἀπώλειαν.

'Εν τούτοις, εἰς τὸν λαόν μας παρατηροῦνται φαινόμενα καὶ ἄλλου εἶδους. 'Υπάρχουν καὶ ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι εἰς τὴν πνευματικὴν των ἀναγέννησιν ἀκολουθοῦν τὰς ὁδοὺς τῆς πίστεως τῶν πατέρων των καὶ τῆς πίστεως τῶν 'Ορθόδοξων συγχρόνων των... 'Απὸ τὴν πίστιν δὲ αὐτὴν ἐξεπηγάσαν τὰ ὠραία θρησκευτικὰ ἔθιμά μας, τὰ ὁποῖα εἰσάγουν εἰς τοὺς οἴκους μας τὴν ἔνοιαν τῆς ἐορτῆς, ἦτοι τὴν χαρὰν διὰ τὴν αἰώνιον ζωὴν ἀκόμα καὶ εἰς τὴν βδῶ ζωὴν. Διὰ τοῦτο φυλάξατε τὰ θρησκευτικὰ μας ἔθιμα. Εἴτε ζῆτε εἰς τὰ χωρία ἢ εἰς τὰς πόλεις μὴ ἐπιτρέπετε τὰ τέκνα σας νὰ στενοχωροῦνται βλέποντα τὸ κόκκινον ἀγὸν εἰς τὴν χεῖρα τοῦ συμμαθητοῦ των...

Μετ' ἰδιαιτέρας πατρικῆς ἀγάπης ἢ σκέψης μας κατὰ τὰς εὐφροσύνας ταύτας ἡμέρας στρέφεται πρὸς τοὺς ἀδελφούς καὶ τὰς ἀδελφὰς μας ποῦ ζοῦν μακρὰν τῆς γενετήρας γῆς καὶ φυλάττουν τὴν πίστιν καὶ τὰς ἱεράς παραδόσεις τῆς Μητρὸς 'Εκκλησίας καὶ σήμερον ἐν ἀδελφικῇ ἀγάπῃ προσαγορεύονται διὰ τοῦ πασχαλικοῦ χαιρετισμοῦ ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ».

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

Κατόπιν προσκλήσεως τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ρουμανίας κ. 'Ιουστίνου, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης 'Ελβετίας κ. Λαμιασκηνὸς ἐπραγματοποίησεν ἐπίσημην εἰς τὴν 'Εκκλησίαν τῆς Ρουμανίας ἀπὸ 7ης μέχρι 12ης 'Απριλίου ἐ.ἔ.. 'Ο 'Ἕλληνας Μητροπολίτης ἔφθασεν εἰς Ρουμανίαν μετὰ τοῦ Ρουμάνου ἀντιπροσώπου εἰς τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν 'Εκκλησιῶν πατρός J. BRIA, ὅστις καὶ τὸν συνώδευσε καθ' ὅλην τὴν παραμονὴν του εἰς Ρουμανίαν. 'Ο Σεβ. Μητροπολίτης 'Ελβετίας ἐγένετο δεκτὸς ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ρουμανίας καὶ εἶχε συνομιλίαν μετ' αὐτοῦ τὴν 9ην καὶ τὴν 12ην 'Απριλίου. Αἱ συνομιλίαι, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ἀνεφέροντο εἰς τὸ ζήτημα τῆς συγκλή-

σεως τής 'Αγίας και Μεγάλης Συνόδου τής 'Ορθοδόξου 'Εκκλησίας και εις επί μέρους θέματα, άτινα εύρίσκονται εις τήν ήμερησίαν διάταξιν των προσυνοδικών πανορθόδοξων συνδιασκέψεων.

Τήν Τρίτην, 10ην 'Απριλίου, ό Σεβασμιώτατος ώμίλησεν εις τό Θεολογικόν Πανεπιστημιακόν 'Ινστιτούτον Βελιγραδίου ένώπιον πολυπληθούς άκροατηρίου καθηγητών και φοιτητών επί του θέματος «'Η 'Αγία και Μεγάλη Σύνοδος τής 'Ορθοδόξου 'Εκκλησίας - Προοπτικά». Μετά τήν διάλεξιν άπήντησεν εις έρωτήσεις καθηγητών και φοιτητών και έτόνισε τήν ανάγκην έπιταχύνσεως των προσυνοδικών διαδικασιών και εύρυτέρας συμμετοχής του λαού του Θεού εις τās σχετικās προετοιμασίας. Εις έρώτησιν καθηγητού περι του προβλεπομένου χρόνου τής συγκλήσεως, ό Σεβασμιώτατος άπήντησεν: «'Αδύνατον νά είπωμεν τώρα. Τό μόνον, τό όποίον δυνάμεθα νά είπωμεν, είναι ότι έπιθυμούμεν νά γίνη όσον τό δυνατόν γρηγορώτερον».

Τήν 14ην 'Απριλίου, έορτήν του άγίου Καλλινίκου τής CERNICA ό Σεβ. Μητροπολίτης 'Ελβετίας κ. Δαμασκηνός μετέβη εις τήν ι. μονήν CERNICA, όπου εύρίσκετο ό Μσκ. Πατριάρχης κ. 'Ιουστίνος μετά συνοδείας 'Αρχιερέων και 'Ιερομονάχων παρέστη εις τήν Θ. Λειτουργίαν, προσεκύνησε τό λείψανον του άγίου Καλλινίκου και, άπαντών εις προσφώνησιν του Θεοφ. 'Επισκόπου 'Ιαλομιτζεάνου κ. ROMAN, ώμίλησεν εις μέγα πλήθος προσκυνητών, εξαίρων τήν εύλάβειαν, τήν πίστιν και τό ήθος του ρουμανικού λαού.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

'Επί τῷ πανηγυρικό έορτασμό του 'Ιωθηλαίου τής 900-τηρίδος από τής ίδρύσεως τής ιστορικής ιερῆς Μονῆς του Μπάτσικοβο (1083 - 1983), εις τόν όποίον έλαβον μέρος και έκπρόσωποι πολλών όρθοδόξων 'Εκκλησιών και άλλων όμολογιών, ή 'Ιερά Σύνοδος τής 'Ορθοδόξου 'Εκκλησίας τής Βουλγαρίας προσέβη εις τήν έκδοσιν του ποιήματος του Σλάβκο Κίσοφ «'Ιστορικῶς όδηγός τής Μονῆς του Μπάτσικοβο, μετά πλουσίας εικονογραφήσεως και μετά σχετικής περιλήψεως εις τήν ρωσικήν, τήν γαλλικήν και τήν άγγλικήν γλώσσαν. Εις τό τέλος δημοσιεύεται και χρονολογικός πίναξ των σπουδαιότερων γεγονότων εκ τής ιστορίας τής 'Ιερῆς Μονῆς.

—Με άπόφασιν τής 'Ιερῆς Συνόδου τής 'Ορθοδόξου Βουλγαρικής 'Εκκλησίας ιδρύθη προσφάτως Βουλγαρική 'Εκκλησιαστική Κοινότης εις τό Λονδίνον, τής όποιās τὰ έπίσημα έγχαίρια έγινοντο τήν 3ην Μαρτίου τρέχοντος έτους, όποτε ένεκατεστάθη ως εφημέριος ό Βούλγαρος Ιερεύς Τόσκο Καζάκιν. Τόν Βούλγαρον Ιερέα έδέχθη επί τή εύκαιρίᾳ ό 'Αρχιεπίσκοπος τής Καντουαρίας Ρόμπερτ Ράνσυ, ως επίσης ό 'Αρχιεπίσκοπος Θυατείρων Μεθόδιος και ό Ρώσος Μητροπολίτης Λονδίνου 'Αντώνιος. 'Η άδελφότης «'Αγιος 'Αλθανός και 'Αγιος Σέργιος» παρεχώρησε τό παρεκκλήσιόν της διά τās τελετουργικās ανάγκας τής Βουλγαρικής κοινότητος, ή όποία θά τελῆ εν αύτῷ τήν Θεϊαν Λειτουργίαν τήν πρώτην Κυριακήν έκάστου μηνός.

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

'Ο Πάπας Παύλος 'Ιωάννης ό Β' εις προσφάτους ώμιλίας του κατεδίκασε τās φυλετικās διακρίσεις και έξήρε τόν θεσμόν τής εργασίας ως συνδεούσης τόν άνθρωπον μετά του Θεού.

—'Ο Πάπας Παύλος 'Ιωάννης Β' άπεμάκρυνεν εκ Κίνας τούς μη κινέζους ρωμαιοκαθολικούς επισκόπους, ίνα διευκολόνη τήν έναρξιν διαλόγου και συμφιλίωσιν του Βατικανού μετά τής λεγομένης «Πατριωτικής 'Εκκλησίας τής Κίνας».

—Κατά τό 1983 ή Λούρδη υπεδέχθη 4.087.000 επισκεπτών.

—Εις δύο εκατομμύρια και άνω άνήλθον οι επισκέπται τής 'Εκθέσεως 'Εργων Τέχνης του Βατικανού.

—'Εν Πολωνία συνεχίζεται ή άναταραχή εκ τής άποφάσεως τής κομμουνιστικής κυβερνήσεως τής Πολωνίας νά άπομακρυνθῆ ή εικόνα του 'Εσταυρωμένου εκ των δημοσίων καταστημάτων, συμπεριλαμβανομένων και των σχολείων. 'Ως έδήλωσεν ό Πριμάτος καρδινάλιος Γκλέμπ, ή άφαίρεσις αύτη των 'Εσταυρωμένων εκ των Σχολείων υπήρξε άπόπειρα κατά τής «κοινωνικής ειρήνης», ή όποία δέν δύναται νά έπιτευχθῆ «χωρίς τήν άνοχήν των άπαιτήσεων μιās κοινωνίας κατά τό πλείστον Καθολικής. 'Ακόμη και εν όνόματι του χωρισμού 'Εκκλησίας και Κράτους, ό νόμος δέν είναι δίκαιος, όταν τραυματίξη τὰ αισθήματα μιās κοινωνίας κατά τό πλείστον πιστής εις τόν Χριστόν».

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

'Η 'Εκτελεστική 'Επιτροπή του Παγκοσμίου Συμβουλίου 'Εκκλησιών καθώρισε τās λεπτομερείας τής διαδικασίας δια τήν εκλογήν του νέου Γεν. Γραμματέως του Π.Σ. Ε. Προς τόυτό προσέβη εις τόν διορισμόν 'Επιτροπής άποτελουμένης εκ 23 μελών, ή όποία είχε τήν άρμοδιότητα νά δέχεται (μέχρι 30 'Απριλίου τρ. έ.) προτάσεις όνομάτων ύποψηφίων, εν συνεχεία δέ, συνερχομένη κατά 'Ιούλιον, θά καταρτίση τούς όριστικούς καταλόγους εκλεξιμων. 'Η εκλογή θά γίνη κατά τήν συνέλευσιν τής Κεντρικής 'Επιτροπής, από 9-18 'Ιουλίου, εις Γενεύην. Εις τήν προπαρασκευαστικήν ως άνω 'Επιτροπήν μετέχουν, έξ όρθοδόξου πλευράς, ό Σεβ. Μητροπολίτης Μύρων κ. Χρυσόστομος (Οικουμενικόν Πατριαρχείον), 'Αντιπρόεδρος τής Κεντρικής 'Επιτροπής, και ό Σεβ. 'Αρχιεπίσκοπος Βυματόργκ κ. Κύριλλος (Πατριαρχείον Μόσχας).

—'Η μικτή 'Επιτροπή εργασίας του Συμβουλίου των 'Επισκοπικών Συνόδων τής Ευρώπης (CCEE) και του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών 'Εκκλησιών (ΚΕΚ), κατά τήν εν Λουξεμβούργω συνέλευσίν της, άπεφάσισε νά οργανώση οικουμενικήν συνέλευσιν εν Τριδέντῳ τής Β. 'Ιταλίας. Σκοπός τής Συνελεύσεως αύτης θά είναι ή κοινή διακήρυξις τής χριστιανικής πίστεως με βάση τό Σύμβολον τής Πίστεως, ως τόυτό διετυπώθη εις τās Οικουμενικās Συνόδους Νικαίας και Κωνσταντινουπόλεως.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

Centre Orthodox du Patriarcat oecuménique, Etudes Théologiques de Chambésy 3. Luther et la Réforme allemande dans une perspective oecuménique. Chambésy—Genève 1983, σελ. 502.

Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἡσχολήθημεν δις περὶ τὸ ἐκτεταμένον ἐκδοτικὸν ἔργον τοῦ ἐν Σαμπεζὺ τῆς Γενεύης Ὁρθοδόξου Κέντρου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, δημοσιεύσαντες σχετικὰς βιβλιοκρισίας ἐν τῇ «Ἐκκλησίᾳ» τ. 59 (1982) 209-211 καὶ τ. 60 (1983) 187-189. Ἀλλὰ λήγοντος τοῦ παρελθόντος ἔτους 1983 ἐκυκλοφορήθη ὑπὸ τοῦ Κέντρου τούτου νέος περισπούδαστος τόμος ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον «Luther et la Réforme allemande dans une perspective oecuménique», ἐν τῷ πλαισίῳ τοῦ ὑπὸ τοῦ παγκοσμίου Λουθηρανισμοῦ ἑορτασμοῦ τῆς 500στῆς ἐπετείου ἀπὸ τῆς γεννήσεως τοῦ μεγάλου Γερμανοῦ μεταρρυθμιστοῦ Μαρτίνου Λουθήρου. Ἀπὸ ὀρθοδόξου πλευρᾶς συμμετέσχον τοῦ ἑορτασμοῦ τούτου ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν δι' ἐκτάκτου εἰδικῆς ἐκδηλώσεως κατ' Ἰανουάριον 1983 καὶ τὸ Ὁρθόδοξον Πατριαρχικὸν Κέντρον, τὸ ὁποῖον διοργάνωσεν ἀπὸ 25 Ἀπριλίου μέχρι 29 Μαΐου 1982 τὸ τρίτον θεολογικὸν σεμινάριον αὐτοῦ πρὸς μελέτην διομολογιακῆς τῶν κατὰ τὸν Λούθηρον, τὰ πρακτικὰ τοῦ ὁποίου δημοσιεύονται ἐν τῷ μετὰ χεῖρας τόμῳ. Σημειωτέον ὅτι τὸ πρῶτον θεολογικὸν σεμινάριον τοῦ Κέντρου ἔλαβε χώραν κατὰ Μάιον καὶ Ἰούνιον τοῦ ἔτους 1980 μὲ θέμα «τοπικὴ καὶ κατὰ τὴν οἰκουμένην Ἐκκλησία», καὶ τὸ δεύτερον κατὰ Μάιον καὶ Ἰούνιον τοῦ ἔτους 1981 μὲ θέμα «σημασία καὶ ἐπικαιρότης τῆς Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου διὰ τὸν σύγχρονον χριστιανικὸν κόσμον». Τὸ δὲ παρὸν τρίτον θεολογικὸν σεμινάριον ἡσχολήθη περὶ τὸ ὑποδηλωθὲν θέμα «ὁ Λούθηρος καὶ ἡ γερμανικὴ μεταρρύθμισις ἐν οἰκουμηνικῇ προοπτικῇ», μετέσχον δὲ αὐτοῦ ἐξήκοντα περίπου εἰδικοὶ θεολόγοι, ὀρθόδοξοι καὶ ἑτερόδοξοι, τῶν ὁποίων 27 εἰσηγήσεις συμπεριελήφθησαν εἰς τὸν παρόντα τόμον, καὶ δὴ εἰς τὰς χρησιμοποιηθείσας ἐν τῷ συνεδρίῳ τρεῖς γλώσσας: γαλλικὴν, γερμανικὴν καὶ ἀγγλικὴν.

Τοῦ βιβλίου προτάσσεται σύντομος πρόλογος τοῦ προϊσταμένου τοῦ Πατριαρχικοῦ Κέντρου μητροπολίτου Ἑλβετίας Δαμασκηνοῦ, ἔπεται δὲ εἰσαγωγή, ἐν τῇ ὁποίᾳ μνημονεύονται καὶ ἀναλύονται διὰ βραχέων αἱ γενόμεναι κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ σεμιναρίου εἰσηγήσεις, κατανεμηθεῖσαι μεθοδικῶς εἰς τὰς ἐπομένας πέντε κατηγορίας καὶ δημοσιεύμεναι εἰς ἰσάριθμα τμήματα. Ἐν τῷ πρώτῳ τούτων, ἐπιγραμῆναι «ἡ ζωὴ καὶ τὸ ἔργον τοῦ Μαρτίνου Λουθήρου», δημοσιεύεται (σ. 23-124) εἰσαγωγικὴ μελέτη τοῦ ἐν Βόννῃ καθηγητοῦ W. Shneemelcher. Ἐν τῷ δευ-

τέρῳ τμήματι, ἐπιγραφομένῳ «θέματα θεολογικά», δημοσιεύονται (σ. 127-320) αἱ ἐπόμεναι δέκα τρεῖς εἰσηγήσεις: Τοῦ ἐν Ζυρίχῃ καθηγητοῦ H. F. Geisser ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «ἡ δικαιοσύνη παρὰ τῷ Μαρτίνῳ Λουθήρῳ». Τοῦ ἐν Ρώμῃ καθηγητοῦ J. Wicks «ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ πίστις ἐν τῇ θεολογίᾳ τοῦ Λουθήρου». Τοῦ ἐπισκόπου Διοκλείας Καλλίστου Ware «ἡ σωτηρία καὶ ἡ θέωσις ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ θεολογίᾳ». Τοῦ ἐν Βουκουρεστίῳ καθηγητοῦ D. Staniloae «ἡ ἔννοια τῆς δικαιοσύνης παρὰ τῷ Λουθήρῳ». Τοῦ ἐν Ρώμῃ καθηγητοῦ J. Vergeruyse «ὁ λόγος καὶ τὸ μυστήριον ἐν τῇ θεολογίᾳ τοῦ Λουθήρου». Τοῦ ἐν Μονάχῳ καθηγητοῦ W-D. Hauschild «ὁ λόγος καὶ τὸ μυστήριον κατὰ τὴν μεταρρυθμιστικὴν ἄποψιν τοῦ Μαρτίνου Λουθήρου». Τοῦ ἐν Παρισίοις καθηγητοῦ J. Breck «ἐξήγησις καὶ ἐρμηνεία ὡς ἐρμηνευτικὸν πρόβλημα». Τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ καθηγητοῦ Β. Στογιάννου «ἡ περὶ δύο βασιλειῶν διδασκαλία τοῦ Μαρτίνου Λουθήρου». Τοῦ ἐν Χαϊδελβέργῃ διδάκτορος U. Duchrow «ἡ διδασκαλία περὶ δύο βασιλειῶν ὡς πηγὴ διὰ τὴν σύγχρονον ἐποχὴν». Τοῦ ἐν Βόννῃ καθηγητοῦ M. Honecker «ἡ παγκόσμιος εὐθύνῃ τῆς πίστεως — ἡ ἠθικοπολιτικὴ διάστασις τῆς θεολογίας τοῦ Μαρτίνου Λουθήρου». Τοῦ ἐν Μονάχῳ καθηγητοῦ G. Kretschmar «ὁ Λούθηρος καὶ τὸ παλαιοχριστιανικὸν δόγμα». Τοῦ ἐν Στουτγάρτῃ καθηγητοῦ Th. Schober «ἡ πίστις καὶ τὰ ἔργα παρὰ τῷ Λουθήρῳ». Τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ καθηγητοῦ Γ. Μαντζαρίδου «ἡ πίστις καὶ τὰ ἔργα: ἄσκησις, μοναχισμὸς καὶ συνεργισμός».

Ἐν τῷ τρίτῳ τμήματι, ἐπιγραφομένῳ «ὁ Λούθηρος ἀπὸ τῶν διαφόρων ὁμολογιακῶν ἐπόψεων», δημοσιεύονται (σ. 323-400) αἱ ἀκόλουθοι τέσσαρες εἰσηγήσεις: Τοῦ ἐν Γενεύῃ διδάκτορος Ch. Graves «ὁ Λούθηρος ἐξ ἐπόψεως ἀγγλικανικῆς». Τοῦ ἐν Γενεύῃ καθηγητοῦ P. Fraenkel «ὁ Λούθηρος ἐξ ἐπόψεως τῶν Ῥωμαίων ἀντιπάλων του». Τοῦ ἐν Μύνστερ καθηγητοῦ E. Iserloh «ὁ Λούθηρος καὶ ἡ Μεταρρύθμισις ἐξ ἐπόψεως καθολικῆς». Καὶ τέλος τοῦ ὑπογραφομένου, μὲ θέμα «ἡ θέσις τοῦ Λουθήρου ἐναντι τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας». Ἐν τῷ τετάρτῳ τμήματι, ἐπιγραφομένῳ «ὁ Λούθηρος καὶ ἡ ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας», δημοσιεύονται (σ. 403-475) αἱ ἐπόμεναι πέντε εἰσηγήσεις: Τοῦ ἐν Ἀθήναις καθηγητοῦ N. Νησιώτου «ὠφίσταται ἐκκλησιαστικὴ τις ὄντολογία ἐν τῇ ἐκκλησιολογίᾳ τοῦ Λουθήρου;». Τοῦ ἐν Τυβίγγῃ καθηγητοῦ H. Oberman «ὁ ἀγὼν τοῦ Λουθήρου διὰ τὴν Ἐκκλησίαν». Τοῦ ἐν Iowa καθηγητοῦ G. — W. Forell «ἡ ἐκκλησιολογία τοῦ Λουθήρου καὶ ἡ ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας». Τοῦ ἀρχιεπισκόπου τοῦ Ἀστραχάν Μιχαὴλ καὶ τοῦ μητροπολίτου τοῦ Χελσίνκι Ἰωάννου μὲ θέμα «παράδοσις καὶ ἱερωσύνη». Τέλος εἰς τὴν ἐπακολοθήσαν στρογγύλην τράπεζαν ἐξητάσθη τὸ θέμα «ὁ Λούθηρος καὶ ἡ γερμανικὴ

Μεταρρυθμίσεις ἐν οἰκουµενικῇ προοπτικῇ» (σ. 479-496) ὑπὸ τοῦ ἐν Στρασβούργῳ καθηγητοῦ H. Meyer καὶ τοῦ ἐν Γενεύῃ καθηγητοῦ P. Fraenkel, ἐνῶ ὁ πρύτανης τοῦ πανεπιστηµίου τῆς Γενεύης J. Thorens ὠμίλησε μὲ θέμα «Γενεύη: Πόλις — Ἐκκλησία ἐν οἰκουµενικῇ κλήσει — ἡ Ὁρθόδοξος παρουσία ἐν Γενεύῃ καὶ ἡ σπουδὴ τοῦ Λουθήρου».

Ἐν κατακλειδί παρατηροῦµεν, ὅτι καὶ ἐκ τῆς γενοµένης ἀπλῆς µνείας τῶν περιεχοµένων τοῦ παρυσιαζοµένου βιβλίου καταφαίνεται ἡ µεγάλῃ ἐπιστηµονικῇ σπουδαιότης αὐτοῦ, ὡς καὶ ἡ σηµασία τῆς Ἑλληνορθόδοξου παρουσίας καὶ ἀποστολῆς τοῦ ἐκδόντος αὐτὸ Πατριαρχικοῦ Κέντρου ἐν Γενεύῃ, τὸ ὁποῖον ἐπέτυχε νὰ ἐπαναλάβῃ καὶ συνεχίσῃ τὸν πρῶτον θεολογικὸν διάλογον µεταξὺ τοῦ Οἰκουµενικοῦ Πατριάρχου Ἱερεµίου Β' καὶ τῶν Λουθηρανῶν θεολόγων τῆς Τυβίγγης (1573-1581), καὶ δὴ ἐπὶ διορθόδοξου καὶ διεκκλησιαστικοῦ ἐπιπέδου καὶ ἐν ἀκραφνῶς ἐπιστηµονικῷ πνεύµατι. Ἄλλ' ἀντὶ ἄλλων προσωπικῶν παρατηρήσεων ἡµῶν προτιµῶµεν νὰ µεταφέρωµεν ἐνταῦθα παρατηρήσεις τινὰς τοῦ πρυτάνεως τοῦ πανεπιστηµίου τῆς Γενεύης Justin Thorens, ὅστις ἐν τῇ ὁμιλίᾳ του ὑπὸ τὸν µνηµονευθέντα χαρακτηριστικὸν τίτλον «Γενεύη: Πόλις — Ἐκκλησία ἐν οἰκουµενικῇ κλήσει — ἡ Ὁρθόδοξος παρουσία ἐν Γενεύῃ καὶ ἡ σπουδὴ τοῦ Λουθήρου», παρετήρησε, σὺν ἄλλοις, καὶ τὰ ἐξῆς: Ὁ οἶκός σας οὗτος, τὸ Ὁρθόδοξον Κέντρον, διαδραµατίζον ἐνταῦθα ρόλον συνδιαλλακτικόν, εἶναι ὁ ἐν τῇ Δύσει τόπος, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐκπροσωπεῖται µία ὑπερχιλιετής λαµπρὰ παράδοσις. Συµφῶνως δὲ πρὸς τὴν ἐπιθυµίαν τοῦ ἴδρυτοῦ αὐτοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρου δέον τοῦτο, σὺν τῇ παρόδῳ τοῦ χρόνου, ἵνα ἐξελιχθῇ ὡς ἴδρυµα πανεπιστηµιακόν, τοῦθ' ὅπερ εὐχοµαι ζωηρῶς ὅπως γίνῃ ἐν συνεργασίᾳ µεθ' ἡµῶν. Ἡ πόλις αὕτη ἐξελέγη ὑπὸ τοῦ Οἰκουµενικοῦ Πατριάρχου καὶ τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν ὡς τόπος συναντήσεως, ἐν τῷ ὁποίῳ ἡ Ἀνατολὴ καὶ ἡ Δύσις δύνανται νὰ διαλέγωνται καὶ ἐρευνῶσι τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν µεταξὺ αὐτῶν ἐνόττητα. Οὕτω τὸ Πατριαρχικὸν Κέντρον κινεῖται ἐπὶ ἐπιπέδου οἰκουµενικοῦ, ὡς Ὁρθόδοξον Κέντρον πασῶν τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, Κέντρον ἀληθῶς τῆς Ἀνατολῆς ἐν τῇ Δύσει, τὸ ὁποῖον ἀφιέρωσε τὸ σεµινάριον τοῦτο ἐν τῇ πόλει τοῦ Καλβίνου Γενεύῃ εἰς τὸν μεταρρυθµιστὴν Λούθηρον, ὅστις µετὰ τοῦ Καλβίνου ὑπῆρξεν ἡ σπουδαιότερα προσωπικότης τῆς Μεταρρυθµίσεως.

Καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις ἄς σηµειωθῇ ἐν τέλει, ὅτι ὁ µετὰ χεῖρας τόμος ἐξεδόθη καὶ ἐμφανίζεται λίαν ἐπιµελεηµένος καὶ καλαίσθητος, περιέχει δὲ ἀξιολογωτάτας καὶ περισπούδαστους διαπρεπῶν θεολόγων µελέτας, ἐξεταζούσας τὰ κατὰ τὸν Λούθηρον ἐξ ὄλων τῶν πλευρῶν, οὕτως ὥστε δύνανται νὰ καταταγῇ οὗτος µεταξὺ τῶν καλλιτέρων ἐπὶ τῷ ἰωβηλαίῳ τοῦ Λουθήρου ἐκδοθέντων πολυπληθῶν ὁμοίων ἔργων.

ΙΩΑΝΝΗΣ Ν. ΚΑΡΜΙΡΗΣ

Ἀποστόλου Ἀθαν. Παινεσάκη, θεολόγου - καθηγητῆ, Χριστιανισµὸς καὶ θάλασσα, Ἀθήναι: 1984.

Τὸ συγγραφέα, ἀγαπητὸ συνάδελφο, γνωρίζω ἀπὸ δεκαετίες καὶ µᾶς συνδέει φιλία ἀγνή. Στὸ πρόσωπό του, λάµπουν τὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ, τοῦ θείου προτύπου µας: «Μάθετε ἀπ' ἐμοῦ ὅτι πρῶτός εἰµι καὶ ταπεινός τῆ καρδίας». Ὅντως, στὸν καλὸ αὐτὸν ἐκπαιδευτικὸ, βλέπει κανεὶς, ἐκτὸς τῶν ἄλλων χαρισµάτων, τὰ δυὸ πάρα πάνω ἰδιώµατα.

Μὲ εὐσέβεια πολλὴ προικισµένος, ἐργάσθηµε στὴ Μέση Παίδεια ἀποδοτικά. Ἄρκετὸ καιρὸ στὸν Πόρο τῆς Τροϊζηνίας, ὅπου καὶ πρωτοἰδωθήκαµε ἕνα καλοκαίρι.

Συνηθίζει, δίνοντας ἔτσι διέξοδο στὴν ἀφροσύνη του πρὸς τὴν Ἐκκλησία, νὰ διακονεῖ τὸν ἄµβωνα καὶ νὰ συγγράφει βιβλία, µὲ θέµατα θρησκευτικά, σὲ ἀπλὴ γλώσσα, ὥστε νὰ ὠφελοῦνται πολλὲς ψυχές.

Σ' αὐτά, πρόσθεσε τώρα ἕνα ἀκόµη, µὲ τὸν τίτλο «Χριστιανισµὸς καὶ θάλασσα» καὶ µὲ τὸν ἐπεξηγηµατικὸν ὑπότιτλο «Ὁ ρόλος τῆς θάλασσας στὴ διάδοση τοῦ Χριστιανισµοῦ». Ἀπὸ τὸν ὑπότιτλο, δὲν παίρνεις ὀλοκληρωµένη εἰκόνα τῆς ὕλης. Γιατί, ἐκτὸς ἀπὸ τὴ συνύφανση τοῦ ἀποστολικοῦ ἔργου µὲ τὸ ὕψὸ στοίχειο, τὸ βιβλίον περιλαµβάνει καὶ τίς σχέσεις τῆς λειτουργικῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας µ' αὐτό, καθὼς καὶ ἄλλες παραµερσεῖς σελίδες.

Δυὸ οἱ πηγές τοῦ βιβλίου. Ἡ προσωπικὴ ἐπαφὴ µὲ τὴ θάλασσα καὶ ἡ ἐπιµελεηµένη ἀναδροµὴ στὴ σχετικὴ Βιβλιογραφία, θεολογικὴ καὶ θύραθεν. Σὰν Κρητικὸς ἀλλὰ καὶ ἔχοντας περάσει µακριὰ ἔτη τῆς ἐκπαιδευτικῆς τοῦ σταδιοδροµίας σµὰ στὴ θάλασσα, µὲ κατάληξη στὸν Πειραιᾶ, ἔχει ἕνα δυνατὸ αἰσθηµα ἀπέναντι στὶς ὁµορφίες τῆς, ποὺ σφραγίζει ὅτι προήλθε ἀπὸ τὴν πέννα του.

Στηριζόµενος στὴ Βίβλο καὶ τὴν ἱστορία τοῦ χριστιανισµοῦ, ἀλλὰ καὶ στὶς δικές του διωµατικές ἐµπειρίες, ἀναλύει τὸ θέµα διεξοδικά, µὲ σαφήνεια καὶ ἱερὸ πάθος. Ἔτσι, τὸ πόνηµά του γίνεταί ἄνετα οἰκίον ἀπὸ τὸν ἀναγνώστη, ἀκόµη καὶ τὸν ὀλιγογράµµατο. Τοῦ μεταγγίζει τὴ γλύκα τοῦ Παρακλήτου.

ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΙΣ ΒΙΒΛΙΩΝ

Ἡ Θεία Λειτουργία, «Σύναξη» 1982. Σχόλια ἱεροµονάχου Γρηγορίου (Κουτλουμουσιῦ Κελλί Ἁγίου Ἰωάννης Θεολόγος, Καρυές - Ἁγίον Ὅρος), σελίδες 416.

Ὁ σχολιασµὸς τοῦ καιμένου τῆς Θείας Λειτουργίας τοῦ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόµου, τὸ ὁποῖο προσφέρεται αὐ-

τούσιο με τις τυπικές του διατάξεις, είναι κατ' ουσίαν οι ευχαριστιακές και λειτουργικές εμπειρίες των Άγίων, όπως τις συγκέντρωσε με μεγάλη έμδριθεία και διάκριση ο συγγραφέας του Βιβλίου. Μία χρήσιμη εισαγωγή στην αρχή και Εύρετήρια αλφηβικών χωρίων, πατερικών χωρίων και θεμάτων στο τέλος καθιστούν το βιβλίο ένα χρησιμώτατο οδηγό όσο και ωφελιμώτατο έντυπωμα για την προσέγγιση του μυστηρίου της Θείας Ευχαριστίας.

Τά ελλειψώτα σώματα νεκρών, υπό Γερμανού Παρασκευόπουλου - Μητροπολίτου Ηλείας, Άθήνα: 1982, (Άνάτυπον εκ του Α' τόμου της Έπετηρίδος της Έταιρείας Ηλειακών Μελετών, σελ. 293 - 323).

Η μελέτη αυτή έχει κυρίως ποιμαντικό χαρακτήρα και άποσκοπεί στην όρθή έννημέρωση του πνευματικού ποιμνίου και στην πρόποσα αντιμετώπιση των περιπτώσεων, όπου συμβαίνει κατά την άνακαμιδή των όστων νεκρών ανθρώπων να βρίσκονται τά σώματα άδιάφθορα, έλλειψώτα. Τό φαινόμενο λογίζεται ως λαογραφικό, άλλ' άσφαλώς έχει σπουδαία θεολογική και ποιμαντική σημασία, έπειδή σχετίζεται υπό του λαού με την προσωπική ζωή του ανθρώπου.

Η παράστασις των πρωτοπλάστων εις τό εκκλησιαστικόν μεταβυζαντινόν ξυλόγλυπτον, υπό Γ. Γ. Άξιώτη, αρχιτέκτονος, Άθήνα: 1981. (Άνάτυπον εκ του Δ' τόμου της Έπετηρίδος της Έπιστημονικής Έταιρείας Παραδοσιακών Σπουδών «Βυζαντινός Πολιτισμός») σ. 36 + 23 όλοέλιδες φωτογραφίες.

Σαφής παρουσίαση ένός ένδιαφέροντος θέματος άπ' τόν όλο θεματολογικό κύκλο των εκκλησιαστικών ξυλόγλυπτων, πού δέν έχουν μόνο διακοσμητικό χαρακτήρα, άλλά πού περικλείουν θεολογικές και συμβολικές έννοιες άπ' τό χώρο της πίστewς. Πρόσφορά όπωσδήποτε είναι ή φωτογραφική παρουσίαση, σέ όνόλα και σέ λεπτομέρειες, του θέματος των πρωτοπλάστων, στα ξυλόγλυπτα διαφόρων ναών της Ελλάδος.

Ψυχοναρκωτικά — Νέες «αίρεσεις» στην Ελλάδα, υπό Α. Γ. Άλεξόπουλου, δρ. Θεολ. - δρ. Φιλολ. Άθήνα: 1980, σ. 96.

Τό βιβλίο προσφέρει στους νέους, μαθητές Λυκείου και φοιτητές, μία πρώτη έννημέρωση για τις λεγόμενες «Νέες θρησκείες της Νεότητας», και συγκεκριμένα: Τά παιδιά του Θεού, Ένωτική Έκκλησία, Έπιστημολογική Έκκλησία (Σαηεντόλοτζυ), Έταιρία της Κρίσνα - Συν-

εδήσεως, Άποστολή του Θεού Φωτός (Μαχαράτζι), Έπερβατικός Διολογισμός, Σατυανατασάμι, Ψευδοχριστοί.

Στήν κόλαση των ναρκωτικών, υπό Γερσίμου Ζαμπέλη - διακόνου, Άθήνα 1983 (Έκδόσεις «Φωτόδοτες»), σ. 136.

Έπιχειρείται: μία θαθεία διερευνητική, όσο και άναγκαστική μέσα στο σύγχρονο κοινωνικό πρόβλημα της διακίνησης και της χρήσης των ναρκωτικών.

Σαλπίσματα άπό την Άγία Γραφή, υπό αρχιμανδρίτου Κωνσταντίνου Σακαρίδη, Καβάλα 1982 (έκδόσεις «Παρουσία»), σελ. 186.

Λαμβάνονται ως θέματα και έρμηνεύονται χαρακτηριστικές ρήσεις άπ' την Παλαιά και την Καινή Διαθήκη, χρήσιμες για την πνευματική και πρακτική ζωή του χριστιανού.

Χρυσόστομος Β' ο Χατζησταύρος — ο άπό Φιλίππων, Νεαπόλεως και Θάσου Άρχιεπίσκοπος Άθηνών, υπό Γεωργίου Θ. Πρίντζιπα, Καβάλα 1982 (έκδόσεις «Παρουσία»), σελ. 120.

Στό εύσύνοπτο βιβλίο έρευνώνται τά παιδικά χρόνια του άνδρός, έξιτορείται ή δράση του στην περίοδο του Μακεδονικού άγώνα, στις τραγικές στιγμές της Μικρασιατικής καταστροφής, και οι άγώνες του σαν Μητροπολίτου Φιλίππων και σαν Άρχιεπισκόπου Άθηνών.

Άξέχαστες Έλληνικές Πατρίδες, έκδ. «Ζωής του Παιδιού», Άθήνα: 1983, σ. 160.

Τό βιβλίο, βασισμένο σέ σοβαρή βιβλιογραφία, είναι ένα όδοιπορικό, με ιστορικές άναφορές, για την Ήπειρο και ιδιαίτερα για την ήρωική Βόρειο Ήπειρο, πού φιλοδοξεί να κρατήσει «όμορφη συντροφιά» στα σημερινά Έλληνόπουλα και μαζί να περάσει τά μηνύματα πώς ένα ματδόρεχτο κομμάτι της έλληνικής γής, αιώνας τώρα, σηκώνει ήρωικά τό θαρό σταυρό της με την πίστη του λυτρωμού.

Έπισκοπική Ιστορία της Έκκλησίας της Καλύμνου, υπό πρεσβ. Γεωργίου Δρ. Χαραμάντα, Καλύμνος 1983, σελ. 232.

Ό όπότιτος του βιβλίου «Οι Άρχιερατεύσαντες Μητροπολίτες Λέρου και Καλύμνου άπό τό 1888 μέχρι σή-

μερα» δηλώνει την ακριβή έκταση της συγγραφής, που προέκυψε από μελέτη των επισήμων κωδίκων στα κατάλοιπα του «πλουτίου Άλλοτε» 'Αρχείου της 'Ιεράς Μητροπόλεως Κιλίκων. Η απεικονιστική παράθεση επισήμων γραμμάτων και εγγράφων προσδίδει αξιοπιστία στο δόγμα.

Γ. Σ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

'Ιερά Μητρόπολις 'Ιωαννίνων

'Εχοντες υπ' όψει τας διατάξεις του άρθρου 38 παρ. 2 του Ν. 590)1977 «περί Καταστατικού Χάρτου της 'Εκκλησίας της 'Ελλάδος» και των άρθρων 33-37 του υπ' αρ. 2)1969 Κανονισμού της 'Ιεράς Συνόδου «περί 'Ι. Ναών, 'Ενοριών και 'Εφημερίων», προκειμένου να πληρώσωμεν την κενή οργανικήν θέσιν τακτικού εφημερίου του 'Ι. Ναού 'Αγίου Νικολάου της 'Ενορίας Πρωτόπαπτας 'Ιωαννίνων, καλούμεν τούς βουλομένους και έχοντας τὰ κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως εντός μηνός από της δημοσίευσεως της παρούσης εν τῷ περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλωσι τὰ απαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω θέσεως.

'Εν 'Ιωαννίνοις τῆ 21ῃ Μαΐου 1984

† 'Ο 'Ιωαννίνων ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

'Ι. Μ. 'Ιερισσοῦ, 'Αγ. 'Όρους και 'Αρδαμερίου

'Εχοντες υπ' όψει τας διατάξεις: α) του Νόμου υπ' αριθ. 817 «Περί ρυθμίσεως ἐνίων εκπαιδευτικῶν και ἐκκλησιαστικῶν θεμάτων» (ΦΕΚ τεῦχος Α' αριθ. φύλλου 170)5.10.1978), β) του Προεδρικοῦ Διατάγματος υπ' αριθ. 582 «Περί κατανομῆς θέσεων 'Ιεροκλήρων εἰς τὰς 'Ιεράς Μητροπόλεις τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος», (ΦΕΚ τεῦχος Α' αριθ. φύλλου 158)11.7.1980), καλούμεν τούς βουλομένους ἄγαμους κληρικούς, τῶν δύο πρώτων βαθμῶν τῆς 'Ιερωσύνης, έχοντας Δίπλωμα Θεολογικῆς Σχολῆς και τὰ ἄλλα κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως εντός μηνός από της δημοσίευσεως τῆς Προκηρύξεως ταύτης εἰς τὸ Περιοδικὸν ΕΚΚΛΗΣΙΑ υποβάλλουν ἡμῖν αἴτησιν μετὰ τῶν απαιτούμενων δικαιολογητικῶν διὰ τὴν κατάληψιν τῆς κενῆς θέσεως του 'Ιεροκλήρου εν τῇ καθ' ἡμᾶς 'Ιερᾷ Μητροπόλει 'Ιερισσοῦ, 'Αγίου 'Όρους και 'Αρδαμερίου.

'Εν 'Αρναίᾳ τῆ 22ᾳ Μαΐου 1984

† 'Ο 'Ιερισσοῦ ΝΙΚΟΛΗΜΟΣ

'Ιερά Μητρόπολις 'Υδρας, Σπετσῶν και Αιγίνης

'Εχοντες υπ' όψει τας διατάξεις του άρθρου 38 παρ. 2 του Ν. 590)1977 «περί Καταστατικού Χάρτου τῆς 'Εκ-

κλησίας τῆς 'Ελλάδος» και τῶν άρθρων 33-37 του υπ' αρ. 2)1969 Κανονισμού τῆς 'Ιεράς Συνόδου «περί 'Ι. Ναών, 'Ενοριῶν και 'Εφημερίων», προκειμένου να πληρώσωμεν τὴν κενήν οργανικήν θέσιν τακτικού εφημερίου του 'Ι. Ναού Μεταμορφώσεως Σαυῆρος Κρανιδίου - 'Ερμιονίδος, καλούμεν τούς βουλομένους και έχοντας τὰ κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως εντός μηνός από της δημοσίευσεως τῆς παρούσης εν τῷ περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλωσι τὰ απαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω θέσεως.

'Εν 'Υδρᾷ τῆ 23ῃ Μαΐου 1984

† 'Ο 'Υδρας, Σπετσῶν και Αιγίνης ΙΕΡΟΘΕΟΣ

'Ι. Μητρόπολις Καλαβρύτων και Αιγιαλείας

'Εχοντες υπ' όψει τας διατάξεις του άρθρου 38 παρ. 2 του Ν. 590)1977 «περί Καταστατικού Χάρτου τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος» και τῶν άρθρων 33-37 του υπ' αρ. 2)1969 Κανονισμού τῆς 'Ιεράς Συνόδου «περί 'Ι. Ναών, 'Ενοριῶν και 'Εφημερίων», προκειμένου να πληρώσωμεν τὰς κενὰς οργανικὰς θέσεις τακτικῶν εφημερίων 'Ι. Ναών, α) Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Καλαβρύτων (6' θέσις), β) 'Αγ. Κωνσταντίνου - 'Αγ. Κωνσταντίνου Αιγιαλείας, γ) 'Αγ. Παρασκευῆς Κρουονερίου Καλαβρύτων, καλούμεν τούς βουλομένους και έχοντας τὰ κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως εντός μηνός από της δημοσίευσεως τῆς παρούσης εν τῷ περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», υποβάλωσι τὰ απαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

'Εν Αιγίῳ τῆ 1ῃ 'Ιουνίου 1984

† 'Ο Καλαβρύτων και Αιγιαλείας ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ

'Ιερά Μητρόπολις Κεφαλληνίας

'Εχοντες υπ' όψει τας διατάξεις: α) Τῶν άρθρων 38 παρ. 2 και 67 του Ν. 590)77, β) του Ν.Δ. 1398)1973 και γ) του Ν. 673)1977 ὡς και τὴν υπ' αριθ. 3 (αριθ. πρωτ. 809/6.6.84) ἀπόφασιν ἡμῶν, περί συστάσεως οργανικῶν θέσεων Διακόνων εἰς 'Ενοριακοῦς 'Ι. Ναοὺς τῆς 'Ι. Μητροπόλεως Κεφαλληνίας και προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν Διακονικῶν θέσεων εν τοῖς 'Ι. Ναοῖς: 1) Εὐαγγελιστρίας - 'Αναλήψεως 'Αργοστολίου και 2) Παντοκράτορος Ληξουρίου, καλούμεν τούς βουλομένους και έχοντας τὰ ὑπὸ του άρθρου 34)1α του υπ' αριθ. 2)69 Κανονισμού τῆς 'Ι. Συνόδου τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος κανονικά και νόμιμα προσόντα όπως εντός μηνός από της δημοσίευσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλωσιν ἡμῖν τὰ απαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω Διακονικῶν θέσεων.

'Εν 'Αργοστολίῳ τῆ 6ῃ 'Ιουνίου 1984

† 'Ο Κεφαλληνίας ΣΠΥΡΙΔΩΝ

Ίερά Μητρόπολις Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως

Έχοντας υπ' όψει τας διατάξεις του άρθρου 38 παρ. 2 του Ν. 590)1977 περί Καταστατικού Χάρτου της Έκκλησίας της Ελλάδος και των άρθρων 33-37 του υπ' άρ. 2)1969 Κανονισμού της Ίεράς Συνόδου περί Ί. Ναών, Ένοριών και Έφημερίων, προκειμένου να πληρώσωμεν την κενήν οργανωτικήν θέσιν τακτικού έφημερίου του Ί. Ναού Αγίου Έλευθερίου Σταυρουπόλεως, καλοῦμεν τούς βουλομένους και έχοντας τὰ κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως έντός μηνός από της δημοσίευσως της παρούσης έν τῷ περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλωσι τὰ απαιτούμενα δικαιολογητικά διά τήν κατάληψιν της άνωτέρω θέσεως.

Έν Νεαπόλει τῇ 7ῃ Ιουνίου 1984

† Ο Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Δημητριάδος

Έχοντας υπ' όψει τας διατάξεις του Ν. 1398)1973 και του άρθρου 52 του Κανονισμού 2)1969, προκηρύσσομεν τήν κενήν θέσιν Διακόνου του Ί. Ναού Αγίου Δημητρίου Βόλου και καλοῦμεν τούς επιθυμοῦντας να καταλάβουν ταύτην, να υποβάλουν, έντός μηνός από της δημοσίευσως της παρούσης, τὰ απαιτούμενα δικαιολογητικά διά τὰ περαιτέρω.

Έν Βόλῳ τῇ 8ῃ Ιουνίου 1984

† Ο Δημητριάδος ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Κυδωνίας και Άποκορώνου

Με τήν υπ' αριθμ. 21)1984 πράξιν ἡμῶν ἥτις ἐγένετο συμφώνως πρὸς τήν κειμένην Έγκλησ. Νομοθεσίαν προκηρύσσομεν τήν κενήν Ένορίαν Γαλατά Κυδωνίας και προσκαλοῦμεν τούς έχοντας τὰ νόμιμα προσόντα και βουλομένους να καταλάβωσι αὐτήν όπως ενεργήσωσι κατά Νόμον διά τὰ περαιτέρω.

Χανιά, 25 Μαΐου 1984

† Ο Κυδωνίας και Άποκορώνου ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Η Διεύθυνσις του Διορθόδοξου Κέντρου της Έκκλησίας της Ελλάδος απευθύνει θερμήν έκκλησιν εις τόν πνευματικόν κόσμον, όπως ἔλθῃ άρωγός εις τόν έμπλουτισμόν της βιβλιοθήκης του Κέντρου διά της άποστολής παντός είδους συγγράμματος αναφερομένου εις τήν Θεολογίαν και γενικώτερον εις τό άντικείμενον μελέτης πασῶν τῶν θεωρητικῶν έπιστημῶν.

Διεύθυνσις: Διορθόδοξον Κέντρον Έκκλησίας Ελλάδος

Ίασιού 1, 115 21 Άθήναι.

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΑΛΛΑΔΟΣ

Έκδιδόμενον κατά δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ο Σισανίου και Σιατίστης ΑΝΤΩΝΙΟΣ

† Ο Φιλίππων, Νεαπόλεως και Θάσου

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Καθηγητής Πανεπιστημίου Άθηνῶν

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

A) Έσωτερικού : Δραχμαί 300 έτησίως.

B) Έξωτερικού : Δολλάρια 20 έτησίως.

Τιμή έκάστου τεύχους μετά του «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»

δρχ. 15.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ευαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Καθηγητού του Πανεπιστημίου Άθηνῶν, «Καινούριος κρίκος στη χρυσή αλυσίδα».

I. Μ. Χατζηφώτη, Δ/νου του Γραφείου Τύπου και Δημοσιων Σχέσεων της Ί. Αρχιεπισκοπής Άθηνῶν, Χρονικόν της επίσημου επισκέψεως του Μακ. Πατριάρχου της Ρουμανίας κ. Ιουστίνου εις τήν Έκκλησίαν της Ελλάδος (24—29. 5. 1984).

Παρατηρήσεις και Σχόλια.

Έκκλησιαστικά Χρονικά.

Βιβλιοκρισίαι.

Παράρτημα.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ Άθήναι, Ίασιού 1 — Τηλ. 721.0'

Προστάμενος Τυπογράφου: Ιωάννης Μιχαήλ. Άναστασάκη 3, Ζωγράφου. Τηλ. 7787.078.